

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Тиждень законотворення і розподілу портфелів

Минулої суботи Прем'єр-міністр Віктор Янукович надіслав до парламенту листа, в якому новий уряд підтримує законопроекти, внесені попереднім урядом, і просить Верховну Раду їх розглянути. Про це повідомив на погоджувальній раді голів парламентських комітетів, лідерів депутатських фракцій і груп Голова Верховної Ради Володимир Литвин. Після відставки уряду А. Кінаха законопроекти, які було внесено ним до парламенту, відкликано.

Загалом до порядку денного сесії внесено понад 130 законопроектів, із них 14 — подані Президентом України та урядом як невідкладні для найпершого розгляду. Зокрема, сьогодні, 26 листопада, парламент планує обговорити внесений Президентом як невідкладний проект закону про боротьбу з тероризмом.

У середу, 27 листопада, депутати розглянуть проекти кримінально-виконавчого кодексу України, закон про інформаційну відкритість органів державної влади та вищих посадових осіб, а о 15-й годині у Верховній Раді відбудуться парламентські слухання «Нове покоління незалежної України (1991—2001 роки)».

(Закінчення на 2-й стор.).

ОФІЦІЙНО

Парламентські перспективи відкритої Європи

Учора делегація Верховної Ради України на чолі з Першим заступником Голови ВР Геннадієм Васильєвим узяла участь у колоквіумі «Парламентські перспективи відкритої Європи» в Афінах. Делегація, повідомило інформуправління ВР, побувала там на запрошення Голови парламенту Грецької Республіки Апостолоса Какламаніса. Колоквіум організовано грецьким парламентом у співробітництві з Міжнародним центром чорноморських досліджень.

Геннадій Васильєв виступив перед учасниками колоквіуму з доповіддю на тему «Боротьба з тероризмом та організованою злочинністю». Він також візьме участь у 20-му пленарному засіданні Генеральної Асамблеї ПА ЧЕС, яке триватиме з 26 по 29 листопада в Афінах, де виступить з доповіддю на тему «Назустріч 10-й річниці ПА ЧЕС». Як очікується, Г. Васильєв проведе низку двосторонніх зустрічей на міжпарламентському рівні.

ЕЛІТУ
НИЩИЛИ
ГОЛОДОМ ТА
ТЮРЕМНИМИ
МУРАМИ

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У НОМЕР

Премія за рекорд

Рекорд з переробки вантажів — 12 мільйонів тонн з початку року — встановив колектив Маріупольського державного морського порту. Такого показника досягнуто вперше за 113 років існування підприємства. У зв'язку з цією подією наказом начальника порту Михайла Дергаусова кожен працівник премійований сумою в розмірі середнього окладу.

Десятиліття тому річний обсяг вантажопереробки тут становив 6—6,5 мільйона тонн. Тепер Маріупольський державний морський порт вийшов на перше місце в Україні. Вдалося досягти високої інтенсивності переробки одного із найтрудомісткіших вантажів — металу, адже через морські ворота Донбасу відправляють свою продукцію металургійні комбінати імені Ілліча та «Азовсталь». Крім того, через порт проходять вугілля, глина, зерно, сірка та інші вантажі, повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.

КаМАЗи з вітчизняних рук

Виготовляти комплектувальні та вузли для КаМАЗів розпочнуть в Одесі. Угоду про спільну діяльність підписано між ЗАТ «Одеський автоскладальний завод», його дочірнім підприємством «Причіпрефрижератор» та російським ВАТ «Ка-

МАЗ». Документом передбачено складання на вітчизняних підприємствах автомобілів цієї марки і створення сервісної мережі з їх обслуговування. Така перспектива, очікується, надасть другого дихання ОдаЗу, який гостро відчуває нестачу замовлень, та забезпечить дедалі зростаючі потреби українських підприємств у великовантажних автомобілях, повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.

Цього

26 Листопада

■ 1917 р. У Росії відбулися вибори до Установчих зборів. Більшовики набрали лише 25% голосів.

■ 1932 р. Народився поет і прозаїк Михайло Ткач. Автор, зокрема, багатьох популярних пісень.

■ 1941 р. У Саратові відбувся перший антифашистський мітинг представників українського народу.

■ 1944 р. 3-й з'їзд Народних Комітетів Закарпатської України ухвалив маніфест про вихід Закарпаття із складу Чехословаччини і возз'єднання з Україною.

■ 1998 р. Указ Президента України про щорічне вшанування пам'яті жертв голоду 1932—33 років.

Баланс

Тижня

Мінімальна зарплата підніметься на 69 грн.

▼

3

Підтримка молоді — інвестування майбутнього країни

▼

4

Маємо визнати — це був геноцид

Зі звернення Президента України Леоніда Кучми до українського народу у зв’язку з Днем пам’яті жертв голодомору та політичних репресій

Мої дорогі співвітчизники!

Я звертаюся до вас у скорботний день. Мало знайдеться у непростій історії не тільки України, а й світу таких жакхливих трагедій, як голодомор 1932—1933 років. Український голодомор взагалі слід розглядати окремою сторінкою нашої історії — на своєму історичному шляху український народ зазнав чимало трагічних випробувань — однак усе, що випало на його долю у той нібито мирний час, затьмарило свою жакхливістю навіть воєнні лихоліття. Спланований і реалізований комуністичним режимом

голодомор та масові політичні репресії поставили під сумнів саме існування нації.

Це — не перебільшення. Голодомор став національною катастрофою. Тільки протягом 1932—1933 років загинула п’ята частина сільського населення України. Люди вимирали цілими селами. Демографічні, соціально-економічні, історико-культурні наслідки тодішніх злочинів Україна відчуває й досі.

Націю вбивали повільно, і це було ще страшніше. Не розстрілами і гачзовими печами, а — повільним, і від цього ще жакхливішим згасанням

від голоду. Коли мати, ламаючи окраєць хліба, мала вирішувати, хто із її дітей помре голодною смертю перший — старший, який навчився побиратися, середній, який ще тримається за спідницю, чи молодший, якого шкода найбільше.

Бог і час, коли жили ці люди, не залишали їм вибору. Маємо визнати — це був геноцид. Цілеспрямований, ретельно спланований геноцид проти українського народу. І те небагато, що ми вже зараз можемо і зобов’язані — це пам’ятати. Пам’ятати, яку ціну — жакхливу ціну — заплатив український народ за

право жити. Жити не просто на своїй землі, а лише — за власне існування.

Це — не єдиний урок. Тепер, після того, як пройшло вже багато років, ми можемо відповісти на запитання: чого хотіли досягти організатори голодомору? Кому було вигідно підрубати нашу хліборобську націю під корінь? Кому було вигідно поселити майже на генетичному рівні страх — перед силою, перед новим голодом, перед новими репресіями?

Комуністичний режим не міг миритися з існуванням вільних, не залежних від нього людей.

Вільних людей, основу особистої незалежності яких становила їх власна праця на власній землі, слід було знищити. Навіть закатувати голодом — за ціною не стояли. Удари завдавалися методично і цілеспрямовано.

Спочатку забирали останнє, потім витягували сховане, брали в заручники, ставили заслони на шляхах у міста. З українців виймали хліборобську душу, ламали хребет нації, свідомо провокували канібалізм.

Комуністична ідеологія передбачала, що життя окремої людини цінності не має. Що кожне життя варте лише того, аби покласти його на вівтар боротьби за ідею перемоги комунізму у всесвітніх масштабах. Коли «ліс рубають, тріски летять». І «тріски» — а це долі людей — не рахував ніхто. Це були неминучі жертви заради «світлого майбутнього». Револьційна доцільність списувала все.

Коли я зараз бачу, як під одними знаменами об’єднуються комуністи і спадкоємці тих, хто від комуністів постраждав, згадую приказку: «Коли Бог хоче когось покарати, він відбирає розум». Тут відбирають якщо не розум, то вже точно — пам’ять. Пам’ять про

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення В. Януковича Прем’єр-міністром України

Призначити ЯНУКОВИЧА Віктора Федоровича Прем’єр-міністром України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
21 листопада 2002 року.
№ 1051/2002.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення А. Близнюка головою Донецької обласної державної адміністрації

Призначити БЛИЗНЮКА Анатолія Михайловича головою Донецької обласної державної адміністрації.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
23 листопада 2002 року.
№ 1059/2002.

У НОМЕР

Для парламенту головне — стабільність

Формування коаліційного уряду не заблокує законотворчий процес у парламенті, заявив на прес-конференції Голова Верховної Ради Володимир Литвин, відповідаючи на запитання кореспондента «ГУ». «Життя у країні не зупиняється і не повинно зупинятися. Процес розвиватиметься нормально і штатно. У цьому зацікавлений і сам Прем’єр-міністр», — сказав В. Литвин.

Глава парламенту, як і раніше, не підтримує наміри парламентської більшості перерозподілити керівні посади в комітетах ВР. Володимир Литвин підкреслив, що на перше місце треба ставити не партійні інтереси, а професійні якості. «Однак, якщо з боку опозиції буде блокування роботи Верховної Ради, з партійних інтересів чи позицій ображених, мені як Голові Верховної Ради буде важко стримувати намагання парламентської більшості», — водночас відзначив Володимир Литвин.

Коментуючи бюджетний процес, Голова Верховної Ради наголосив, що він не повинен перетворитися на змагання між урядом і парламентом. Це мають бути спільні кроки, як «приростити» бюджет на наступний рік, як знайти резерви для його поповнення. Учора Голова ВР підписав лист до Прем’єр-міністра України Віктора Януковича з пропозицією спільно з парламентськими комітетами і фракціями визначити закони, які треба узгоджено прийняти для поповнення доходної частини бюджету.

Володимир Литвин також спрогнозував, що ВР проголосує позитивно за призначення Головою Нацбанку України Сергія Тігіпка. Докладніше про прес-конференцію Володимира Литвина читайте у наступному номері «Голосу України».

Юліана ШЕВЧУК.

Пам’ятати і робити висновки

Голодомор буде однозначно оцінений як геноцид проти українського народу. На цьому наголосив Голова ВР Володимир Литвин на концерті-реквіемі, присвяченому 70-й річниці голодомору в Україні.

Володимир Литвин зазначив, що в лютому відбудуться парламентські слухання з питань голодомору 1932—1933 років в Україні за участю вчених і свідків голодомору. На його думку, всебічне обговорення цієї жакхливої сторінки вітчизняної історії повинно бути «без будь-якого політичного забарвлення, зайвих емоцій і підтекстів».

За словами глави парламенту, ми повинні знати нашу історію і зробити відповідні висновки, щоб не допустити подібного в майбутньому. Зокрема, треба зробити все, щоб Україна ніколи не була суб’єктом маніпуляцій і вирішувала свої справи самостійно. Володимир Литвин зазначив, що безжалісна тоталітарна машина свідомо і сплановано знищувала генофонд України. На жаль, правду про цю трагедію сказали в інших країнах, а в нашій державі про страшні події, які постійно ятрять наші серця і душі, заговорили зі здобуттям незалежності, підкреслив Голова ВР.

Він упевнений, що ми маємо замислитися над нашою історією, над нашим сьогоденням і над нашим майбутнім, щоб забезпечити мирний динамічний поступ України. «Ми це можемо зробити і ми це зробимо, бо ми велика нація, яка пройшла великі випробування і заслуговує на щасливу долю», — наголосив Голова ВР.

У відповідях на запитання журналістів після концерту-реквіему В. Литвин зазначив, що не треба поспішати з перерозподілом парламентських комітетів, а зосередитися на формуванні уряду.

За його словами, нині парламент демонструє продуктивну роботу і немає потреби якимись діями паралізувати його діяльність. Голова ВР зазначив, що Прем’єр-міністр Віктор Янукович уже проводить «інтенсивні консультації», «щоб узгодити інтереси» під час формування коаліційного уряду. Проте Кабінет Міністрів має бути професійний, а не фракційний, переконаний Володимир Литвин.

Відповідаючи на запитання, як він ставиться до депутатів-сумісників, Голова ВР поінформував, що суд за його поданням не позбавив повноважень народного депутата Сергія Ківалова, оскільки порушень з його боку не виявлено. Одночасно В. Литвин поділився, що він хотів би бути Головою ВР, який не подає в суд на депутатів. «Я хотів би, щоб депутати працювали і виконували свої обов’язки», — додав глава парламенту.

У День пам’яті трагічних подій Президент України Леонід Кучма, Голова ВР Володимир Литвин, Прем’єр-міністр Віктор Янукович, інші керівники держави, народні депутати, представники громадськості під траурний передзвін, що долинав із Михайлівського Золотоверхого монастиря, поклали квіти до Пам’ятного знака співвітчизникам, які загинули в 1932—1933 від голоду і внаслідок політичних переслідувань.

Мітинги-реквієми відбулися в багатьох містах України, а у храмах відбували молебні.

Наталія ЯРЕМЕНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА

Донбас порожняк

ПІДСУМОК ТИЖНЯ

Минулого семидення підтвердилася новітня сентенція — в Україні прем’єрів восени лічать. Незважаючи на певне нерозуміння частинною громадян причин, з яких «пішли» з прем’єрського поста Анатолія Кінаха (другого номера «За Єдину Україну!»).

На перший погляд, проголосувавши за запропоновану Президентом України кандидатуру, парламентській більшості й меншості вдалося «зберегти обличчя». «Більшовики» довели, що вони таки можуть, коли навіть не всі з них того хочуть — зібрати більш як 226 голосів! «Меншовики» також на коні, незважаючи на хвалькування опонентів «рекрутувати» на користь Януковича 270 голосів, опозиційна четвірка перед аргументами встояла і не розпалася.

Але пильніше придивімося, що то за кінь. Під тим самим лідером «Нашої України» Віктором Ющенком, адже кількісно-вирішальну роль в обранні десятого прем’єра зіграли давніші перебіжчики з «Нашої України», які пройшли до парламенту за особистою квотою Віктора Андрійовича. Пригадаймо на додачу ще про п’ять перебіжчиків з БЮТу...

«Донбас порожняк не жене». Своім карколомним сходженням в український бомонд Віктор Федорович поламав багато стереотипів. З’ясовується, щоб очолити український уряд, претенденту не обов’язково мати бездоганну біографію, пройти парламентську школу, набити руку на других ролях у самому Кабміні чи вивести область або район у перші за соціально-економічними показниками. А головне — можна обійтися без рекомендацій впливових євроінтеграторів із закордонного Заходу та прихильності найбільших парламентських фракцій — переможців минулих виборів усередині країни.

Не певен, що остання обставина не робить охлялим і коня самого Віктора Федоровича. Переможних депутатських голосів йому вистачило, щоб отримати згоду ВР на своє призначення, та геть мало, щоб «замахуватися» на обіцяне проведення політичної реформи, для чого у парламенті слід мати щонайменше триста надійних «штиків».

Ситуативність «більшовиків» проявилася того самого переможного для донетчан четверга по обіді, коли парламент, незважаючи на незгоду урядовців і близької до нового прем’єра групи «Регіони України», зумів схвалити у другому чи-

Коли Бог хоче когось покарати, він відбирає розум

Свободу слова захистили

Учора перший заступник голови Комітету ВР з питань свободи слова та інформації **Сергій ПРАВДЕНКО** провів прес-конференцію з приводу прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів». Свою увагу він зосередив на позиції комітету та його голови.

Зокрема, Правденко сказав, що ці зміни зумовлені потребою чіткого трактування зазначеного закону. На двох засіданнях комітету стосовно законопроекту, який захищає передплатників та редакції і не допускає підвищення вартості преси, всі члени комітету, окрім Сергія Правденка, відкинули запропоновані зміни. Однак депутати Верховної Ради України, незважаючи на позицію комітету, проголосували за прийняття закону.

Правденко також зазначив, що, за його підрахунками, ухвалений закон збереже майже 100 млн. грн. передплатникам та редакціям.

На захист свободи слова, наголосив С. Правденко, стала й держава в особі Мініюсту, Держкомінформу, Мінекономіки та Антимонопольного комітету, але чомусь не Комітет ВР з питань свободи слова та інформації, завданням якого і є захист такої свободи.

***

Окрім того, народний депутат Сергій Правденко вважає, що Комітет ВР з питань свободи слова й інформації не мав підстав для обвинувачення газети «Голос України» у надмірних симпатіях до Голови Верховної Ради Володимира Литвина, **повідомляє УНІАН.**

«Якщо їм не подобаються публікації Володимира Литвина, то це їхні проблеми. Мені, наприклад, їх цікаво читати. Багато його там чи мало — це справа редакції. Там досить самостійний редактор», — заявив Правденко.

Він також вважає, що Комітет з питань свободи слова і інформації не мав права вимагати від газети надання концепції видання на розгляд депутатів. «Комітет не мав права цікавитися, що там за концепція в «Голосу України». Це той самий елемент цензури. Я з насолодою дивитимуся, що вони будуть там робити», — заявив Правденко. За словами депутата, концепцію «Голосу України» затверджено разом зі статутом видання у 1991 році. «І давно вже концепція в 1991 році затверджена у статуті самої газети. Там усе сказано, нехай почитають», — заявив Правденко. На його думку, газета «Голос України» — авторитетне видання із традиціями, що треба поважати.

«Багато хто з тих, хто нині в комітеті (з питань свободи слова та інформації), в політичному плані ще під стіл пішки ходили, коли «Голос України» уже був. Коли вони ще думали, хто переможе — Компартія чи демократія, «Голос України» уже був і виступав з першого номера за незалежну Українську державу», — заявив Правденко. Він також повідомив, що, працюючи головним редактором цієї газети, не мав проблем зі свободою слова і вів самостійну редакційну політику видання. Він вважає, що «Голос України» залишається плюралістичним виданням. Правденко також виступив із критикою пропозиції Комітету з питань свободи слова та інформації закрити журнал Ради «Віче».

«Вони ж голосують (за припинення випуску «Віче») з одною метою — це ще одна трибуна Володимира Литвина. Якби там Литвина сьогодні не було, то це цензура чи ні? Рішення про «Віче» взагалі дике», — заявив Правденко.

Як повідомляло агентство, Комітет ВР з питань свободи слова і інформації обвинуватив «Голос України» у надмірних симпатіях до Литвина, зокрема, у публікації фрагментів його книг.

Комітет вимагав зміни редакційної політики газети для однакового подання позицій усіх політичних сил і комітетів Ради.

Редактору газети Анатолієві Горлову доручено протягом місяця розробити нову концепцію видання і представити її на розгляд Ради.

«Голос України» — газета Верховної Ради, заснована 1990 року. Тираж видання — 170 тис. примірників.

А. Кінах на Президента не ображається

Уряд Віктора Януковича повинен відкликати з Верховної Ради проект державного бюджету на наступний рік, схвалений 21 листопада в другому читанні. Про це вчора заявив экс-Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах.

За його словами, бюджет повинен мати не лише фіскальну складову, а й створювати стимули для вирішення соціально-економічних проблем і розвитку держави загалом.

А. Кінах зазначив, що не має образи на Президента Леоніда Кучму, оскільки вважає таке рішення продовженням політичної конституційної реформи в Україні, **повідомляє УНІАН.**

всіх невинно закатованих під червоним прапором, пам'ять про тих, хто не дожив, пам'ять про тих, хто недолюбив, пам'ять про живих і ненароджених. Але ніхто, я переконаний в цьому, не має права про це забути — якщо хоче залишатися нормальною людиною. Про Велику Смерть від Великого Голоду.

Ніхто, я гадаю, не в змозі відчувати, що довелося пережити всім цим людям. Цей терор голодом був цинічною відплатою більшовицької влади на опір українського селянства суцільній колективізації, політиці перетворення вільних землеробів на безмовних рабів.

Сам я родом з Чернігівщини. І добре пам'ятаю перелякані очі людей, коли йшлося про Великий Голод. Люди відкидали пам'ять про голодомор, боялися зга-

дувати. Страх укорінився в українцях, чого і добивалися організатори терору.

Сьогодні, коли від початку голодомору минає 70 років, ми маємо для себе чітко зрозуміти — головною, незаперечною, неперехідною цінністю для нас усіх є власна держава. Бо лише здобуття Україною незалежності та демократичний шлях, який ми обрали, є надійною гарантією того, що це ніколи не повториться. Це не має права повторитися. І в ті роки ми мали чимало шансів усвідомити: ми — єдина нація. У 32—33-му українці з польських берегів Збруча і Бугу — вони знали про голод — пускали плоти з харчами, і польські прикордонники — вони також знали про голод — дивилися на це крізь пальці. Вони не стріляли. Стріляли радянські прикордонники. В укра-

їнців з протилежного берега, які намагалися підхопити плоти. Кров мільйонів загиблих співвітчизників стукає в наші серця. І ми зобов'язані зробити все, щоб пам'ять про них завжди була живою для нинішніх та прийдешніх поколінь. Я закликаю вас сьогодні згадати у ваших молитвах усіх тих, хто страждав і хто помер під час Великого Голодомору. Вірю, сьогодні по всій Україні люди запалити свічки, щоб пам'ятати тих, кого забрали сталінські катівні та голодна смерть.

Переконаний — у Києві має постати величний меморіал жертвам голодомору. Пам'ятники потрібні й у всіх регіонах держави. Це не формальність, а свідчення глибокої шкоди до загиблих, невмирущої пам'яті про цю трагічну сторінку історії та водночас — символ

безсмертя нашого народу. Вважаю, що оцінку має дати й Верховна Рада України, а науковці мають продовжити свої дослідження.

Ми зобов'язані донести до міжнародної громадськості правду про голодомор, про його причини й наслідки, домогтися його визнання міжнародною спільнотою як акту геноциду проти українського народу. Минають роки, минуть століття, та зболена пам'ять про заморених голодом, розстріляних, закатованих житиме вічно. Вона — нагадування минулого і пересторога майбутньому. Хай же пам'ять про всіх невинно убієнних згуртує нас, живих, додасть нам сил та волі, мудрості й насаги для зміцнення власної держави на власній землі, розвитку демократії, вільного життя кожної людини.

Тиждень законотворення і розподілу порффтфелів

(Початок на 1-й стор.).

У день голосування — 28 листопада — парламент планує визначитися, зокрема, щодо проєктів законів про державний бюджет України на 2003 рік у третьому читанні, про прожитковий мінімум та про встановлення розміру мінімальної зарплати на наступний рік, про запобігання та протидію відмиванню «брудних» грошей, про державну підтримку книговидавничої справи в Україні, низки законів з пропозиціями Президента — зокрема, про тимчасові слідчі та спеціальні комісії ВР, про Кабінет Міністрів, про списання та реструктуризацію заборгованості у квартплаті, комунальні послуги, спожиті природний газ та електроенергію, про соціальний і правовий захист військовослужбовців.

29 листопада пленарний день має розпочати-

ся з розгляду питання про стан боротьби з організованою злочинністю. Із доповідями виступлять голова Комітету Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, голова Координаційного комітету з боротьби з організованою злочинністю, Голова СБУ, Міністр внутрішніх справ та Генеральний прокурор України.

2—6 грудня депутати працюватимуть у комітетах і фракціях, а в середу, 4 грудня, у Верховній Раді відбудуться парламентські слухання «Суспільство, ЗМІ, влада: свобода слова та цензура в Україні».

Однак наскільки депутати будуть налаштовані на суто законодавчу роботу, спрогнозувати досить складно, адже цього тижня парламентська більшість пропонуватиме новому Прем'єр-міністру України своїх кандидатів

до коаліційного уряду і має намір перерозподілити парламентські комітети.

Одне кадрове питання вже стало відомим на погоджувальній раді: глава парламенту Володимир Литвин поінформував народних депутатів, що Президент Леонід Кучма направив до Верховної Ради подання про надання згоди на призначення Головою Національного банку України Сергія Тігіпка. А колишнього главу НБУ Володимира Стельмаха указом глави держави звільнено за власним бажанням.

За словами постійного представника Президента України у Верховній Раді Олександра Задорожного глава держави узгоджуватиме з парламентською більшістю всі кандидатури до нового уряду. Він висловив припущення, що новий уряд може бути сформований вже цього четверга.

Під час погоджувальної ради в парламентських кулуарах почали також говорити про те, що голова Комітету ВР з питань національної безпеки та оборони, член фракції КПУ Георгій Крючков написав заяву про складання з себе повноважень народного депутата України. Однак лідер комуністів Петро Симоненко в інтерв'ю журналістам сказав, що вперше про це почув і йому невідомо про причини такого кроку. Натомість Голова Верховної Ради Володимир Литвин зазначив, що Г. Крючков вже давно виношував таку ідею. «Я не хочу коментувати внутріпартійні та внутріфракційні суперечки», — відзначив В. Литвин, — однак, скажу, що таких професіоналів, як Георгій Корнійович, на жаль, мало».

Юліана ШЕВЧУК.

«Дублер» сідає за кермо, прем'єр радить «пахати»

Як уже повідомлялося, новим головою Донецької обласної держадміністрації призначено Анатолія Близнюка. Останні п'ять років він обіймав посаду першого заступника голови і займався місцевим бюджетом, економікою області, бан-

крутством підприємств, розрахунками за енергоносії.

Учора на нараді апарату Донецької облдержадміністрації новопризначеного керівника представляв Прем'єр-міністр України Віктор Янукович. Своєю

наступникові він побажав «міцно тримати в руках кермо і прапор». Донецька обласна рада присвоїла голові уряду звання почесного мешканця області N2 (перший номер — у Президента України).

(Закінчення на 19-й стор.).

не жене

танні саме парламентський, а не урядовий варіант Держбюджету-2003. Другий дзвіночок пролунав «пану Яну...» якщо не у четвер увечері, то зранку в п'ятницю.

Своїх людей на посаді Першого віце-прем'єр-міністра хочуть бачити щонайменше шість груп і фракцій більшості. Одряду кілька фракцій і груп («Регіони...», трудовики, ендеписти) претендують на віце-прем'єрство з гуманітарних питань.

Що ж залишається робити новому главі уряду, якого спостерігачі зараховують до умовної групи прем'єрів-господарників (прем'єрами-політиками прийнято вважати Є. Марчу-

ка і В. Юшенка). Не стане ж господарник Янукович з олівцем у руках доводити численним нетерплячим претендентам на віцепрем'єрство, що одна посада на сім чоловік не ділиться. А перша на цьому посту спроба Віктора Федоровича вдатися до політичної хитрості (по-науковому — політменеджменту), здається, видалася гливним млинцем. Навряд чи глава держави сприйняв «на ура» заяву новообраного прем'єра про те, що остаточно слово у формуванні нового складу уряду — за Президентом. Не для того Леонід Данилович довіряв парламентській

більшості взяти на себе політичну відповідальність через формування коаліційного уряду. Тим паче що не про міністрів-силовиків ідеться...

Кажучи футбольними термінами, адаптованими у стосунках Києва і Донбасу, протистояння «Шахтаря» з «Динамо» на футбольному газоні може видатися гірнякам легкою прогулянкою у порівнянні з підкатами й офсайдами на політичному. Ніхто не заперечуватиме, що трьом впливовим політикам на ім'я Віктор і з амбіціями на президенство може дістатися лише одна Вікторія-перемога. Але що вже забігати наперед — до фінальної частини,

коли не пройшли і відбіркові.

А поки що дуже не хочеться, аби збулися прогнози тих, хто нагадує, що Віктор Янукович прийшов у прем'єри звідти, звідки Юхим Звягільський, і так скороспіло, як Павло Лазаренко. І не лише тому, що новий глава уряду має нагоду повчитися на помилках інших. На відміну від своїх попередників, чи думав колись гарячий шахтарський хлопець з двома «чорними мітками» у біографії, що йому усміхнеться такий шанс? Чи дасть тепер він шанс усміхнутися незалежній Україні?..

Анатолій БЕНЬ.

Підтримка молоді — інвестування майбутнього країни

Молодіжні проблеми в нашій державі з причини соціально-політичної пасивності молодих людей і відсутності належної уваги до них з боку держави залишаються ніби на третьому плані.

Уже кілька років високі державні мужі висловлюють «глибоку занепокоєність» значним зниженням народжуваності. За останнє десятиліття кількість новонароджених знизилася майже вдвічі. За нинішніх соціально-економічних умов молоді сім'ї бояться заводити дітей, відкладаючи цю проблему «до кращих часів».

Держава фактично залишила молодь напризволяще. Не можна сприймати інакше, як глузування, допомогу на догляд за дитиною в розмірі 45 грн. На ці гроші мати має прогодувати себе (щоб у неї виродилося молоко) і купити новонародженому хоча б найнеобхідніше.

Добре, якщо глава сім'ї може фінансово її забезпечити, але, враховуючи зростання безробіття, це швидше виняток, аніж правило. Найчастіше основне навантаження лягає на бабусь і дідусів: якщо можуть допомогти — добре, ні — народження дитини прирікає сім'ю на злидні. Не всі мами можуть навіть через рік після народження дитини вийти на роботу: дитсадки сьогодні відвідують лише 39% дітей дошкільного віку.

Різке зниження народжуваності вже через десять років обернеться значним зниженням частки молоді серед населення України. Поки що найвже зростання абсолютної і відносної чисельності молоді — результат демографічного сплеску в першій половині 80-х років, пов'язаного з посиленням у

той період уваги до проблем молодих сімей.

Минуле десятиліття характеризувалося істотним погіршенням здоров'я молодого покоління. За останніх п'ять років у півтора разу зросла захворюваність підлітків на активні форми туберкульозу. Щороку туберкульоз забирає до тисячі молодих життів. Захворюваність на сифіліс серед підлітків 15—17 років зросла більш як у десять разів. На національну катастрофу перетворюється для України СНІД. За оцінкою ООН, у країні інфіковано близько 1% всього дорослого населення.

Стрімко поширюється вживання наркотичних речовин. Кількість наркоманів в Україні наближається до 800 тисяч. Майже 90% з них — молоді люди віком до 30 років, кожен четвертий наркоман — жінка.

У півтора разу зріс рівень самогубств серед молоді. В 2001 році 1893 чоловіки і 243 жінки віком від 15 до 29 років добровільно пішли з життя.

Погіршення стану здоров'я молоді має кілька причин. Визначальним чинником є економічне становище, а також спосіб життя, що за своєю дією переважає вплив спадковості, навколишнього середовища і якості медичної допомоги. Негативно позначаються на здоров'ї молоді і надмірна інтенсифікація праці, і незадовільна організація навчального процесу.

Заходи із збереження і поліпшення здоров'я молоді, що здійснювалися протягом десяти років, не дали бажаного результату. Закони, укази, нормативні акти відверто порушуються, а то й зовсім не виконуються. Скорочується кількість лікувальних закладів і ліжко-місць, чисельність медперсоналу. Значно зросла вартість медикаментів. Хочу зазначити, що в цьому не так винне Міністерство охорони здоров'я, як фінансування медицини за залишковим принципом. Фізкультура і спорт, які мають сприяти оздоровленню молоді, пропаганді здорового способу життя, служать інтересам «великого спорту». Тим часом система народного спорту кинута напризволяще.

Головною проблемою для себе молоді громадяни України вважають здобуття якісної освіти. Але якщо кількість шкіл у містах зростає, то в сільській місцевості — шорік скорочується. Понад 3,5 тисячі сіл залишилися без шкіл. Через низьку зарплату вчителі школи залишають. Зате зростає кількість платних шкіл, де рівень навчання значно вищий. Розрахунок при цьому робиться на фінансово забезпечених дітей, що далеко не завжди означає — талановитих.

Майже в півтора разу скоротилася кількість випускників профтехучилищ. Практично не фінансується оновлення навчально-матеріальної бази ПТУ. Більшість випускників ПТУ не одержують необхідної кваліфікації і після формального працевлаштування невдовзі опиняються на вулиці.

Зменшилася також кількість навчальних закладів І—ІІ рівня акредитації. За десять років прийом абітурієнтів до них скоротився на 30%.

Ще складніша ситуація у вузах ІІІ—ІV рівня акредитації. Вища освіта стала недосяжною для половини сімей. З кожним роком зростає кількість студентів, які оплачують навчання. Якщо у 1995 році на контрактних засадах до вищих навчальних закладів вступило 18% студентів, то у 2000-му — 56%. При цьому вступ на бюджетні місця до елітних вузів часто-густо потребує хабара, який можна привіряти з вартістю контрактного навчання.

Законом України «Про сприяння соціальному становленню і розвитку молоді в Україні» передбачена система кредитування здобуття вищої освіти. Проте в 2000 році у державному бюджеті на ці цілі було передбачено лише 5 млн. грн. Це дало змогу кредитувати навчання тільки 0,1% студентів, що вступили до вузів у 2000 році на контрактній основі. Крім того, претендувати на одержання кредиту можуть лише абітурієнти, а студенти

старших курсів, які перші роки самі сплачували кредити, таких прав не мають.

Науково-педагогічна база вузів тримається переважно на старшому поколінні. Нині у вузах ІІІ—ІV рівня акредитації 42% ректорів, 54% професорів — люди пенсійного віку і тільки 13% доцентів ще не виповнилося 40 років. Триває процес відпливу кращих наукових кадрів за кордон.

Досі цілковито не вирішено питання повного працевлаштування випускників вузів. Лише 39% з них після закінчення вузів І—ІІ рівня акредитації і 35% — ІІІ—ІV рівня одержали направлення на роботу.

На 1 січня 2001 року молодь становила 28% від усіх офіційно зареєстрованих безробітних (понад 320 тисяч осіб). А загальна кількість молодих громадян України, які не мають роботи, за даними служби зайнятості, наближається до одного мільйона осіб.

Погіршуються умови забезпечення зайнятості молоді. Багато молодих людей стають хронічно безробітними або змушені вдовольнятися тимчасовою роботою з незадовільними умовами праці та низькою зарплатнею.

Дедалі частіше молодь заробляє на життя за кордоном. За даними соціологічних досліджень, у 2000 році у 8 областях 58,9 тисячі жителів віком 15—29 років тимчасово були відсутні в місцях постійного проживання, працюючи в інших країнах. 83 тисячі осіб з цієї самою метою здійснювали «човникові» поїздки за кордон. Тим часом лише 5% українських трудових мігрантів мали письмові договори з роботодавцями. Для 30% молодих мігрантів середня тривалість робочого тижня сягала 60 годин.

Значна зайнятість молоді в неформальній економіці («тіньовому» секторі). Представники виконавчої влади вважають, що «це розв'язує проблему безробіття, скорочує масштаби злиднів, стримує наростання напруженості в суспільстві, сприяє входженню молоді у сферу праці, набуттю нею перших трудових навичок, власного господарського, зокрема й економічного, досвіду». Але навіть вони змушені визнати, що «зайнятість молоді в «тіньовому» секторі призводить до «консервації» її і так невисокого освітнього рівня, професійних звичок, формує «базарну» субкультуру, правовий нігілізм».

Сьогодні єдиним дієвим механізмом державного забезпечення працевлаштування молоді є бронювання робочих місць, передбачене Законом України «Про зайнятість населення». Відповідно до нього органи виконавчої влади встановлюють квоту на бронювання на підприємствах, незалежно від форм власності, до 5% від загальної кількості робочих місць за робітничими професіями. У 2002 році для молоді було заброньовано 54,8 тисячі робочих місць. Проектом закону «Про перше робоче місце», внесеним народним депутатом України В. Хомутинником і підтриманим нашим комітетом, передбачено дотування роботодавців для створення першого робочого місця молодим громадянам України з коштів Фонду загальнообов'язкового державного страхування у разі безробіття.

Стійкою стає тенденція зниження рівня культурного розвитку молодих громадян

України. Фінансові труднощі, істотне ослаблення діяльності закладів культури призводять до знецінення духовних цінностей, спрощення запитів.

Понад три тисячі населених пунктів України взагалі не мають жодного закладу культури. У вісім разів знизився наклад літератури, що видається, не повновнюється книжковий фонд бібліотек. Упав інтерес молоді до читання.

Занепад духовного розвитку молоді, ускладнення її соціально-економічного становища позначається на зростанні молодіжної злочинності. Кількість молодих правопорушників за десять років збільшилася в 1,5 разу. Вдвічі зросла кількість молодих людей, які скоїли умисне вбивство або замах на вбивство.

Серйозний вплив на вирішення молодіжних проблем повинні справляти молодіжні громадські організації. Їх кількість значно збільшилася. На 1 листопада 2002 року діють 104 всеукраїнські і 4,5 тисячі молодіжних та дитячих організацій, однак кількість членів молодіжних організацій залишається незмінною (згідно із соціологічними даними, 2—4%).

Розвитку молодіжного руху сприяло прийняття Верховною Радою України Закону України «Про молодіжні та дитячі громадські організації».

Важливим напрямом державної молодіжної політики є кредитування молодіжного житлового будівництва. У 1997 році було створено Фонд сприяння молодіжному житловому будівництву, якому доручено реалізацію програми кредитування молодих сімей. У 1998—2001 роках понад 3 тисячі молодих сімей і самотніх молодих громадян одержали пільгові довгострокові державні кредити на вигідних умовах. Але з огляду на те, що за чотири роки до фонду звернулося 118 тисяч молодих людей, стає зрозуміло, що програма фінансується недостатньо. У 2002 році було прийнято постанову Кабінету Міністрів України, що передбачає щорічне фінансування програми в розмірі 100 млн. грн. У поданому тим-таки Кабміном проекті державного бюджету на 2003 рік на фінансування Фонду сприяння молодіжному житловому будівництву передбачено лише 60 млн. грн.

На завершення статті хотілося б запропонувати шляхи розв'язання порушених проблем. Насамперед треба зрозуміти: молодіжна політика української держави має стратегічне значення, адже підтримка власної молоді — найефективніше інвестування майбутнього України.

Потрібно значно посилити державну підтримку молодих сімей, і передовсім молодих матерів. Має виплачуватися і значна одноразова допомога у зв'язку з народженням дитини, яка могла б компенсувати витрати на пологи, і допомога на догляд за дитиною, яка, на мою думку, повинна хоча б удвічі перевищувати мінімальну зарплату.

Серйозну увагу необхідно приділити і здоров'ю молодого покоління. З одного боку, треба пропагувати здоровий спосіб життя, розвивати масовий спорт, з другого — посилити фінансування дитячої і молодіжної медицини, забезпечити стовідсоткове бюджетне фінансу-

вання стаціонарного лікування дітей і молоді.

Держава має забезпечити безплатну якісну середню освіту для всіх громадян. Необхідно підвищити зарплату вчителям, щоб найкращі педагогічні кадри не тікали зі шкіл та ПТУ.

За нинішніх умов держави, у своїх же інтересах, має надати можливість здібним дітям із бідних сімей здобувати вищу освіту безплатно. За відповідної державної підтримки така молодь здатна досягти багато чого. Перегляду потребує і система кредитування навчання молоді.

Необхідно створювати потужну систему державної підтримки працевлаштування молоді. Треба також почати виконувати постанови уряду про кредитування будівництва і придбання житла.

Нелегко вирішувати проблеми молоді без самої молоді, активізації її політичної і соціальної позиції. Тут основну роль мають відігравати саме молодіжні організації. Сьогодні живаються заходи для розширення апарату органів державної молодіжної політики. Проте чиновник завжди залишається чиновником. Тому саме молодіжні організації мають відігравати головну роль у проведенні державної молодіжної політики.

На мій погляд, потрібне більш жорстке законодавство про молодіжні і дитячі організації, щоб відокремити організації, які мають розгалужену структуру, провадять активну роботу із захисту інтересів молоді, від організацій, які існують лише на папері. Проведення перереєстрації дасть змогу посилити державну підтримку реально діючих молодіжних організацій.

Органам державної виконавчої влади, насамперед Держкомітету у справах сім'ї і молоді, слід активніше залучати молодіжні організації до реалізації державної молодіжної політики в усіх її сферах. Особливо важливе сприяння у створенні студентських рад в усіх навчальних закладах і активній роботі в них осередків молодіжних організацій.

Звичайно, молодіжний рух потребує і державної фінансової підтримки, що має здійснюватися, на мою думку, і через органи виконавчої влади, і через спілки молодіжних організацій. І фінансувати треба не тільки соціальні програми, а й статутну діяльність молодіжних організацій.

Розв'язанню цих проблем значною мірою мають сприяти і щорічні парламентські слухання про стан молоді в Україні, і прийняття Верховною Радою України Національної програми розвитку молоді, Національної програми забезпечення молодих сімей житлом, Закону України «Про забезпечення молоді першим робочим місцем», внесення змін до законів України «Про сприяння соціальному становленню і розвитку молоді в Україні», «Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні заклади для неповнолітніх». Але головним завданням державної молодіжної політики я вважаю стимулювання молоді до активної життєвої позиції, усвідомлення нею відповідальності за майбутнє України, своє майбутнє.

Катерина САМОЙЛИК, голова Комітету Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту та туризму.

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Узяв на роботу — отримуй дотацію

На обліку державної служби зайнятості протягом першого півріччя перебувало 72,4 тисячі випускників, з яких працевлаштовано лише 18 тисяч. За даними Міністерства праці та соціальної політики, торік середній показник по Україні випускників професійно-технічних училищ та вищих навчальних закладів, які отримали направлення на роботу, становив 65,3 відсотка.

Тому Комітет ВР з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму запропонував внести на розгляд сесійної зали законопроект про забезпечення молоді першим робочим місцем.

На думку його автора, народного депутата **Віталія Хомутинника**, документ сприятиме зниженню рівня безробіття серед кваліфікованих молодих громадян України, підвищенню зацікавленості роботодавців у працевлаштуванні молоді. А також сприятиме ефективному використанню коштів Фонду загальнообов'язкового державного страхування, за рахунок якого, відповідно до законопроекту, надаватимуться дотації центрами зайнятості.

Механізм надання фінансів простий — якщо роботодавець зобов'язується забезпечити молодого фахівця роботою, яка відповідає його кваліфікації (що посвідчується документом про освіту встановленого зразка, виданим навчальним закладом), то протягом п'яти календарних днів з моменту звернення роботодавця між ним та центром зайнятості підписується договір про надання коштів. Їх надають роботодавцю протягом першого року роботи за умови, що він не звільнятиме молодого працівника протягом мінімум двох років.

Якщо роботодавець порушить умови (наприклад, трудовий договір з працівником буде розірвано у зв'язку зі скороченням), то дотація повертається в повному обсязі з урахуванням індексації на рівень інфляції.

Законопроект про забезпечення молоді першим робочим місцем підтримало і науково-експертне управління, проте вважає, що деякі положення потребують додаткового обґрунтування.

Проте Федерація професійних спілок України пропонує відхилити законопроект.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Ризикована справа: краще пізно, ніж ніколи

У КОМІТЕТАХ ВР

На цьому тижні Комітет ВР з питань фінансів і банківської діяльності провів дуже представницьке засідання (за участю Світового банку, Міністерства фінансів, Нацбанку, Асоціації українських банків), присвячене розгляду законопроекту «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень».

Достатньо однієї згадки про український кредитний ринок, щоб згадати про сотні підприємств, яким вартість банківських позик не по кишені. Проте, що і підприємства, і держава здебільшого покривають свої борги, водночас утворюючи нові. 700 доларів валового національного доходу на душу населення вже відкинули Україну на 144-те місце у світі, а кредитний рейтинг українських єврооблігацій через бюджетні негаразди та політичну нестабільність втратив статус «ринкового». Країна і її економіка потребують інвестицій та дешевих кредитних ресурсів, як повітря. Нагадаю: обсяг прямих інвестицій в країну за десять років становив 4,5 мільярда доларів — стільки само у польську економіку надходить за вісім місяців.

Тим часом ми й досі не

Показники	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Обсяг номінального ВВП (млн. грн.) / відсоток до попереднього року	81512 150%	93365 116%	102593 110%	127126 124%	175010 138%	201927 115%
Обсяг кредитів комерційних банків, наданих суб'єктам господарювання / відсоток до попереднього року	5452 133%	7295 134%	8855 121%	11783 133%	19121 162%	27792 145%
Співвідношення обсягу кредитів, наданих суб'єктам господарювання до номінального обсягу ВВП (%)	6,67	7,81	8,63	9,27	10,93	13,76
Співвідношення обсягу довгострокових кредитів, наданих суб'єктам господарювання до номінального обсягу ВВП (%)	0,74	0,83	1,59	2,08	1,95	2,98

Стан кредитування економіки.

маємо цивілізованого інституту застави, чітких пріоритетів стосовно прав кредиторів на заставлене майно. На пам'яті учасників розширеного засідання комітету — довга низка скандалів, пов'язаних з вилученням активів унаслідок штучного доведення підприємств до банкрутства. Та, висуваючи кредитний ринок у пріоритетні, Міністр фінансів Ігор Юшко мав на увазі не тільки це. Практика країн з високорозвинутою правовою інфраструктурою в галузі забезпечення вимог кредиторів свідчить: підприємства-позичальники, які надають заставу, можуть збільшити розмір позики в 9 разів, подовжити термін

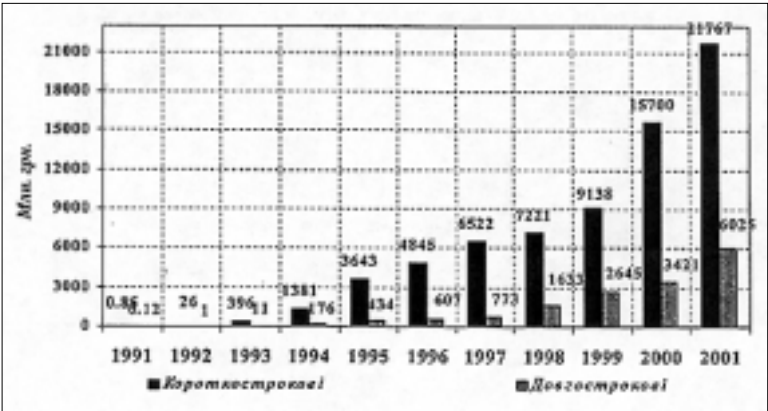
угоди — в 11 разів, зменшити ставку за кредитом — удвічі. А з другого боку, надійний механізм забезпечення вимог кредиторів знижує ризики неповернення грошей, а зрештою — зменшує їхню вартість (відсотки за кредит).

Йдеться про найбільш наболіле — механізми, які дають можливість комерційним банкам збільшити обсяги довгострокового кредитування економіки.

За останні десять років у структурі фінансування підприємств домінує власний капітал (62,2 відсотка), короткострокові зобов'язання становлять 34,7 відсотка, довгострокові — 3,1(!) При цьому інвестиції в основний капітал заувичай здійснює лише 40,5 відсотка підприємств і лише 13 відсотків становлять кредити. Учасникам засідання достатньо було тільки прислухатися — і вони почули б запеклу суперечку між Кабінетом Міністрів та Нацбанком з приводу ефективності нової схеми рефінансування Нацбанком інноваційних проектів. Су-

перечку, яка вже дійшла до безпідставних звинувачень Нацбанку в небажанні кредитувати урядові пріоритети. Тим часом оприлюднений список пріоритетних напрямів для кредитування компаніями інноваційно-інвестиційних проектів можна вважати економічним бестселером, бо в ньому, крім іншого, — розведення великої рогатої худоби, свиней та птахів, риболовля, виробництво велосипедів, мотоциклів, меблів, спорттоварів та багато чого не менш «важливого», що рекомендовано Нацбанку врахувати при відборі проектів для рефінансування. Вибіркові опитування банківських і небанківських кредиторів, підкреслювали вице-президент Асоціації банків України Антоніна Паламарчук та голова правління АКБ «Надра» Ігор Гіленко, свідчать про те, що надання кредитів і звернення стягнення на майно позичальника є вельми ризикованою справою. А ключові принципи законодавства про забезпечення вимог кредиторів, з якими ознайомив Європейський банк реконструкції та розвитку, переконали: за ризиковані справи братися ніколи не пізно.

Сергій ВЛАД.

Кредити, надані комерційними банками суб'єктам господарювання України.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України»

З метою сприяння захисту конституційних прав українських дітей за кордоном Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 18, ст. 101) такі зміни:

1) абзац другий частини першої

статті 4 після слів «для участі в заходах якої здійснюється виїзд» доповнити словами «а також у разі виїзду на постійне проживання за кордон усиновленої іноземцями дитини — громадянина України»;

2) частину першу статті 5 доповнити реченнями такого змісту: «У разі виїзду на постійне проживання за кордон усиновленої іноземцями дитини — громадянина Укра-

їни для неї оформляється паспорт громадянина України для виїзду за кордон. Термін його оформлення — до десяти робочих днів».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
24 жовтня 2002 року.
№ 199-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президії Верховної Ради Української РСР

У зв'язку з прийняттям нового Кримінального кодексу України Верховна Рада України постановляє:

1. Визнати такими, що втратили чинність:

Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 9 липня 1964 року «Про кримінальну відповідальність за посів південних маньчжурських і південних чуйських конопель» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1964 р., № 29, ст. 397);

Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 29 квітня 1988

року «Про кримінальну відповідальність за жорстоке поводження з тваринами» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1988 р., № 19, ст. 481); частину третю статті 1 Указу Президії Верховної Ради Української РСР від 3 серпня 1988 року «Про відповідальність за порушення встановленого порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1988 р., № 33, ст. 808);

статтю 2 Указу Президії Верхов-

ної Ради Української РСР від 19 січня 1990 року «Про відповідальність за порушення вимог, спрямованих на поліпшення екологічної обстановки в Україні» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1990 р., № 5, ст. 60).

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
24 жовтня 2002 року.
№ 200-IV.

КОМЕНТАР ЮРИСТА

II. Шлюбний договір

Шлюбний договір є одним із способів врегулювання майнових відносин між подружжям (також може визначати майнові права та обов'язки подружжя як батьків). Сфера особистих відносин договірному врегулюванню не підлягає.

Договір укладають у письмовій формі і обов'язково нотаріально засвідчують особи, які подали заяву про реєстрацію шлюбу (набирає чинності в день реєстрації шлюбу), або подружжя (набирає чинності у момент нотаріального засвідчення). Його укладення неповнолітньою особою можливе лише за наявності засвідченої нотаріусом письмової згоди її батьків (піклувальника).

Якщо згідно з Кодексом законів про шлюб УРСР умови шлюбного контракту не могли погіршувати становище будь-кого з подружжя порівняно з законодавством України, то відтепер договір не може лише зменшувати обсяг прав дитини та ставити одного з подружжя у надзвичайно невідгідне матеріальне становище. Питання про те, яке саме становище є надзвичайно невідгідне, залишається відкритим.

Ще один важливий момент, на який слід звернути увагу — неможливість передачі за шлюбним договором у власність одному з подружжя нерухомого та іншого майна, право на яке підлягає державній реєстрації.

У шлюбному договорі можна визначити:

- загальний термін його дії;
- терміни тривалості окремих прав та обов'язків;
- чинність договору або окремих його умов і після припинення шлюбу;
- майно, яке дружина чи чоловік передає для використання на спільні потреби сім'ї;
- правовий режим майна, подарованого подружжю у зв'язку з одруженням;
- використання належного їм обом або одному з них майна для забезпечення потреб їхніх дітей, а також інших осіб;
- можливий порядок поділу майна, у тому числі і в разі розірвання шлюбу;
- встановлення за майном, набутим за час шлюбу, статусу спільної часткової власності або особистої приватної власності кожного з них;
- будь-які інші умови щодо правового режиму майна, якщо вони не суперечать моральним засадам суспільства;
- можливість проживання у житловому приміщенні, яке належить одному з них чи є їхньою спільною власністю, родичів;

● порядок користування житловим приміщенням, якщо у зв'язку з укладанням шлюбу один із подружжя вселяється в житло, яке належить другому. Подружжя може домовитися про звільнення житлового приміщення тим з них, хто веселився, в разі розірвання шлюбу, з виплатою грошової компенсації або без неї;

● надання утримання одному з подружжя незалежно від працездатності та потреби у матеріальній допомозі на умовах, визначених шлюбним договором. Шлюбним договором може бути встановлено можливість припинення права на утримання одного з подружжя у зв'язку з одруженням ним майнової (грошової) компенсації. Якщо у договорі визначено умови, розмір та терміни виплати аліментів, то в разі невиконання обов'язку, їх можуть стягувати на підставі виконавчого припису нотаріуса.

Шлюбний договір може змінюватися подружжям шляхом укладання нотаріально посвідченої угоди. Зміна умов договору на вимогу однієї сторони можлива лише на підставі рішення суду, якщо цього вимагають його інтереси, інтереси дітей, а також непрацездатних повнолітніх дочки, сина, що мають істотне значення або, зокрема, в разі неможливості його виконання.

Якщо ви вирішите, що надалі зможете розв'язувати всі питання без договору, то можете відмовитися від нього (права та обов'язки, встановлені шлюбним договором, припиняються в день подання до нотаріуса заяви про відмову від нього). За рішенням суду на вимогу одного з подружжя або іншої особи, права та інтереси якої порушено, шлюбний договір може бути визнано недійсним.

Наталя ГЕЛЕТКО.

(Далі буде.).

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Армія — найважливіший

Виступ голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони Г. Крючкова під час дня уряду України з питання «Про хід реформування Збройних Сил України» 12 листопада 2002 року

На думку нашого комітету, під час розгляду звіту уряду найважливішим з обговорюваних питань є з'ясування того, чи наблизили нас здійснювані заходи, про які тут доповідалося — а робота проведена велика, применшувати її в жодному разі не можна, — до вирішення головного завдання — мати в державі внаслідок реформ мобільні, оптимальні за чисельністю, озброєнні сучасною технікою і професійно підготовлені, всебічно забезпечені і водночас не надто обтяжливі для суспільства Збройні Сили, здатні виконати конституційний обов'язок: забезпечити територіальну цілісність і недоторканність України, дати відсіч можливому агресору.

На жаль, аналіз не дає підстав для позитивної відповіді. Скажемо більше: проблеми, які вже давно накопичувалися у Збройних Силах, за останні роки так загострилися, що створюється загроза державним інтересам України, її обороноздатності, національній безпеці.

По-перше, небезпечних масштабів і темпів набуває деградація військово-технічного потенціалу Збройних Сил.

За даними Міноборони, понад 60 відсотків озброєння і техніки, що є сьогодні у військах, в тому числі більш як половина бойових літаків, зенітно-ракетних комплексів, дві третини ракетно-артилерійського озброєння, практично всі бойові кораблі перебувають в експлуатації понад 15 років і в будь-який час можуть

вийти з ладу. Нових видів озброєння і бойової техніки армія практично не одержує.

Українські Збройні Сили оснащені в основному зброєю третього покоління, тоді як армії НАТО — п'ятого і шостого. Якщо становище не зміниться, після 2005 року майже 20 основних типів озброєння вироблять свій технічний ресурс. Тож можемо перейти межу, за якою Збройні Сили України втратять свою боєздатність.

І це тоді, як вітчизняні науковці, конструктори, проєктанти, колективи оборонних підприємств здатні створювати і виробляти кращі в світі літаки, бронетанкове, ракетно-артилерійське, навігаційне озброєння, високоточну зброю, засоби протиповітряної оборони, управління і зв'язку. Хоча нинішній рівень бюджетного фінансування оборонно-промислового комплексу, передусім досліджень і практичних розробок у стратегічно важливих для підтримання обороноздатності і конкурентоспроможності напрямках, може позбавити нашу країну цієї переваги.

Додамо до цього практичну відсутність стратегічних резервів, особливо палива.

Складається враження, що комусь потрібно, щоб українська армія, позбувшись ядерної зброї, залишившись наодинці з дуже непростими проблемами, не мала у своєму розпорядженні й звичайної зброї, а також належного матері-

ально-технічного забезпечення.

По-друге, буквально на очах відбувається руйнація основи основ Збройних Сил — їх кадрового потенціалу.

Жалюгідне, інакше не скажеш, матеріальне становище основної маси військових, третина сімей яких не забезпечена житлом, уперте намагання нинішнього уряду, котрий у цих питаннях продовжує лінію свого попередника — Кабінету Міністрів Віктора Ющенка, — обмежити чи позбавити військово-службовців, ветеранів війни і праці, воїнів-інтернаціоналістів, на порушення Конституції України, соціальних гарантій, встановлених чинними законами, здійснювані в останні роки і пропонувані Кабінетом Міністрів подальші заходи у цьому напрямі спричинили величезну, останнім часом, я б сказав, — обвальну, плінність офіцерських кадрів.

Нині на розгляді в Міністерстві оборони перебуває понад дві тисячі рапортів офіцерів про звільнення з військової служби. А з початку року вже звільнилися 4,5 тисячі офіцерів, тоді як передбачалося, що за весь рік їх звільниться трохи більш як сто. У Держкомкордоні за півроку звільнилися 132 офіцери, а лише за жовтень — 137. За перші дев'ять місяців нинішнього року подали рапорти на звільнення 500 офіцерів Служби безпеки України. А вже в жовтні надійшло 320 рапортів. Серед тих, хто звільняється, багато старших офіцерів,

тобто найдосвідченіші кадри, на підготовку яких затрачено величезні кошти.

Якщо цей процес не зупинити, а він зачепив і таку специфічну сферу, як розвідка, Збройним Силам загрожує втрата найближчими роками офіцерського корпусу.

Будемо відверті: частину вини за таке становище має взяти на себе Верховна Рада, бо дискримінаційні стосовно військовослужбовців закони ухвалювали саме тут — під умовляння урядовців за будь-яку ціну прийняти Державний бюджет. Якою ціною, якими втратами це обернулося — тепер бачать усі.

В армію за призовом приходять дедалі менше освічена й фізично здорова молодь, в основному з бідних селянських сімей. Українська армія давно вже стала селянсько-робітничою.

Відповідно до затвердженої Президентом програми здійснюється перехід до комплектування армії за контрактом. Але який це має вигляд на практиці, міркуйте самі: місячне грошове утримання контрактника-сержанта становить лише 291 гривню, механіка-водія — 243 за офіційно визначеного прожиткового мінімуму 365 гривень.

Хіба не зрозуміло, що за такого становища і повний перехід на контрактну систему, який дехто вважає мало не панацеєю від усіх негараздів, нічого не дасть?

Я вже не кажу про те, що льотчики, танкісти, водії через відсутність пального позбавлені можливості здійснювати навчання і тому втрачають професійні навички, дискваліфікуються.

Не могу не сказати й про те, що наявність в армійському середовищі серйозних проблем і негараздів, недавні трагічні події у військах, кампанія з дискредитації Збройних Сил спричинили те, що в суспільстві військовою службу вже не вважають виконанням почесного конституційного обов'язку, а професією «людини в погонах»

втрачає свою престижність і шанованість.

Особисто я, як громадянин України і член парламенту, розглядаю це як трагедію для держави, відвернути яку зобов'язані уряд, Президент, Верховна Рада.

По-третє, в Україні накопичилася величезна кількість застарілих боєприпасів, які потребують негайної переробки й утилізації.

Однак через мізерність коштів, які виділяються Міноборони, це здійснюється такими темпами, що створює серйозну небезпеку, наслідки якої важко передбачити. Ситуація може ще більш ускладнитися в результаті наступного розформування багатьох військових частин.

Перелік критичних проблем у військах можна продовжувати.

Додам лише, що про все це йшлося, хоча, можливо, й не в такій тривожній формі, ще в червні 1999 року, на парламентських слуханнях. На жаль, схвалені Верховною Радою рекомендації слухань уряд фактично ігнорував. Ситуація відтоді не просто погіршилася — загострення досягло критичної межі і поставило Україну перед загрозою втрати боєздатних Збройних Сил.

То в чому справа? Головну причину комітет вбачає в тому, що виконання конституційних повноважень зі здійснення заходів стосовно забезпечення обороноздатності і національної безпеки в діяльності Кабінету Міністрів не зайняло належного місця.

Колеги знають, з якою гостротою ставилися ці питання кожного разу під час затвердження Державного бюджету України, під час розгляду конкретних законопроектів. Однак конструктивні пропозиції нашого комітету, народних депутатів зазвичай відкидалися.

Фінансування Збройних Сил здійснюється на рівні менше половини від мінімально необхідних потреб. Вимоги Закону про оборону України, укази Президента ігноруються. І реакції на це — ніякої.

Рівень бюджетних

асигнувань дає змогу, в кращому разі, утримувати особовий склад, тобто забезпечувати, так би мовити, фізичне існування Збройних Сил, більш-менш пристойне, та й то не завжди, продовольче і речове забезпечення воїнів. Але ж це підриває всю систему державних програм, планів, заходів стосовно реформування армії.

У світовій практиці вважається оптимальним, коли на утримання особового складу Збройних Сил спрямовують майже половину военного бюджету, на його підготовку — приблизно четверту частину і стільки само — на реалізацію військово-технічної політики. В Україні це співвідношення зовсім інше: майже 90 відсотків йде на утримання особового складу, 7—8 відсотків — на підготовку і мало не 2 відсотки — на технічне переозброєння війська. В абсолютному вимірі витрати на здійснення заходів із оновлення та підтримання бойової техніки й озброєнь, на підготовку воєнних кадрів, на воєнну науку просто мізерні.

За таких підходів сподіватися на швидке перетворення української армії на таку, яка повною мірою відповідала б сучасним вимогам, потребам оборони держави, не доводиться.

Не може не викликати занепокоєння й те, що вкрай небезпечні процеси в оборонному будівництві в Україні відбуваються в той час, коли наші сусіди різко збільшують витрати на воєнні цілі, а західні держави, по суті, відгороджуються від України новою «залізною завісою».

Ось кілька цифр.

В Україні на потреби армії витрачають бюджетних коштів, у розрахунку на одного громадянина, майже в п'ять разів менше, ніж у Росії, у 8 — ніж у Польщі й Угорщині, в 13 разів менше, ніж у Туреччині. Про Федеративну Республіку Німеччини, Францію, Велику Британію, інші європейські країни годі й казати.

Законодавство про захист суперництва між підприємцями — явище в світі відносно молоде. Найстаріший нормативний акт (американський закон Шермана), який регулює відносини, пов'язані з конкуренцією, прийнято 1890 року. Попри це, законодавчо закріплені правила конкуренції належать до найважливіших важелів впливу на ринкові відносини. Недарма в останні десятиріччя минулого століття кількість країн, де діють або готові до запровадження відповідні закони, збільшилася з 24 до 100.

Економічний рушій

Мало хто сумнівається, що конкуренція — потужний рушій економіки. В одному з американських судових рішень вона постає як «всеосяжна хартия економічної свободи, спрямована на збереження вільного та безперешкодного економічного суперництва як правила торгівлі. Вона спирається на те, що нічим не стримувана взаємодія конкуруючих сил приведе до оптимального розподілу наших економічних ресурсів, максимально низьких цін, максимально високої якості та максимального рівня матеріального прогресу». А разом — «сприятиме збереженню демократичних, політичних та соціальних інституцій».

Державна підтримка та захист добросовісної

Конкуренція повинна бути

конкуренції в бізнесі з перших кроків нашої держави належать до пріоритетних напрямів ринкової трансформації економіки. Власне, народження національного конкурентного права слушно пов'язують із прийняттям у серпні 1990 року Закону УРСР «Про економічну самостійність Української РСР». Він визначив, що держава заохочує конкуренцію та усуває монополію у виробництві товарів та наданні послуг. Монополізм тоді панував скрізь, і держава взяла курс на його подолання та обмеження.

Звідси й назва — антимонопольне законодавство. Його засади викладено в Законі України від 1992 року «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції» і в Законі «Про Антимонопольний комітет України» від 1993 року. Конституція України закріпила принцип захисту конкуренції в підприємницькій діяльності. А в червні 1996 року у спеціальному законі України було визначено і правові засади боротьби з недобросовісними проявами конкуренції. Сьогодні систему антимонопольного захисту регламентують майже 600 законодавчих актів (від Конституції — до відомчих розпоряджень) і 57 законів України.

Проти економічної дискримінації

За десять років, що минули з часів перших законодавчих актів, ми пройшли нелегкий шлях. Після проведеної приватизації й демонополізації, докорінних змін зазнала структура найважливіших галузей економіки. Частка монопольного сектору в валовому внутрішньому продукті

скоротилася до 40 відсотків. Позитивні наслідки створення конкурентного середовища не можна не помітити. Достатньо порівняти, наприклад, колишній та нинішній асортименти товарів і послуг або рівень підприємницької культури. Очевидно, що найвищими темпами розвиваються саме ті ринки, де присутній високий рівень конкуренції.

На основі чинного законодавства за дев'ять років своєї діяльності органи Антимонопольного комітету усунули майже 11 тисяч порушень. Це дало змогу істотно погамувати «апетити» монополістів і недобросовісних конкурентів, а багатьох чиновників примусило рахуватися з буквою Закону.

Упродовж 1994—2001 років порушниками антимонопольного та конкурентного законодавства сплачено до бюджету чи як відшкодування потерпілим за малим не 130 мільйонів гривень, а тільки за період 2000—2002 років за надані неналежним чином комунальні послуги за ініціативи комітету було здійснено перерахунок споживачам на суму в понад 650 мільйонів гривень. Це свідчить, по-перше, про соціальний аспект нашої діяльності, про її важливість для простих людей, а по-друге — про активізацію роботи комітету в останній період. Варто також зазначити, що погодження органами комітету проєктів рішень органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління та контролю дало змогу попередити ще щонайменше 2 600 випадків дискримінації суб'єктів господарювання і можливих фактів обмеження конкуренції.

наш атрибут

Новообранці НАТО — Польща, Чехія й Угорщина, маючи загалом на 120 тис. кв. км меншу територію, населення 59 мільйонів (в Україні, як відомо, — 48 млн.), у Збройних Силах 276 тисяч людей (в Україні — 390 тис.), спрямовують на військові цілі 5,5 млрд. доларів бюджетних асигнувань щорічно, тоді як Україна — за малим не 0,7 млрд. доларів (з урахуванням пенсій для пенсіонерів Збройних Сил).

Висновок із сказаного такий. **Ставлення уряду до проблем оборони, до потреб Збройних Сил має бути радикально змінено. Інакше Україна може втратити один із найважливіших атрибутів державності — армію, здатну захистити її суверенітет і недоторканність, мирну працю нашого народу.**

Що, на думку комітету, потрібно невідкладно зробити?

Перше. Якомога скоріше переглянути, з урахуванням нової геополітичної обстановки, нових викликів і загроз, реального стану в державі і Збройних Силах, програми їх реформування, уточнити структуру, чисельність, строки і масштаби скорочення, терміни переходу на контрактну основу, вжити радикальних заходів до прискорення переоснащення армії сучасною військовою технікою й озброєнням.

Ця проблема, на наш погляд, має розглядатися **комплексно** — одночасно з реформуванням інших ланок Военної організації і — наголошую на цьому — **всєї силової сфери**, яка набула в нас гіпертрофованого характеру і стала для держави занадто обтяжливою за недостатньої ефективності.

Верховній Раді належить ухвалити нові основи національної безпеки України, оновлену Военну (оборонну) доктрину, низку нових законів, внести корективи до раніше прийнятих правових актів. Наш комітет має план цієї роботи. Але це справа всієї Верховної Ради.

в інтересах суспільства

Не менш важлива, хоч зовні малопомітна, є робота комітету, спрямована на недопущення монополізації товарних ринків. Завдяки контролю за концентрацією суб'єктів господарювання ми попередили «захоплення» монополістами майже 130 товарних ринків.

Нині, коли економічне суперництво стало реальністю, головне завдання полягає не в усуненні монополізму, а у створенні ефективного конкурентного середовища. Бо воно спроможне забезпечити стабільне економічне зростання та підвищити життєвий рівень населення. При цьому слід використовувати переваги великомасштабного виробництва, водночас усуваючи його негативні побічні чинники, що ослаблюють конкуренцію. Національне законодавство, отже, перетворюється з антимонopolного у повному розумінні на конкурентне.

За економічне суперництво

Серцевиною нормативної бази стає Закон України «Про захист економічної конкуренції», який набрав чинності 2 березня нинішнього року. Він урахував і досвід роботи Антимонопольного комітету, і досягнення світової економічної, правової думки в галузі конкурентного законодавства, одне слово — теорію та практику. З одного боку, закон обмежує втручання держави в економічні процеси лише випадками, які справді загрожують конкуренції, що відкриває широкі можливості для співпраці з суб'єктами господарювання. А з другого — створює принципово нові механізми захисту конкуренції, істотно посилює відповідальність за порушення законодавства.

ськовослужбовців житлом стояла не так гостро. Все зробити для відновлення престижності військової служби.

Відверто скажу: сьогодні ситуація у Збройних Силах багато в чому тримається на вихованій десятиліттями самовідданості військових кадрів, усвідомленні ними свого обов'язку перед Вітчизною, професіоналізмі, якщо хочете — на притаманній нашому народу терпеливості. Але й цей ресурс за такого, як нині, ставлення до проблем оборони ми можемо втратити.

Нікого не хочу лякати, але мушу сказати: **морально-психологічна обстановка у військовому і ветеранському середовищі вибухонебезпечна.** Не враховувати цього і грати з вогнем — неприпустимо, якщо не сказати більше.

Шосте. У зв'язку з переходом на контрактну систему комплектування Збройних Сил необхідно розробити і послідовно здійснювати загальнодержавну програму підготовки молоді до виконання конституційного обов'язку із захисту Вітчизни. Основні напрями цієї роботи визначені у Концепції допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання, схваленій нещодавно указом Президента України.

І ще одне. Потрібно прискорити розгляд і прийняття Закону про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави.

Звичайно, **все це буде робитись, якщо державі справді потрібні сучасні, безздатні Збройні Сили, надійна, гарантована оборона і безпека, якщо ми не хочемо, щоб Україна перетворилася на протекторат якихось інших держав чи блоків.** А така загроза реальна.

Варто замислитися над тим, як «стратегічний партнер» України, заявляючи про «кризу довіри» в україно-американських відносинах, нагнітаючи ситуацію навколо питань про радарні комплек-

си «Кольчуга», розігруючи фарс стосовно формату участі представників України у празьких зібраннях НАТО, водночас усіляко **інтенсифікує контакти по військовій лінії**, добивається розкриття державної комерційної таємниці в галузі новітніх технологій, співробітництва з іншими країнами, форсує здійснення під своїм пильним наглядом **так званого фундаментального оборонного аналізу**, мета якого, за словами натовських генералів — «визначити розміри і кількість Збройних Сил, які відповідали б наявним ресурсам», тобто ще більше їх ослабити. Вдаючися до санкцій, не встановивши якогось криміналу, **Сполучені Штати не шкодують десяти мільйонів доларів на подальше роззброєння України** — знищення і ракет Х-22 та їх постів — наших «бекфайерів» — бомбардувальників ТУ-22М3. Позбавляючи нашу країну бомбардувальної авіації, американці з пафосом називають це «обезглавленням дракона війни». Насправді це не що інше, як примушення нашої країни до стриптизу в оборонній сфері.

До чого в цьому відношенні ми вже дійшли, промовисто сказано в опублікованому минулої суботи матеріалі одного з українських тижневиків (нелівого спрямування). **Цитую:** «Здається, в Україні стає дедалі більше тих, хто розуміє, що ми не можемо вести самостійну і незалежну політику», що в ситуації, яка склалася, «Україні потрібно або повністю лягати в річище американської політики (як, до речі, вчинили більшість східно-європейських країн)», «або шукати могутнього захисника». І далі: якщо не забувати про європейську інтеграцію, «то, хоч як крути, доведеться мати справу з американцями».

Одне слово, **«приїхали»**, як висловлюється відомий парламентський класик. І все це — під гучні гасла «утвердження незалежності» і «державотворення».

У НОМЕР

Франція стала нам ближче. Політично

Нещодавно народний депутат України, член фракції «Наша Україна», заступник голови Комітету Верховної Ради у закордонних справах Ігор Осташ побував у Парижі, де у всесвітньому відомому своїм авіасалоні передмісті Ле Бурже взяв участь в установчому з'їзді французького Союзу за народний рух. Це стало справді історичним моментом у політичному житті Франції. Вперше за останні десятиріччя більшість правих та центристських партій та груп, які входили до Союзу за президентську більшість, об'єдналися відповідно до сподівань виборців та бажання президента республіки Жака Ширака. Союз за народний рух відтепер є провідною політичною силою Франції, здатною взяти на себе відповідальність за діяльність уряду цієї країни, обґрунтувати цю діяльність, а також надати їй нового змісту. Детальніше про значення події розповів Ігор ОСТАШ.

— Ігорі Івановичу, які політичні сили стали основою створення нової партії?

— Союз за народний рух об'єднав голлістів, християнських демократів, ліберальних демократів та інших. До нової партії увійшли навіть ліві радикали. У роботі з'їзду взяли участь провідні політичні та державні діячі Франції: прем'єр-міністр Жан-П'єр Рафарен, лідери обох палат французького парламенту, міністр закордонних справ Домінік де Вільпен, який провів низку коротких зустрічей з іноземними гостями та послами. Бурхливими оваціями була зустрінена поява в залі міністра внутрішніх справ Ніколя Саркозі.

Учасники з'їзду ухвалили установчі документи нової партії та обрали її керівництво. Головою Союзу за народний рух став Ален Жюппе, за якого проголосувало майже 80 відсотків делегатів.

— Делегації яких країн узяли участь у роботі з'їзду?

— На з'їзді були присутні 400 зарубіжних політичних діячів, 100 представників дипломатичного корпусу, голова Європейської народної партії Вільфрід Мартенс. Завітали також представники Африканського континенту, зокрема, прем'єр-міністри: Нігеру — Амаду Ама, Чаду — Арум Кабаді, Того — Коффі Сама та інші. З вітальними промовами до делегатів установчого з'їзду звернулися прем'єр-міністри Португалії Хосе Мануель Дурао та Іспанії Хосе Марія Азнар, голова Християнсько-демократичного союзу Німеччини Анжела Меркель. Вони акцентували увагу на історичності цієї події та її значенні для утвердження позицій правих сил в Європі.

Від України до участі у роботі з'їзду був запрошений блок Віктора Ющенка «Наша Україна». Слід відзначити, що з усього спектра політичних сил правого-центристського напрямку України Союз за народний рух Франції обрав своїм партнером саме наш блок.

— Чи не означає це, що «Наша Україна» шукає собі партнерів тільки в західному напрямі?

— Хочу наголосити, що «Наша Україна» готова співпрацювати з усіма політичними силами, які сповідують демократичні цінності, зокрема, і в Росії, країнах Східної Європи та будь-яких інших. Так нещодавно було підписано маніфест блоку політичних партій «Наша Україна» та російської партії «Союз правих сил». Серед іншого маніфест передбачає законодавче забезпечення активізації торгівлі товарами та послугами між Україною та Російською Федерацією на принципах добросовісної конкуренції, взаємної вигоди та відсутності дискримінацій; сприяння укладенню двосторонньої угоди про вільну торгівлю; сприяння на урядовому і парламентському рівні цивілізованому та ефективному вирішенню питань борговостаності, транзиту газу, розподілу активів колишнього СРСР; системний та регулярний обмін інформацією про становище національних меншин, створення повноцінних умов для збереження та розвитку їхніх культур; сприяння розв'язанню питань компенсації та облаштування депортованих народів в Україні та Росії; законодавче забезпечення використання іноземної робочої сили у двох країнах.

29 листопада за ініціатииви СПС у Санкт-Петербурзі відбудеться форум правих і правоцентристських сил Східної Європи, до участі в якому запрошена також і «Наша Україна».

— А як розвивається україно-французька співпраця на парламентському рівні?

— Досить динамічно. На початку грудня минулого року в Національних зборах Франції було проведено День України, що дало змогу значно зблизити погляди парламентаріїв обох країн, визначитися з місцем України в європейських геополітичних координатах.

Нещодавно новим головою групи друзів Франція — Україна Національних зборів Франції було обрано депутата Тьеррі Мар'яні. Він не раз заявляв, що безумовно поділяє наш погляд стосовно європейських питань і відстоюватиме українські інтереси. Пан Мар'яні також підтримує ідею вступу України до Міжнародної організації франкофонії. Очолювана ним група на сьогодні налічує понад 15 депутатів Національних зборів. До її складу входять депутати — члени французьких делегацій в парламентських асамблеях Ради Європи та ОБСЄ, з питань Європейського союзу, а також комітету у закордонних справах. Група планує здійснити візит до України вже найближчим часом: у січні-лютому 2003 року. Нагадаю, що таку групу у Верховній Раді очолює народний депутат України Сергій Терехов.

Сподіватимемося, що після досить вдалого зльоту на Ле Бурже партія Союз за народний рух Франції здійснить, як і український літак «Мрія», вдалу посадку на виборах до Європарламенту-2004. А колиш і Україна займе належне місце в Європі, і «Наша Україна» також змагатиметься за місця в Європарламенті. Головне — ми матимемо в цьому політичну підтримку від наших французьких партнерів.

Наостанок хотів би висловити подяку французькому посольству в Україні та українському посольству у Франції за надану допомогу під час організації візиту до Парижа.

Держава і державна власність

ВАТ «Південдизельмаш» — одне з найстаріших підприємств України. Його було засновано 1882 року в Токмаці Запорізької області. Тож цього року йому виповнюється 120. Як же зустрічає свою ювілейну дату підприємство?

Усе добре залишилося в минулому

За радянських часів на «Південдизельмаші» працювало 10 тисяч осіб, держава отримувала від 10 до 15 млн. крб. чистого прибутку. Це було містоутворююче підприємство, монополіст з виробництва агрегатів малої енергетики (дизель-генераторів). І ще десятиліття тому тут випускали дизелі та дизель-генератори понад 90 модифікацій для різних галузей народного господарства України та СРСР. Продукція мала попит і експортувалася до 43 країн світу.

Солідними були відрухування до республіканського та союзного бюджетів. За заводські кошти в минулому було забудовано багатопверхівками мікрорайон у Токмаку. Щороку 100 сімей вселялися в нові квартири. На прибутки підприємства збудовано Палац спорту, споруджено Будинок культури на 740 місць, дитячих садків на 1070 місць, засновано піонерський табір «Сонечко» на 400 місць (який сьогодні чомусь залишився поза статутним фондом ВАТ «Південдизельмаш» і розтягується частинами).

Основні галузі промисловості та сфери, в яких застосовувалися і застосовуються дизелі та дизель-генератори, — це морський і річний флот, залізничний транспорт, зв'язок, телекомунікація, оборонні об'єкти, сільське господарство, лісорозробки, нафто-, газо- і вугледобування, науково-дослідні станції Північного полюса, Далекої Півночі і Антарктиди тощо.

Кому вигідна смерть підприємства?

На жаль, сьогодні це потужне підприємство практично зупинене, а Україна закуповує техніку на Заході, викидаючи величезні валютні кошти та інвестуючи іноземного виробника. У 2001 році на підприємстві виготовлено лише 189 дизелів, що становить 1,6% від його потужностей.

Місто вмирає, тисячі висококваліфікованих фахівців залишають рідний край, виїжджаючи на заробітки в різні куточки нашої планети.

Усупереч тому, що ВАТ «Південдизельмаш» постановою Кабінету Міністрів від 29.08.2000 року №1346 віднесено до підприємств стратегічного значення для економіки і безпеки держави (в державній власності перебуває 69,88% акцій статутного фонду), елементарна увага до підприємства з боку держави відсутня. І, як наслідок, це призвело до безвідповідальних і протиправних дій попередніх керівників підприємства.

Вони спільно із ЗРУ КБ «Приватбанк» підписали кредитні угоди: від 23.11.98 р. №11/204 на суму 4000000 грн.; від 11.05.98 р. №042/0405 на суму 499975,50 грн., порушивши закони України від 27.02.91 р. №887 «Про підприємства в Україні», від 19.09.91 р. №157 «Про господарські товариства», від

07.02.91 р. №697 «Про власність і статут ВАТ «Південдизельмаш» у частині перевищення повноважень, наданих голові правління та його заступникам.

І тут постають запитання: чому, знаючи про тяжкий фінансовий стан підприємства, КБ «Приватбанк» надає йому кредит під надто високий процент — 90 відсотків річних? Як-що це акт «доброї волі» з порушенням законів України, то чому КБ «Приватбанк» не контролював його виконання? Як наслідок, заводу нараховується 200 тис. грн. (відсотки за наданий кредит), і «завдяки» високій кредитній ставці сума кредиту «виросла» більш ніж у три рази. Борговий зашморг на підприємстві такий, що і його майна не вистачить, аби розрахуватися. А заборгованість у заробітній платі «кане в Лету».

Ці кредитні угоди практично і привели підприємство до неплатоспроможності. Постає резонне запитання: які ж іще закони треба прийняти, щоб законність безкарно не порушувалась? Де прокурор? Де Служба безпеки України? Де шосте управління, яке повинно боротися з економічною злочинністю? Врешті-решт, де міський голова зі своїми заступниками? Що, всі вони не бачили чи не розуміли, що діється? Чи не хотіли бачити і розуміти? Хто сьогодні дасть відповідь на ці запитання?

Порушення законів України колишнім керівництвом, незаконні кредити призвели до того, що податкова заборгованість на сьогодні становить 5 млн. грн., пенсійна заборгованість — 3 млн. грн., заборгованість у заробітній платі 5,2 млн. грн. і перед КБ «Приватбанк» — 13 млн. грн.

Податкова адміністрація, Пенсійний фонд, КБ «Приватбанк» протягом останніх років ведуть процеси повернення боргів, через виконавчі служби відділу юстиції. На підприємстві описується майно і передається на реалізацію готова продукція, реалізація її провадиться через спеціальні підприємства управління юстиції за цінами, на 40—50% нижчими, ніж на ринку. А спеціаліст з них ще й залишає собі 20% за послуги. Коштів на погашення боргів підприємству практично не залишається.

На сьогодні такими діями в підприємства вилучено залишки обігових коштів, які відновити дуже і дуже важко. Виконавча служба і податкова адміністрація описали і передали в реалізацію основні фонди. Описано обладнання двох великих цехів і передано на реалізацію за ціною металобрухту. Передано на реалізацію складальний-виробувальний цех з виготовлення спеціальної продукції і блок складів. За такого недалекогоглядного підходу підприємство розпродається частинами без подальшої можливості його експлуатувати як єдиний промисловий комплекс.

Без світла в кінці тунелю

Тепер підприємство — в стані санації, але спроб вивести його з банкрутства не видно. Керуючим санацією до 30.09.02 р. був призначений В. Іщенко. Наслідком його безвідповідальних дій стало вивезення найціннішого обладнання, яке розпродане за безцінь. Наприклад, високоточний верстат вартістю 270 тис. грн. продано за 10 тис. грн., а загалом таких — 29. Хоча сам В. Іщенко, посиляючись на закон (ст.17, п.5), стверджує, що керуючий санацією має право самостійно розпоряджатися майном боржника для того, щоб закупити сировину та матеріали, необхідні підприємству, і, мовляв, ніякого порушення тут немає. Бо «операція» від продажу не перевищує одного відсотка від вартості активів підприємства, як і має бути за законом. Але чи справді ці кошти пішли на закупівлю сировини та матеріалів? На це запитання відповідь повинні дати компетентні органи. А тим часом нове керівництво міста швидко розібралося в «благодійних» кроках керуючого санацією і наполягло на його усуненні.

Нині В. Іщенко замієно на А. Жадлуна. За висловом Василя Дмитровича, це призначення нічого підприємству і місту Токмаку не дасть, бо Жадлун уже був розпорядником майна ВАТ «Південдизельмаш», його робота позитивного результату не мала, крім того, йому ще треба отримати допуск до державної таємниці у виробництві продукції. Тобто до одержання допуску (2—3 місяці) санація підприємства буде паралізована, що завдасть йому значної шкоди. Сам процес санації продовжено до 23.02.2003 року. Світла ж у кінці тунелю не видно. Видно лише одне: ЗРУ КБ «Приватбанк» від самого початку передбачало банкрутство підприємства і має фактично стовідсотковий контроль над ним.

Змінюються керівники підприємства і керуючі санацією, але жодної передачі заводу не відбувається. Ніби це іграшка: погрався, кинув і пішов. І нікому нема діла до долі державного підприємства: ні Мінпромполітики, ні Фонду держмайна, ні правоохоронним органам, ні Службі безпеки України, не кажучи вже про шосте управління, яке покликане боротися з економічною злочинністю.

Попередній директор, наприклад, умудрився вчасно отримувати заробітну плату, навіть отримати її наперед, зробити «євро-ремонт» свого батьківського будинку та з відома ке-

рівництва області отримати премію за покращення економічних показників.

Ось така в нас найдемократичніша держава, яка дозволяє знищувати державну власність і при цьому хоче мати динамічний бюджет. Автор цих рядків не раз звертався в різні інстанції, а звітти — одні відписки. Наприклад, 22 травня 2000 року я звернувся до Міністра праці і соціальної політики І. Саханія з проханням розібратися з колективною скаргою робітників підприємства щодо невиконання заробітної плати. 05.06.2000 року прийшла відповідь (№ОК 13-К17149/8), що за невиконання законних вимог обласної державної інспекції праці голову правління ВАТ «Південдизельмаш» О. Мунтянова було притягнуто до адміністративної відповідальності — штрафу (постанова від 04.03.2000р. №2). На яку суму і чи внесено цей штраф, не повідомляється.

Відповідно до розпорядження голови Запорізької обласної державної адміністрації від 13.04.2000 року №191 19 квітня поточного року проведено комплексну перевірку діяльності ВАТ «Південдизельмаш», і копію довідки від 21.04.2000 р. надано мені. В довідці йдеться, що на виконання розпорядження голови облдержадміністрації від 13.04.2000 р. №191 «Про затвердження складу комплексної комісії з питань перевірки діяльності керівництва ВАТ «Південдизельмаш» зазначеною комісією» (ні складу комісії, ні хто очолює комісію, не відомо), проведена перевірка, з виїздом на місце, питань, що їх порушено в листі В. Капустіна — голови Спільки захисту законних інтересів громадян м. Токмака. За результатами перевірки (довідку підписала голова комітету О. Вергал) ніхто навіть не виявив бажання зустрітися із заявниками. А висновок? Комісія вважає за доцільне: вжити термінові заходи, «посилити контроль, рекомендувати за підсумками другого кварталу п. р. заслухати голову правління». І т. ін.

29.05.2001 року я звернувся до Фонду держмайна з проханням перевірити фінансово-господарську діяльність ВАТ «Південдизельмаш». 11.06.01 року прийшла відповідь за підписом першого заступника голови фонду М. Чечетова, що «фонд приділяє першочергову увагу погашенню заборгованості з оплати праці. Після погодження плану санації Фонд держмайна України додатково повідомить про заходи щодо погашення кредиторської заборгованості, в тому числі заборгованості з оплати праці. Після погодження плану санації Фонд держмайна України додатково повідомить про заходи щодо погашення заборгованості з виплати заробітної плати». Та віз і нині там.

04.09.02 року мною були направлені депутатські звернення до Президента України, Прем'єр-міністра, голови Фонду держмайна, Генерального прокурора, Запорізької обласної державної адміністрації з проханням розібратися і врятувати унікальне підприємство ВАТ «Південдизельмаш».

04.07.2002 року відбулася робоча зустріч Комітету ВР з питань промислової

політики і підприємництва з Першим віце-прем'єр-міністром України О. Дубиною. На цю зустріч запрошувалися представники Мінпромполітики, Мінекономіки, Мінфіну, НКАУ, Держпідприємництва, Держстандарту. Тут так само порушувалося питання, сформульоване керуючим санацією ВАТ «Південдизельмаш» В. Іщенко і мною, було висловлено прохання голови Комітету ВР з питань промполітики і підприємництва Ю. Єханурова розглянути порушене питання і доручити відповідним міністерствам і відомствам прийняти необхідні рішення. Поки що зрушень не видно.

Зрозуміло одне: без державної підтримки унікальне підприємство просто зникне з ринку машинобудування. Щоб цього не відбулося, потрібно негайно розібратися з причинами, які призвели завод до такого стану.

А винні є

Однією з першочергових причин, яка призвела, на думку фахівців, до погіршення економічного стану підприємства, є створення свого часу малих, а пізніше дочірніх підприємств, які повинні були б покращувати показники роботи ВАТ «Південдизельмаш», та цього, на жаль, не сталося. Дебіторська заборгованість цих підприємств становить 9375 тис. грн., але й ця цифра неточна. Бо у фінансовому відділі, в бухгалтерії й у відділі маркетингу ніхто конкретно не займається поверненням цих боргів, тут не налагоджено належного контролю та постійного обліку.

Наступна причина така. Як уже згадувалося, 23 листопада 1998 року головою правління ВАТ «Південдизельмаш» О. Мунтяновим без згоди загальних зборів акціонерів від імені підприємства була підписана кредитна угода №11/204 з ТВ ЗРУ КБ «Приватбанк» про надання кредитної лінії для підприємства в розмірі 4 000 000 гривень терміном з 23.11.98 р. до 22.10.99 р. За умовами угоди кредитні кошти повинні були б використовуватись за цільовим призначенням, тобто для придбання товарів, матеріалів та оплати послуг. Проте всупереч вимогам п.21 Положення Національного банку України «Про кредитування» та ч.5 ст. 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність» зазначені кредитні кошти використано О. Мунтяновим на погашення валютного кредиту від 12.11.97 р., наданого Токмацькою філією КБ «Приватбанк» дочірньому підприємству ВТФ «Дизельмаркет». Це завдало великої матеріальної шкоди підприємству. Така діяльність керівництва сприяла збільшенню кредиторської заборгованості, нарахуванню процентів, а згодом (у 2001 році) стала причиною для початку процедури банкрутства та великим негативним наслідком для економіки регіону і держави в цілому. Крім того, до цього часу діє відсоткова ставка нарахувань по кредиту, визначена при виділенні 4 млн. грн. у 1998 році.

На думку фахівців та попереднього керівника

санації В. Іщенко (ним зібрано матеріали для передачі в судові органи), доцільно порушити питання щодо незаконності нарахування пені по кредиту.

Не менш істотною причиною є те, що 04.05.2001 року Токмацькою державною об'єднаною податковою інспекцією було незаконно списано борг перед бюджетом з ВАТ «Південдизельмаш» у розмірі 13 млн. 136 тис. гривень. Прийняте рішення призвело до того, що держава практично позбавлена більшості голосів у комітеті кредиторів підприємства, яке автоматично перейшло до ЗРУ КБ «Приватбанк» (57% голосів). А це дало право останньому приймати доленосні рішення щодо підприємства незалежно від думки інших кредиторів, в тому числі й держави.

Звідси витікає чи не найголовніша причина. На думку компетентних спеціалістів, проблематичність виходу ВАТ «Південдизельмаш» із кризової ситуації поглиблюється відсутністю реальної зацікавленості основного кредитора і неформального господаря заводу — ЗРУ КБ «Приватбанк» у виведенні підприємства із стану банкрутства. Про це свідчить невиконання ним своїх обіцянок щодо усунення нарахованих процентів на виданий кредит. Ініціатива банку в продовженні санації ВАТ вказує на його можливу зацікавленість у затигуванні процесу, щоб потім одноосібно претендувати на майно підприємства.

За даними фахівців, нині ЗРУ КБ «Приватбанк», використовуючи свої позиції на підприємстві, в особі керівника санації, проводить роботу з виділення частини обладнання і виробничих потужностей у розряд неліквідів. Це зумовлено намаганням банку здійснити в обхід Закону України «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна» (№2864-111 від 29.11.2001 р.) розпродаж майна підприємства з метою погашення власної дебіторської заборгованості.

Замість епілогу

Підприємство має можливості і виробляє потрібну прибуткову продукцію: автомобільні запчастини (поршнєві пальці, поршні, кільця, гільзи для двигуна «КамАЗ») і широкий спектр товарів народного споживання. Воно має можливість давати продукцію для потреб машинобудування, залізничного транспорту, нафтової і газової промисловості, радіотелефонного зв'язку, вугільної промисловості.

Думається, нашої державі негоже розкидатися такими унікальними підприємствами, які внесено до переліку стратегічних виробництв України. А тому з метою запобігання заподіяння неправопних збитків економіці та обороноздатності держави, соціальному вибуху в місті Токмак, гадаю, всім гілкам влади, зверху до низу, потрібно вжити термінових заходів для недопущення ліквідації ВАТ «Південдизельмаш» і для відновлення верховенства держави в подальшому визначенні його долі.

Анатолій МОРОЗ, народний депутат України.

Еліту нищили голодом та тюремними мурами

ПАМ'ЯТЬ

(Початок на 1-й стор.).

Цими вихідними сумну дату відзначали вже втретє. Три голодомори та тогочасні репресії знищили половину етнічних українців. За офіційними

даними, серед живих на сьогодні залишилося 26 тисяч 900 колишніх політв'язнів.

Однак, позбавлені належного соціального захисту, ці люди похилого віку швидко покидають світ. Лише за останні два роки померло більш як

п'ять тисяч колишніх в'язнів ГУЛАГу. Й нині правда не на їхньому боці. Приміром, голова Сумського товариства політв'язнів та репресованих Марія Ярова запитує: для чого потрібно законодавство, жоден з пунктів якого про під-

тримку репресованих не виконується? Про своє «тюремне» минуле, хоч як дивно, жінка згадує з вдячністю. Каже, такого вишуканого товариства, яке зібралось там (майже всі інтелігентні, освічені люди) нині годі й знайти.

Надія ГОРБАТЮК.

«Політична машина не вбила в мені українця»

РЕПОРТЕР

Минулої суботи в селі Гуменці Кам'янець-Подільського району на Хмельниччині відкрито пам'ятник жертвам репресій 1930—1952 років.

Понад 200 дочок і синів Гуменецької громади сталінська політична машина таврувала як ворогів народу. Навіть тоді, коли вимагали навіть забути синам тата, батькам — дітей, тут пам'ятали про невинно закатованих односельчан і щодня за них молилися.

Першим зняв із душ односельців тавро мовчання, на жаль, нині покійний народний депутат України першого скликання Микола Любечук, голова місцевого господарства. Уже в перші роки незалежності, коли інші керівники ще боялися повернення Союзу, у бригадних селах Вербка та Слобідка Гуменецька спорудили знаки

пам'яті жертвам голодомору та репресій.

Нині на центральній садибі Гуменців височіє пам'ятник із чорного мармуру. На ньому викарбувано імена колишніх «ворогів народу». Кілька років гуменчанин журналіст Микола Марунчак ходив від хати до хати, збираючи гіркі крихти спогадів та імена. Лише Марунчаків у табори вивезли чотирнадцятеро. Один із них, Іван Олександрович, дивом залишився живим і нині мешкає в Англії. Своїми приїздами та листами він спонукав племінника Миколу до пошуку, збору коштів, співпраці із творчою групою: заслуженим майстром народної творчості Володимиром Лаш-

Фото автора.

ком та братами Киселюками — Леонідом, Анатолієм, Миколою, котрі стали авторами та виконавцями проекту.

«У кожного із нас є своє коріння. Коріння моїх предків, яких хотіли винищити, тут. Ми стоїмо на своїй землі і радіємо свободою. Жодні політичні

машини не змогли вбити в мені українця», — сказав у своєму письмовому зверненні до односельчан Іван Марунчак з Англії.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область. На знімку: знак пам'яті про нищення українців відкрили молитвою «Отче наш».

Взяли касу без галасу й пилу

КРИМІНАЛ

Працівники одного з відділень Ощадбанку присвоювали собі левову частку плати громадян за комунальні послуги.

Щоб дістати чужі гроші, двом шахрайкам навіть не треба було втиратися в довіру до громадян. Люди платили гро-

ші, натомість отримували квитанції. Але купюри, як з'ясувалося, осідали в кишені касирів, а не переказувалися на рахунок комунальних підприємств. Працівники ощадкаси так «налагодили» принтер, щоб сума не потрапляла на квитанцію, яку повертали клієнтам. Людина одержувала корінець

про оплату без зазначення суми, а на квитанції, що залишалася в ощадкасі, шахрайки ставили, наприклад, 7 гривень замість 70.

Харківська міжрайонна транспортна прокуратура порушила кримінальну справу за цим фактом. Поки що правоохоронці зафіксували близько 20 епізо-

дів крадіжок на суму майже 700 гривень, але це, переконані, лише початок клубочка. За присвоєння грошей з використанням службового становища зловмисниці можуть затриматися в місцях не дуже віддалених на найближчі вісім років.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Кленовий лист пам'яті

У кривавому списку жертв терористичного акту в Москві в концертному залі «Дубровка» був і уродженець Чернівців, віолончеліст оркестру мюзиклу «Норд-Ост» Євген Кочат. Його тіло знайшли в оркестровій ямі без ознак життя, а поряд з ним лежав його улюблений інструмент.

Женя Кочат — випускник Чернівецького музичного училища (тепер це училище мистецтв імені Сидора Воробкевича). Заклад пишається своїм колишнім студентом, бо це був хлопець, наділений шедрим талантом. Основні біографічні віхи музиканта переповів мені викладач училища, його приятель Іван Богданович Кадюк:

— Женя вступив до нашого закладу на відділ струнних інструментів у 1983 році. Уподобав він собі клас віолончелі. Попередньої музичної підготовки не мав, тому спершу йому було важко. Але завдяки великій працелюбності юнак вийшов у лідери нашого

класу. У 1987 році закінчив училище з відзнакою. Після служби в армії він вступив до Московського музично-пе-

дагогічного інституту імені Гнесіних (тепер академія мистецтв), закінчив теж з відзнакою. Почав концертувати. Швидко здобув славу одного з кращих віолончелістів Москви. Мав свій квартет. Потім його запросили в оркестр «Норд-Ост».

Коли Євген приїздив у

місто своєї юності, неодмінно навідувався до училища. Одного разу він подарував для студентства свою фонотеку. Викладачці Ірині Мендриш презентував запис концерту власного квартету та записи барокової музики.

...Після трагічних подій у культурному центрі «Дубровка» на стенді оголошень Чернівецького училища мистецтв з'явилося любительське фото Євгена Кочата. Чиясь рука поклала під знімок жовтий кленовий лист. Музикант любив осінню пору. Поділяють, що він збирався написати цикл мелодій про згасання природи, про минулість життя.

Василь БАБУХ.

Це фото зроблене в 1987 році під час навчання в Чернівецькому музичному училищі. Євген Кочат — у центрі нижнього ряду.

Комітет Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин висловлює щире співчуття народному депутату України, голові підкомітету з питань формування бюджетної, фінансово-кредитної, податкової та інвестиційної політики Мельнику Миколі Євтихійовичу з приводу тяжкої втрати — смерті його матері

Ольги Федорівни.

Комітет, секретаріат Комітету Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму глибоко сумують і висловлюють щире співчуття заступнику завідувача секретаріату комітету Слободяноку Костянтину Борисовичу та його родині з приводу тяжкої, непоправної втрати — смерті його матері

Ганни Петрівни.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Квадратура кола

Дійшло. До Києва. У середині минулого тижня на місцевій ТЕЦ було зупинено два енергоблоки. Через відсутність блакитного палива. Вироблення електроенергії скоротилося майже втричі: з 1200 до 450 МВт/год. Причина — «ТД «Газ України» (дочірня компанія НАК «Нафтогаз України») просто перекинула заслінку. За борги акціонерного товариства «Київенерго». Такого в столиці ще не було.

«Лампочки Ілліча» у квартирах, щоправда, не згасли — спрацював ефект єдиної енергосистеми. А от шодо тепла... Вже 20 листопада цілком (знову ж за борги) було припинено подачу газу на районну котельню того самого «Київенерго» за адресою: Дніпроводська, 1. Внаслідок чого без тепла і гарячої води залишилися дитячий садок, школа і 21 житловий будинок на трьох сусідніх вулицях.

Якщо справа піде такими темпами, дивись, і до вулиці Грушевського від'єднання докотяться. А на ній, як відомо, розташовані наші доблесні Кабмін та Верховна Рада...

До речі, народні депутати на минулому тижні вже в першому читанні ухвалили законопроект про збільшення мінімальної зарплати до 237 гривень наступного року. Тільки не для нашого коня чия паша. Цього року чимало державних бюджетних організацій — насамперед лікарні та школи — й попередню мінімальну, в 165 гривень, ледь-ледь тягли. До всіляких хитрощів вдавалися, аби у боргах перед трудящою інтелігенцією не залишатися. За тепло, електроенергію та комунальні послуги не платили. Оформляли людей на роботу на половину і навіть чверть ставки. Знову-таки, не спрацювало. Як (на минулому тижні) повідомив Держкомстат, заборгованість у зарплаті дедалі збільшується і перейшла позначку в мільярд гривень. А все тому, що держава за кошторисами, які й без того урізали, але затвердили, не все перераховує. А доходить до рахунків тих самих лікарень та шкіл у кращому разі половина...

Взагалі, ігри з так званою мінімальною зарплатою незрозуміло для кого призначені. Скажімо, в Білорусі вона майже у вісім разів менша, ніж віднині буде в нас. У Росії — майже втричі. А середні зарплати та пенсії навпаки — в три і чотири рази вищі.

Усе тому, що мінімальна зарплата — це винятково розрахунковий показник. Для соціальних виплат з боку держави. Інакше кажучи, її збільшення змушує і так бідну казну одним чохом підвищити саме ці виплати. Але грошей в скарбниці немає. У бюджеті нинішнього року дірка три мільярди гривень. Ше шість — держава заборгувала народowi за статтею «повернення ПДВ» Податківці скаржаться на недонадходження 12 мільярдів. І що ж вийде, якщо Президент затвердить проект закону про збільшення мінімальної зарплати на 69 гривень?

А ось що. Щоб витримати цю цифру закону, бюджетники майже всі виділені їм державою кошти змушені будуть спрямовувати на виплату зарплати. Отже, їхні борги перед енергетиками і комунальниками зростатимуть. У свою чергу, борги комунальних служб (насамперед водопостачання, водовідведення та електротранспорту) перед енергетиками також зростуть. Не маючи коштів, енергетики не платитимуть за енергоносії шахтарям і газовикам. Ну а ті змушені будуть закривати заслінки і не відвантажувати паливо. Така от ланцюгова реакція намічається.

Додамо до цього, що наша держава уже винна своїм бюджетним організаціям за передбаченими і погодженими кошторисами (не рахуючи зарплати) майже 1,5 мільярда гривень. Майже стільки наші школи, лікарні, бібліотеки та інші бюджетники заборгували енергетикам і комунальникам. Ті — газовикам і шахтарям. А всі разом вони, в свою чергу — тій самій рідній державі за податковими та іншими обов'язковими платежами.

Найпростіший вихід — взаємозалік. Держава спише підприємствам паливно-енергетичного комплексу податкові борги. Ті, в свою чергу, борги своїм клієнтам—бюджетним організаціям, не обминаючи і комунальних служб. До слова, Кабмін уже схвалив постанову, яка дозволяє провести двом нашим велетам — «Енергоатому» та НАКу «Нафтогаз України» — взаємозалік з бюджетом щодо податкових платежів. Отож процес пішов.

Тільки от до хеппі-енду — щасливого кінця — він навряд чи приведе. Таке ми вже проходили. А закінчилося все економічною катастрофою 1998 року, коли купівельна спроможність гривні раптом упала вдвічі.

А все тому, що взаємозалік — це також бартер. Тільки грошовий. Саме взаємозалік з державою провокує бартерні операції між підприємствами. В результаті гроші йдуть до кишень спритних ділків. Там вони конвертуються в іноземну валюту і, як водиться, осідають на банківських рахунках у зарубіжних офшорних зонах. А народ України залишається без грошей. Точніше, з гривнею, за яку нічого не купиш, якщо не встиг обміняти її за прийнятним курсом на ВКВ. Ось така перспектива вимальовується.

І повірте, якщо не зупинити процес — він уже не за горами. Минулої п'ятниці в столичних магазинах ціни на м'ясні продукти — ковбаси, в тому числі і варені, сосиски тощо — зросли на 7 відсотків. За один день! Це ще не інфляція, але... Як то кажуть, не дай Боже.

Ігор НАУМЕНКО. ▼

Фонд, який плекає молоді таланти і шанує заслужених

Серед численних фондів, які в роки незалежності почали рости, мов гриби після дощу, з'явився і Фонд інтелектуальної співпраці «Україна — ХХІ століття». Його мета — широке залучення творчих сил, інтелектуального потенціалу українського суспільства для розв'язання нагальних завдань, що постали перед нашою Батьківщиною на порозі ХХІ століття.

Відтоді минуло понад два роки. Нещодавно на розширеному засіданні ради фонду за участю членів президії Національної академії наук України, письменників, митців звітував його засновник і голова — народний депутат України, доктор економічних наук, професор Богдан ГУБСЬКИЙ.

Одна з перших справ — заснування премії імені Володимира Вернадського для провідних діячів науки, виробництва, освіти, культури й мистецтва за визначний внесок в інтелектуальний розвиток України. Вже двічі проводилося урочисте нагородження лауреатів. Серед них академики Микола Амосов, Олександр Возіанов, Борис Олійник, Борис Патон, віце-прем'єр-міністр України Олег Дубина, художник Володимир Чепелик, співачка Ніна Матвієнко, скрипаль Богодар Которович та інші. Загалом 31 особа.

Шістнадцяти видатним ученим, освітянам, діячам мистецтва присуджено довічні стипендії фонду.

Ще одна програма, яка посила провідне місце в роботі фонду, спрямована на виявлення та підтримку обдарованої молоді. У її рамках уже третій рік проводиться Всеукраїнська універсіада «Інтелектуал ХХІ століття». За цей час майже 300 випускників шкіл на конкурсній основі виборили звання переможців і отримали гранти фонду на здобуття вищої освіти у провідних університетах. Фонд їм виплачує також щомісячні стипендії. Загалом стипенді-

ати навчаються у 39 вузах України. Лише в Київському національному університеті імені Т. Шевченка навчається 46 студентів — переможців універсіади.

А виявляють учнів, які мають здібності до української мови і літератури, на оглядах-конкурсах на кращих літературний твір. Зокрема, Всеукраїнському конкурсі «Вірю в майбутнє твоє, Україно!» та регіональному конкурсі на Черкащині «Земля Богдана і Тараса, свята українська земля». В них узяло участь понад 70 тисяч школярів. Переможців заохочено морально і матеріально, а кращі з кращих учнів-випускників отримали гранти фонду на навчання в університетах.

Фонд заснував стипендії для студентів — майбутніх спеціалістів насамперед тих галузей, які скоро матимуть визначальний вплив на розвиток новітніх технологій. 56 таким стипендіям розпорядженням Президента України надано статус «президентських».

Важливим напрямом діяльності фонду стало видання літератури особливого суспільного значення. Вже побачило світ 15 видань. Серед них книги академіка П.

Фото Миколи БіЛОКОНЕНКА.

Тронька «Згадаймо всіх поіменно...», академіка Ю. Смолія «Галицько-волинський літопис», доктора філософії В. Матвієнка «Соціальні технології», колективу істориків «Незнайома Клію» та «Черкаський край — земля Богдана і Тараса» та інші. Першість тримає унікальна праця, що підготовлена визначними вченими під керівництвом Бориса Патона «Історія української культури». Вже побачили світ 1-й і 2-й томи, незабаром вийдуть 3-й і 4-й...

На рахунок фонду — підтримка перспективних наукових досліджень і наукових колективів, зокрема й розробки нової вітчизняної енергетичної технології, реалізованої в Науково-технічному центрі вугільних енерготехнологій НАН України. Проведення дев'яти наукових дискусій, конференцій і «круглих столів» з актуальних проблем соціально-економічного розвитку.

А згадаймо унікальний проект повернення в Україну гетьманських клейнодів та особистих речей Богдана Хмельницького, розсіяних вітрами віків по всьому світо-

ві. Це — булава гетьмана, його прапор, шабля, нагай, кухоль, водоосвятна чаша, які вже перебувають в Україні й експонуються на виставках.

Говорячи про найближчі перспективи, Богдан Губський зупинився на підготовці та проведенні Інтелектуального форуму України, який заплановано на середину грудня. На нього буде запрошено працівників науки, освіти, культури і мистецтв з усіх областей нашої держави, а також військовослужбовців.

— Мета форуму — об'єднати інтелектуальний потенціал України для консолідації суспільства, прискорення його політичної, економічної та соціальної трансформації, підвищення ролі інтелігенції у розв'язанні нагальних проблем сучасного життя, подолання кризових явищ, зміцнення матеріальних і духовних основ незалежної української держави, — наголосив голова ради фонду.

Передбачається обрати постійно діючу раду, яка стала б робочим органом з правами громадської організації.

Учасники розширеного засідання ради фонду, беручи слово, висловлювали нові пропозиції і думки.

Директор Інституту політичних та етнонаціональних досліджень НАН України Іван Курас, скажімо, запропонував провести за участю науковців «круглий стіл» з досить актуальної і важливої на сьогодні теми «Кадри і майбутнє».

Мирослав Попович, член-кореспондент НАН України, директор Інституту філософії, порадив раді фонду подумати, що і як зробити, щоб наші науковці частіше брали участь у міжнародних конгресах і конференціях, а художники могли виставляти свої роботи за кордоном. «Адже це наше інтелектуальне обличчя, це імідж України...», — наголосив він.

На думку письменника Юрія Мушкетика, було б добре, якщо фонд виступив з ініціативою об'єднати кілька фондів і зробити один видавничий комплекс. Можливо, тоді врятували б літературу і книговидавничу справу. Адже в нас є що видавати, але нема за що.

А академік Іван Дзюба додав, що сьогодні дуже важливо видати Сергія Борисовича Кримського, Вадима Скуратівського, збірку офіційних документів, постанов, які були спрямовані проти української мови і літератури, та багато чого іншого...

Олександр Задорожний, народний депутат України — за те, щоб реально відбувся інтелектуалізм політики. За його словами, вчені відійшли від політики. І це не з їхньої вини. І фонд міг би відіграти тут позитивну роль...

Слушну думку висловив Анатолій Тугай, ректор Київського національного університету будівництва та архітектури:

— Фонд відбирає талановиту молодь, а потім вчить її за свій рахунок. Талановиті діти мають навчатися за державний кошт, а ті гроші, які фонд витрачає на навчання, — дати на стипендії.

Дві пропозиції висловив і голова Національної спілки журналістів Ігор Лубченко: включити в конкурс дітей, які хочуть бути журналістами і беруть участь у конкурсі «Шанс», а також подумати, як провести літні школи молодих журналістів.

Борис Патон, президент Національної академії наук України, підсумував:

— Справді маємо чудовий, діючий фонд. Він працює в повній згоді з Академією наук... Підтримую думку про книговидання, яке, на жаль, стало справою не держави, а меценатів. А щодо роботи з обдарованою молоддю, то це найважливіша на сьогодні справа. І надалі треба приділяти ще більше уваги, щоб не загубити її... Адже в НАН сьогодні середній вік докторів наук дорівнює 60, кандидатів наук — 50 рокам, а повинно бути хоча б на 15 років менше. Академік має 70 років з гаком, а член-кореспондент — 60 з гаком. І нема кого обрати...

Як бачимо, Фонд інтелектуальної співпраці — це справді діюва громадська організація, яка помітно вирізняється серед інших аналогічних утворень своїми справами.

Людмила МИКОЛАЙЧУК.

У нове тисячоліття — новим потягом

Пам'ятаєте радянську пісеньку: «Наш паровоз, вперед лети — в коммуне останкова...». Комунізм ми так і не збудували, а техніка залишилася приблизно того ж віку — доби «розвиненого» соціалізму. На увазі маєтись той самий паровоз у прямому значенні цього слова, який і досі везе нас, але, щоправда, тепер невідомо куди, і невідомо, чи взагалі доведе, бо кожного дня збільшується ризик довічної зупинки.

За даними Міністерства транспорту України, що були оприлюднені на початку цього року (Інтерфакс, січень 2002), зношеність основних фондів транспортної галузі сягнула 53 відсотків, з них на залізничному транспорті — 58 відсотків. При цьому зношеність рухомого складу перевищує 75 відсотків.

Дуже схожа картина вимальовується не лише в нашій країні, а майже у всіх колишніх республіках Радянського Союзу. Наприклад, у Росії ці показники також перетнули позначку в 50 відсотків. На думку російських фахівців, їх парк електровозів та тепловозів, переважно зроблених ще за радянських часів, морально застарів і до 2005 року нормативний термін роботи більшості з них буде остаточно вичерпано. При цьому в обох країнах майже водночас значно зросла кількість і пасажирських, і вантажних перевезень. До речі, щороку залізничний транспорт України перевозить близько півмільярда пасажирів і третину мільярда тонн вантажів. У Росії ці показники становлять відповідно: близько 173 млрд. пасажирів (на 3,5 відсотка більше порівняно з 2000 р.) і 1 434 млрд. тонн вантажів (на 3,5 від-

сотка більше порівняно з 2000 р.).

Певною втіхою, якщо її можна називати так, для залізничників є те, що такий стан речей є з часів «перебудови» не лише у їхній галузі. Зайвим підтвердженням цього стало засідання у лютому нинішнього року Міжвідомчої комісії з питань науково-технічної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України. Докладно проаналізувавши технічний стан і залишковий ресурс конструкцій і споруд основних галузей господарства в Україні, комісія констатувала зростання загрози національної безпеки, що виникає внаслідок збільшення кількості конструкцій, споруд та обладнання, які експлуатуються, але давно відпрацювали свій нормативний термін. Серед переліку застарілого устаткування було названо і рухомий склад залізниць.

Щоправда, треба зазначити, що певні зрушення все-таки відбуваються — лише за перші чотири місяці 2002 року підприємства транспортного машинобудування України порівняно з відповідним періодом минулого року збільшили обсяги виробництва майже на 40 відсотків, а зростання у залізничному машинобудуванні, зокрема, сягнуло 56,2

відсотка (дані Державного комітету статистики).

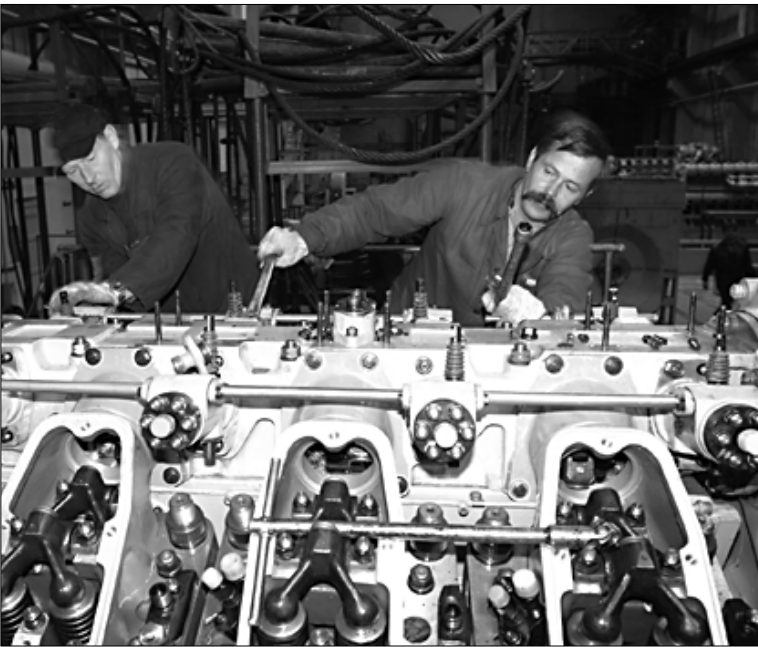
Усе це ми мали змогу спостерігати протягом року — в Дніпропетровську було здано в експлуатацію новий магістральний вантажний електропотяг моделі ДЕ-1; було відкрито новий швидкісний маршрут Київ—Харків. Водночас відбувається активне відновлення тяглових сили — 11 відремонтованих після 30-річного використання залізничних вагонів, а також модернізований електропотяг 1959 року було також презентовано у місті Дніпропетровську. Загалом залізничники до кінця літа оновили 65 відсотків приміського рухомого складу і відремонтували понад 75 відсотків пасажирських вагонів. Щоправда, рівень оновлення основних фондів та старіння рухомого і вантажного складу на тлі дедалі потужніше зростаючої кількості вантажних та пасажирських перевезень потребує комплексної модернізації.

Подивимося і цього разу знову-таки на досвід Росії. Для вирішення проблеми, яка так само загострилася саме протягом останнього десятиліття, Міністерство шляхів сполучення Російської Федерації ухвалило програму реорганізації та розвитку локомотивної і вагонобудуван-

ня, ремонту та експлуатації пасажирського та вантажного рухомого складу на період від 2001 до 2010 року. Росіяни зрозуміли, що капітальний ремонт рухомого складу дає змогу продовжити термін експлуатації локомотивів щонайменше на 20 років, але при цьому необхідно усе ж поновлювати парк локомотивів новою продукцією, хай і невеликими партіями.

Задля цього російське Міністерство шляхів сполучення уклало угоду з ВАТ «Коломенський завод» на побудову у 2003 році 26 тепловозів та стратегічну угоду про співробітництво до 2010 року, коли з Коломни має вийти на шляхи вже 120 нових локомотивів.

Коломенський завод має давню і багату історію. Заснований 1863 року, завод постійно випереджав конкурентів і в обсягах, і у новинках. У 1903 році одним з перших у царській Росії почав виробляти дизельні двигуни. У 1932 році перший у Радянському Союзі збудував елек-

тровоз. Нині виробничі потужності заводу можуть забезпечити потреби в принципово новій високоякісній і надійній продукції не лише Росії. Принципова реорганізація виробництва, переважно проінвестована новим акціонером — компанією «Северстальтранс», дала змогу зробити продукцію заводу такою, що відповідає нагальним потребам сучасності. Коломенські тепловози і дизелі вже купують Україна, Білорусь, Узбекистан, Монголія, Німеччина. На початку цього місяця завод презентував чергову новинку, яка може правомірно вважатися тепловозом нового століття.

Принципово новий магістральний пасажирський локомотив ТЕП70А, розроблений у Коломні, схоже, заслуговує на увагу і українських залізничників. Окрім підвищеної надійності двигуна, що істотно зменшує витрати палива та мастила, новий ло-

комотив зменшує навантаження на навколишнє середовище. У новому електроповозі стала значно сучаснішою система управління та діагностики. Застосовано комбіновану систему автоматичного управління. В ньому значно комфортніше працюватиметься машиністам, адже для них кабіна оснащена склом підвищеної безпеки з електропідігрівом, новими пультами управління, кондиціонерами. Вагони мають покращену систему енергопостачання і опалюються з допомогою електроструму.

Потужність двигуна локомотива ХХІ століття — 4 тисячі кінських сил. Новий локомотив може набирати швидкість до 160 кілометрів на годину — це дуже цікавий для нас показник саме сьогодні, коли Україна активно розбудовує швидкісні залізничні сполучення.

Андрій ЛУК'ЯНОВ.

Четвертий четвер: час читати!

ОРФЕЇ І КОРИФЕЇ

У Києві з'явилося те, що в Парижі зветься літературним кафе. Це книгарня-кав'ярня «Бабуїн», навпроти відомого письменницького будинку, обліпленого роєм меморіальних дощок. Їх не менше буде колись і на «Бабуїні», бо саме тут збирається нинішній український літературний бомонд. Місце престижне й водночас цілком доступне.

Недавно в «Бабуїні» запроваджено своєрідні літературні четверги. Акція зветься «Час читати!» Автор ідеї — президент Форуму видавців Олександра Коваль, підтримка фірми Magna Carta, ведучий — Сергій Набока.

Що це, чому і навіщо? Молодь (і це не дідівське бурчання, а факт) не читає нічого, окрім комп'ютерних «есемесів». Це біда. У розвинутих країнах навіть є державні програми, покликані виправити ситуацію. Вищезгадана Олександра Коваль пропонувала створити подібну програму й у нас. Приміром, чому б не обклеїти вагони столичного метро віршами наших сучасних поетів — замість того, чим ці вагони обклеєні тепер. Нехай би вірші бодай з місяця там поїздили. Гірше б не стало. Але держава (ах, який самообман!) гордо відповіла: у нас і без цього всі пасажери знають поезію. Отоді в «Бабуїні» й з'я-

вився оцей проект під девізом «Час читати!»

Перший четвер було присвячено новому романові Тараса Прохаська «Непрості» (видано в «Лілеї-НВ», Івано-Франківськ). Публіці, в очах якої Книга втрачає колишню святість, Прохасько якраз підходить: з'явився без краватки і сказав, що він — літературна гейша, оскільки жодного рядка не написав з любові до слова, а лише на замовлення. Від себе додамо, що це не вважає йому писати гарну, теплу, густу медитативну прозу.

Народу було — ніде яблуку впасти. Сказали: хто поставить найцікавіше запитання авторів, одержить від нього автог-

граф. Але наявність Сергія Набоки ніби заворожила присутніх, котрі звикли бачити його в телевізорі, а які можуть бути питання до телевізора? Тому народ собі слухав Набоку і Прохаська, автографи ж роздавались за спасибі, а для цього тут-таки купувалися й книжки. Ті, які час читати.

Другий четвер удався теж на славу: публіку знайомили з унікальною антологією сучасної української малої прози «Приватна колекція» та її упорядником Василем Габором.

На третій четвер гостями «Бабуїна» були відомі фантасти Марина та Сергій Дяченки.

Нарешті, четвертий четвер (післязавтра) присвячено відомому бардові й перекладачеві Віктору Морозову.

А попереду в нас четвергів — ніяк не менше,

аніж хороших письменників. Час читати!

Христофор ГРУША.

На знімках: Тарас Прохасько (ліворуч) сказав: «Я — літературна гейша!», після чого Набока замислився.

Відомий видавець Петро Мацкевич вказує шлях до свого видавництва «Кальварія» поету Ігореві Римаруку.

Олександра Коваль буває такою веселою лише у «Бабуїні».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Оглядаю Рев'ю — і реву

ФАКТ

18 жовтня ц. р. «Голос України» та газета «Книжник-Рев'ю» започаткували спільну акцію «Книжка року-2002». Із 49 виданих в Україні книжок, відзначених експертами «Книжника-Рев'ю», нашим читачам було запропоновано відібрати краєц (в семи номінаціях). А ще ми просили вказати, скільки книг з оцих 49 читачам невідомі.

Минув місяць. Редакція одержала лише три листи. Ми могли б сказати, що ці три листи, як найкращі, відібрано з цілого мішка листів! Але будемо чесні. Їх було лише три. Зате хороших. Віддамо належне нашим читачам, вони ще не втратили смаку до хорошої книги. І зуміли, на наш погляд, обрати вершинні зразки зі списку: «Паралельний світ» Наталі Яковенко, «Приватну колекцію» Василя Габора, «Гаррі Поттера» від «А-ба-би-га-ла-ма-ги». Неймовірно, але цей вибір іноді робився ось як: «Поскольку этих книг у нас нет, я выбрала по интуиции. Галина Бухтеева, учитель, 35 лет стажа, г. Макеевка». Браво, у вас

Костянтин РОДИК, редактор «Книжника-Рев'ю»

добра інтуїція, пані Галино!

А ось пише Катерина Петрученко з Миколаївщини: «Даю перелік лише тих книжок, про які я чула, а які мені невідомі — їх набагато більше. У нашому регіоні україномовних книжок удень з вогнем не знайдеш, а в нашій родині всі люблять читати». Анатолій Тимошенко з Рівненщини пише, що з книжками з того списку ознайомився, будучи у відрядженні в Києві, а до того знав лише 6 із 49.

Вважатимемо, що три листи — не мало. За ни-

ми стоять тисячі людей, відлучених від книги. Якщо з майже 170 тисяч наших читачів лише троє відгукнулися, то це, швидше за все, означає, що більшість справді кращих нових видань

просто не потрапляють до людей, з огляду на мізерні тиражі й розладнаність національного книжкового ринку.

Милуйся списком у «Книжнику-Рев'ю» і — хоч плач!

ВІДГОМІН

Питання відкрите, кордони теж

Щойно у Верховній Раді в першому читанні розглянуто законопроект про підтримку вітчизняного книговидавання. Минулого вівторка наша газета повідомила думки відомих видавців, братів Капранових: податкові пільги для нашого видавця швидше погублять книжковий ринок, аніж врятують його, ліпше вжити антидемпінгових заходів, ввести мито й акцизи на російські книжки на кордоні.

Лесь ТАНЮК, голова Комітету ВР з питань культури та духовного відродження: «Пропозиція Капранових може бути цінна, але пільги все одно потрібні. А якщо цими пільгами скористаються росіяни і видавничка Мекка з Росії переміститься до нас — що тут поганого? Втім, рано мріяти, треба ще в другому читанні прийняти той закон, зокрема, дуже цінні поправки Павла Мовчана...».

Павло МОВЧАН, заступник голови комітету: «Згадані поправки стосуються регулювання книжкової продукції, у нас має бути 70 відсотків україномовної і 30 — російськомовної. Відрегулювати це легше, ніж ловити книжкову контрабанду на кордоні. Адже на російську горілку й цигарки введено акциз, мито — чи це когось зупиняє? У нас надто прозорий кордон...».

Підготував Віталій ЖЕЖЕРА.

КАЛЕНДАР

Музика безмежжя

Серенаду для струнних Валентина Сильвестрова виконано в концерті до 65-ліття композитора. Небо пронизує музику Серенади фоном звучання оркестру, відлунує кристалом скрипкових соло і промовляє тишею. Заворожений, ти перестаєш відчувати межу, яка відділяє твоє єство від дихання музики. Але чому так невимовно самотньо серед сяючого безмежжя довершеності? Твоя душа готова вигукнути: «Мене лякає холодна порожнечка цих просторів...»

Вечір Сильвестрова відбувся в столичному Будинку органної та камерної музики. Виконавці: ансамбль «Київська камерата» (диригент Валерій Матюхін), Іван Кучер (віолончель), Інна Галатенко (сопрано).

Про Валентина Сильвестрова написано чимало. Дослідники відзначають медитативність, символізм, просвітленість композицій. Його музику порівнюють з прощальним відблиском пошмишки Краси, яка народжується і зникає в лоні Вічності. Один із виконаних в концерті творів — «Медитація» — не звучав на публіці літ двадцять п'ять. Автор тут буквально грає спалахами звуку й світла. Коли зал раптово поринув у темряву, в руках диригента й оркестрантів з'являються запальнички, і поодинокі вогники формують музичне тло. У нагромадженні звуків струнної групи, дзвонів і клавесина вчувається пошук матеріалу для Всесвіту, що народжується, і відгук структур, які відбули. «Медитація» — це розгорнена в часі точка перетину, мить, коли всі можливості рівноправні. Але здійснитися дано лише кільком із них. Решта опиняться в можливих світах...

Стан межі, яка переходить у безмежність, і є сферою існування музики Сильвестрова. Певно, тому композитор захоплений граничними моментами буття, де миттєвості танцюють вальс (твір 2002 р.), звучить «Епітафія» епосі минулих (1999 р.) і «Гімн 2001 року».

Нове тисячоліття прийшло суетно і відчайдушно. Країни і народи наперебій змагалися у грандіозності видовищ і святкування, так і не наблизившись до суті. На відміну від цієї тріскотні, «Гімн 2001 року» Сильвестрова вражає тихою ніжністю. Це музика-благословення, сповнена всеосяжної любові й тепла.

Оксана ЧИСТА.

Казкар нації моряків

335 років тому в Ірландії, в Дубліні, в день святого Ендрю, народився Джонатан Свіфт.

Коли йому минув лише один рік, нянька захотіла провідати когось із родичів за морем і таємно взяла малого Джонатана з собою на корабель. Можливо, якби не це, не з'явився б згодом на світ славнозвісний «Мандри Лемюеля Гуллівера».

Джонатан Свіфт походив з небагатої родини, близької до духовенства. Що вражало у Свіфтах — то це пристрасть до політики. Дід Джонатана навіть розорився дощенту, пожертвувавши улюбленою королю всі свої статки під час громадянської війни. Сам Джонатан після ранніх мандрів вступив до коледжу Святої Трійці Дублінського університету. Сімейна традиція (що поробиш) змусила його пристати до партії вігів — майбутніх лібералів. Але це була любов без взаємності — Свіфт перервав навчання й подався до Англії, на службу до лорда Темпла.

З жінками Джонатанові щастило більше — в його житті коханих жінок було аж дві, Естер Джонсон, відома як Стелла та Естер Веномрі, вона ж Ванесса. Це була тісна дружба, заснована на високих духовних взаєминах, але без надто тісного зближення. Згодом 27-річний Свіфт прийняв сан священника, став доктором богословства, але за життя прославився все-таки як політик. З лондонськими вігами йому пощастило більше, він входив навіть до правлячої верхівки їхньої партії, писав гострі політичні памфлети, за які його тричі судили. Правда, потім він розчарувався в лібералах, перейшов у стан консерваторів — і вимушений був повернутися до Ірландії.

Але Лондон не забув його: 1726 року саме там, у друкарні Бенджаміна Мотте, побачили світ «Мандри Гуллівера». А Свіфт отримав титул почесного громадянина Дубліна.

Завершимо цю згадку про нього темою «Свіфт і Україна». У нас його залюбки перекладають, перевидають і перечитують. А до нинішнього ювілею Київський театр маріонеток, що на Подолі, подарував публіці прем'єру вистави за п'єсою Г. Горіна «Дім, який побудував Свіфт».

Аттила МОГИЛЬНИЙ. ▼

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА

За видачею державних актів на право приватної власності на землю Житомирщина на останньому місці в Україні. Як відомо, сертифікати — це тимчасові документи, які дають право на отримання певної частки земель колишнього КСП. І навіть гектари там не справжні, а умовно-кадастрові. Узаконожити володіння ділянкою з чітко визначеними межами може тільки державний акт. Їх видано лише 15,5 тисячі — це 5,2 відсотка від кількості сертифікатів. Хоч є області, які давно вже перейшли «екватор» у 50 відсотків. Ще в квітні на засіданні колегії облдержадміністрації прозвучала пропозиція звернутися до Держкомзему — хай, мовляв, оголосять догану начальникові облуправління земельних ресурсів. Але справа, здається, не тільки і не стільки в «недостатній організації роботи», як тоді це було сформульовано. Бо все значно складніше.

Сертифікати за... іконами

Людмила Хвостова, працівниця облдержархіву, повідала недавно цікаві факти. З'ясувалося, на початку ХХ століття на території нинішньої Житомирщини спалахнув земельний ажіотаж. Просто в тодішній Волинській губернії ще можна було знайти дешеву землю. Спершу скуповували маєтки, вирубували ліс, збували все, що можна, а потім перепродували іншому спекулянтові. Вже з цих других, а то й третіх рук землю подрібненими шматками за неймовірно високими цінами купували селяни. Чим більшим був маєток, тим дешевше його вдавалося придбати. Але як тільки та маєтність розбивалася на дрібні ділянки, щоб їх могли купити селяни, ціна швидко зростала, сягаючи 300—400 карбованців і більше за десятину. Допомагав сплатити непомірні суми Селянський банк, маючи свої відсотки. У програші залишався селянин, змушений платити спекулянтам усіх мастей, щоб отримати неоціненну земельку.

От за таких реалій

Столипін починав свою аграрну реформу, яка, до речі, в тодішній Волинській губернії проходила ударними темпами. Спробував би він тепер селянам землю вділяти...

За ті гроші, які потрібно затратити сьогодні, щоб стати власником кількох гектарів, можна хіба що штани на базарі купити. Правда, ентузіасти, які першими виходили з реформованого сільгосппідприємства, змушені були платити підприємним організаціям за виготовлення державного акта інколи навіть по 250 гривень. Фахівці з облуправління земельних ресурсів стверджують: ціна вочевидь завишена, навіть якщо врахувати, що для відведення гектарів у натурі доводилося виїжджати в глибинку заради одного замовника. Президент України, як відомо, обміжжив вартість виготовлення одного акта сумою в 85 гривень. Але й за такої ціни черги бажаючих на Житомирщині щось не видно.

Що буде так, мені стало ясно ще торік, коли поцікавився в селях, скільки сертифікатів видано на руки і скільки селяни передали в оренду сільгосппідприєм-

ствам. З'ясувалося, різниця значна.

— Вони за образами, — пояснив сільський голова з Вигова Коростенського району.

У цьому селі не переданих в оренду сертифікатів було особливо багато. На фермі місцевого господарства залишилося стільки корів, що з ними три доярки могли впоратися. Ані порослячого хвоста, ані курочки. На полях — тільки ранні зернові і трави на корм. Ні льону, ні картоплі, ні овочів. Від такої «спеціалізації» і результати відповідні. Зерно в рахунок орендної плати видавали за такою ціною, що залишалося сказати «ого!» А вартість земельного паю низька, тож виходило негусто. Люди ще до реформи набрали собі землі по максимуму — аби раду дати. Вся надія на власних коней, бо техніка в господарстві по дорозі в поле ламається. Та й вироблену продукцію, нарікали селяни, продати дуже важко. Тож який сенс приєднувати ще додаткових сім гектарів до свого наділу? І від передачі в оренду особливої користі нема.

На жаль, таких господарств чимало. От селяни й думають: навіщо викладати гроші за акт? Хоч обласна влада й намагалася проводити вручення цих документів урочисто, з показом по телебаченню, щоб стимулювати залучення коштів. Привернуло увагу хіба що викрите порушення: в одному з господарств гроші, зібрані для оформлення актів, витратили на купівлю

Мал. Василь ФІЛЬОРКА.

пального. Збирати врожай нічим було...

Намальовано поле, а росте ліс

Заступник начальника облуправління земельних ресурсів Петро Полішук розповідає:

— Для заміни сертифікатів на державні акти з бюджету надійшло 925 тисяч гривень. До роботи стали 19 підприємних організацій — почали розробляти близько 107 тисяч актів.

Але підприємчики, як висловився Петро Петрович, «зав'язли». Причому так, що працівників тих організацій довелось відправляти у відпустки за власний рахунок. Бо грошей нема. Бюджетне фінансування замале. Одному лише Червоноармійському району для виготовлення державних актів потріб-

но мільйон гривень. Ще одне потенційне джерело фінансування цих робіт — господарства. Але коли ні за що купити соллярку — не до актів. Нарешті, самі селяни. На розмові за «круглим столом», що відбувся в Червоноармійському районі з ініціативи обласної ради, обговорювалося й те, чому вони не проявляють ініціативи. І висновок такий: люди платити не поспішають, бо більшість виходить з господарства не збирається. То яка їм різниця, що в них на руках — акт чи сертифікат?

А от для сільгосппідприємств це має значення. Особливо в тих населених пунктах, де колишнє КСП розбилося на два чи більше окремих підприємства. Вже надходять скарги, що не можуть розділити землю

— вона ж бо є і краща, і гірша. На зборах власників паїв можна довго сперечатися... А земельні масиви повинні мати чіткі межі. І складатися з ділянок тих, хто уклав договори оренди, щоб не було черезсумжжя. А таке вже трапляється. Важливо мати чіткі межі і з податкової точки зору. Зрештою, підходимо до ринку землі.

П. Полішук часто порівнює ситуацію на Житомирщині з тими областями, де вже замінили на акти по 30—70 відсотків сертифікатів. Бюджетне фінансування там теж невелике. Головна відмінність — у розмірі орендної плати за паї. Коли в степових областях, за його словами, сплачують по 900, а подекуди навіть 1600 гривень, то на Житомирщині — 230—300, а в

Чадний газ забрав життя

З початком опалювального сезону частішали випадки загибелі людей від вогню, в тому числі й групові.

У селі Бедевлі Тячівського району загинули, отруївшись чадним газом, чотирирічний Михайлик та дворічний Андрійко. Їхні батько й мати, добре натовпиши грубку, уклали дітей спати і пішли до сусідів дивитися телевизор. Додому заглянули лише тоді, коли помітили дим. Трагедію спричинили кілька жаринок, що впали на підлогу.

Причиною смерті трьох дорослих у селі Ірляві Ужгородського району стало спиртне. Під час гостини господиня вчинила дебош і пішла спати до... курника. Прокинувшись, побачила дим, що валив з вікон. У снігах помітила нерухоме тіло чоловіка, а неподалік — сусідки. Жінка пригасила полум'я і вляглася спати в сусідній кімнаті. Як чоловік і сусідка, вона теж отруїлася чадним газом.

Іван ГУДЗОВАТИЙ. Закарпатська область.

КРИМІНАЛ

Сімейний «університет»

Для братів К. і села Землянка Глухівського району ним стала... в'язниця, де свого часу кожен з чотирьох відбував покарання за скоєні ним злочини. Однак, схоже, жодному з них ця гірка наука не пішла на користь. Вийшовши на во-

лю, брати знову взялися за своє: сімейний «квартет» викрав з молочно-варної ферми трьох телят.

Отже, «бізнесменам» знову доведеться відновити «навчальний» процес у казенному домі.

Владислав ЖМУРКОВ. Сумська область.

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (Укрінформ).

Без науки немає освіти

Широкий спектр досліджень у тваринництві та рослинництві проводять учені Полтавської державної аграрної академії. Приміром, у вузівському багатогалузевому

навчально-науковому господарстві «Ювілейне» йде копітка робота з поліпшення продуктивних якостей тварин.

На знімку: свині класу еліта.

Контрасти засіву і жнив

Дощі у степовому Криму до середини листопада не давали змоги закінчити сівбу озимих і збирання рису, не впораного ще майже на двох тисячах гектарів. Оскільки оптимальні терміни закінчилися ще понад місяць тому — 15 жовтня, а обіцяна державою допомога постраждалим від посухи господарствам не встигла, доводиться значно зменшити площі озимих і сподівання на урожай високосортної пшениці.

Лише останні погідні дні дозволили продовжити завершення запізненої посівної. На сьогодні її вдалося закінчити семи районам із чотирнадцяти.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Є й таке свято — батька

Свято Батька вже кілька років поспіль відзначають на Черкащині — у селі Квітки, до якого з'їжджаються найшанованіші родини Корсунь-Шевченківського району.

Нинішнього листопада засновники і організатори «татового з'їзду» — районний відділ культури та місцева держадміністрація — разом з жителями Квіток вшанували батьків, котрі виростили кількох синів та дочок. Серед них квітчанин Анатолій Архипович Тищенко — тато вісьмох дітей. Двоє старших дочок Анатолія та Зінаїди Тищенко, Ірина і Людмила, працюють у сільгосптоваристві, а шестеро менших — учні та дошкільнята.

Чудових синів виховав з дружиною Вірою Олександрівною і колишній квітчанський механізатор Микола Григорович Погребняк. Молоді Погребняки — Сергій та Андрій — також трудяться у сільському господарстві, мають уже свої дружні родини.

Закінчилося свято концертом. І, звичайно, подарунками для кращих батьків району, які є прикладом для тих, хто ще тільки збирається стати на весільний рушник.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Важко

деяких районах виходило по 120—150 гривень. І майже повністю нату-рою. Є й інший нюанс. Там «степ та степ кру-гом», великі масиви ма-ють однаковий бал землі — приходить і одразу діли. А на Житомирщині під-готовча робота, бува, займає більше часу, ніж основна. Бо навіть по одному господарству часто велика строкатість ґрунтів, тож переводити умовні кадастрові гекта-ри в реальні значно складніше. Такі підра-хунки під силу тільки комп'ютерів. Але й це ще не все.

У землевпорядників є такий термін — корек-тування планових мате-ріалів. Що це таке, можна показати на прикладі. Дідковичів Коростенського району. Хто оформив держав-ний акт першим, одержав наділ у два рази більший, ніж ті, кому акти виготовляли пізні-ше — в масовому по-рядку. Це так змінився склад угідь після того, як дані, на основі яких виписували сертифіка-ти, підкоректували до реальних. Не можна ж бо виділяти земельну частку там, де було по-ле, але його закинули, і тепер росте ліс. На дея-ких ділянках уже недо-цільно сіяти, бо собі-вартість стане непомір-но високою, так погір-шився склад ґрунту, відколи держава перес-тала давати дотації на його поліпшення. Тому плановий матеріал до-водиться, особливо в поліських районах, ко-ректувати на 30—40 від-сотків. А це додаткові витрати коштів і часу.

Американці нам допоможуть

На Житомирщині ве-ликі надії покладають на Проект підтримки при-ватизації землі в Україні. На його здійснення уряд США виділив грант — тобто кошти, які, на від-міну від кредиту, не тре-ба повертати: 14,5 міль-йона доларів. Головне завдання проекту — до-помогти власникам зе-мельних сертифікатів отримати державні акти. На Житомирщині після відкритого тенде-ра право вести цю ді-яльність на кошти про-екту одержали дві приватні землевпорядні ор-ганізації. Вони мають виготовити майже 30 тисяч державних актів — десяту частину від за-гальної кількості. Загалом буде охоплено 59 сілґрад у 10 районах об-ласті. Скільки саме пла-титиме проект за виго-товлення одного акта — конфіденційна інфор-мація. Але добре відо-мо, що значно менше, ніж хотіли б землевпо-рядні організації. Щоправда, у селах, де здій-снюватиметься проект, ніхто й нікому ні в якій формі не повинен пла-тити за виготовлення актів. Фінансування усіх робіт бере на себе проект.

***

Хто думав три роки тому, читаючи указ Пре-зидента «Про невідклад-ні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора еконо-міки», що землю буде ді-лити так важко? І так дорого...

Олексій КАВУН.

Житомирська об-ласть.

Бути власником — це ще не все

Голова парламентської фракції Аграрної партії України Катерина Вашук прокоментувала основні моменти аграрної політи-ки нашої держави. На її думку, одне з головних завдань — зробити селя-нина власником не тіль-ки результату своєї пра-ці, як було донедавна, а й основних засобів вироб-ництва. Тобто — щоб селянин був насправді гос-подарем на землі. Це пи-тання, вважає народний депутат, виконано приби-лизно лише на чверть. І немало в цьому напрямі доведеться ще зробити. Як селянину стати госпо-дарем? Земля, засоби ви-робництва, нерухомість практично є власністю аграрників. Вони отри-мали це після розпаю-вання землі і майна. Щоправда, є недолік — у

нашій державі розпочали з розпаювання землі і за-тягнули з розпаюванням майна. В багатьох госпо-дарствах на час майново-го розподілу нічого не лишилося. Але це, за словами К. Вашук, не скрізь. У більшості агро-формувань селяни надба-ли у власність засоби ви-робництва. Ті, якими во-ни користувалися, госпо-дарюючи в колгоспах. Окрім гектарів, впев-нена голова парламен-тської фракції, треба да-ти аграрникам державні акти на право власності на землю — більше поло-вини власників паїв їх не отримали. Це важливий процес, і над ним нині працює держава. Але й це не все. Можна бути власником і не мати за-собів виробництва для ведення господарства.

Упоралися з колективізацією, подолаємо і приватизацію

Харківщина самостійно розв'язує проблему виго-товлення державних актів на право приватної влас-ності на землю.

За словами голови Харківської облдержадмініс-трації Євгена Кушнар'ова, рішення про доціль-ність співробітництва області з американським Фондом підтримки видачі державних актів на право приватної власності на землю буде перегля-нуто найближчим часом. Бо коштів, запропонова-них американською стороною для фінансування проекту, недостатньо для реалізації обласної програми. Собівартість виготовлення одного акта становить 80—85 гривень, у той час як фонд гото-вий профінансувати лише 30—35 гривень на оформлення документів. До того ж умови діяль-ності фонду передбачають використання коштів лише з одного джерела. Заступник голови облдер-жадміністрації Микола Безуглий вважає, що, крім декларацій про готовність співробітничати, Хар-ківська область жодної підтримки від проекту не одержала.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Нові керманичі на «Лані»

Новина на фронті віт-чизняного сільськогоспо-дарського машинобудуван-ня: головне підприємство концерну «Лан» — олекса-ндрійський завод «Автош-тамп» — змінив власника. Останнім часом підприєм-ство перебувало у фінансо-вій скруті: виробництво бу-ло зупинене, робітники пе-ребували у вимушених від-пустках, із зарплати нако-пичилися чималенькі бор-ги. В зацікавлених колах із занепокоєнням обгово-рювали неначебто відпи-лив інформації зі штабу концерну: мовляв, «Автош-тамп» ось-ось куп-лять конкуренти-росіяни з Ростова, щоб наші, досконаліші, «Лани» трьох модифікацій не плугалися під ногами в їхніх комбайнів.

«Автоштамп» — акці-онерне товариство зак-ритого типу, тому в жовтні тут відбулася конференція представ-ників акціонерів, деле-гати якої дозволили тримачам контрольного пакета продати свої ак-ції прибулому покупце-ві. З участю досвідчених юристів процедура куп-івлі-продажу відбула-ся. Новим господарем став ніякий не «Рос-тсільмаш», а авторитет-на українська юридична

особа, яка поки що поба-жала залишитися невідомою. Новообраним голо-вою правління стала Анна Лисенко, яка до того пра-цювала тут директором з економіки, а колишній ке-рівник «Автоштампу» Вік-тор Саенко обійняв посаду директора концерну «Лан» — об'єднання вітчизняних підприємств, зайнятих у виробництві комплексу-вальних до комбайнів од-ноіменного сімейства.

Члени колективу «Автош-тамп», залишившись во-лодарями своєї частини акцій, одразу відчули руку нового господаря — їм виплатили заборгованість із зарплати по вересень.

Новопризначена адмі-ністрація повідомила про збереження курсу заводу на серійне виробництво сіль-госптехніки, зокрема, нас-тупного року передбачаєть-ся приділяти особливу ува-гу випуску комбайнів. Ни-

ні керівництво вживає за-ходів для поповнення пор-тфеля замовлень, марке-тингова служба працює над укладанням угод з партне-рами, щоб уже найближ-чим часом відкликати пра-цівників з відпусток і за-вантажити їх роботою.

Щиро сподіваючися, що поважний інвестор не вклав свої гроші даремно і найближчим часом актив-не виробництво буде від-новлено, на Кіровоград-щині теплим словом згадують попередніх власників і керівників АТЗТ «Завод «Автош-тамп». За те, що в пері-од занепаду і безладдя вони зберегли вчорашнє оборонне підприємство, обрали для нього новий шлях, створили промис-лові зразки ринково зат-ребуваної продукції і нарешті показали всім, на що ми здатні, коли наполегливо прямуємо до мети. Тим часом на підприємстві сподіва-ються, що новий влас-ник «Автоштампу» ма-тиме більше коштів і більше впливу в урядо-вих колах і зможе нала-годити великомасштаб-не виробництво потріб-ної селянам техніки.

Ігор ШИРОКУН.

Кіровоградська об-ласть.

Влада темряви

Нещодавно я вирушила в поїздку. Спілкування з попутниками наштотхнуло до роздумів не вель-ми веселих.

Поїзд Москва—Одеса зупинився на Вінницько-му вокзалі. Увійшли троє молодих пасажирів, які розташувалися по сусідству. Напевно, родичі, ос-кільки одразу почали розмовляти про щось своє. З глибокої корзини вистромив голову гусак і подав голос, нібито приєднуючися до спільної розмови.

— Були в селі за 80 кілометрів від Вінниці, — зреагував на мою посмішку старший хлопець, — тітка подарувала гусака до свят, а ми не знаємо, що з ним робити, як пір'я обскубти.

— А ви міські? — питаю хлопця, хоча й бачу, що він з села.

— Ні, я сільський, а мешкаю в Одесі, працюю будівельником. Після армії одружився на одесит-ці, — кивнув він на молодицю, яка сиділа поруч.

Але мене зацікавило не подружжя, а їхній родич, високий, під два метри на зріст, з богатирськими ру-ками і рум'янцем на всю щоку хлопець. Тільки по-при весь його богатирський вигляд, було в ньому щось жалюгідне. Давно нечесане та й немите довге волосся, зношений одяг, з якого явно виріс — от-от полізе по швах, на ногах стоптані старі напівчоботи. Назвався хлопець Миколою, повідомив, що дово-диться міському будівельникові двоюрідним братом.

Молоде подружжя дістало газети й занурилося в читання. Миколі теж дали газету. Він подивився на неї, як на міну сповільненої дії, і відклав у бік.

— За десять років у школі ти хоча б читати нав-чився? — запитав брат. Микола зашарівся, засо-вався на сидінні, кинув на газету якийсь невидю-щий погляд, але читати не став. Міські взяли по цигарці та пішли в тамбур, а ми з Миколою роз-балакалися. З'ясувалося, що живе він у глибинно-му селі. Далеко від траси та залізниці. Окрім ньо-го, в матері ще четверо молодших братів та сестер, які навчаються у школі. Вчителями там переважно свої, що закінчили десятирічку, випускники. У школі працює й мати. Прибиральницею. Платять їй кількадесят гривень, яких ледь вистачає на хліб і цукор. Живуть здебільшого за рахунок городу та невеликого домашнього господарства: кури, гуси, кабанчик. Від перепадів струму в електромережі телевізор і холодильник давно зламалися, відре-монтувати немає за що. Взагалі в селі світла часті-ше немає, ніж є, радіо мовчить. Опалюють хми-зом, який возять санками з лісу — вугілля не по кишені. Хліб у село привозять у кращому разі дві-чі на тиждень. Земельний пай не отримали — у колгоспі не працювали.

— Жити в селі дуже важко! — підсумував свою розповідь Микола.

Йому 18 років. Після школи ніде не працював. Тяжко... Щоб продовжити навчання, не вистачає знань. Звідки їм узятися, коли навчають свої ж ви-пускники? Та й бажання немає.

— Чого в армію не йдеш?

— Може, й піду, — задумливо відповів хлопець, — але, кажуть, на службі теж погано.

Тут повернулися міські. Вони пояснили, що взя-ли Миколу до міста «світ» показати. Надто вже дрі-муче життя в селі, навіть газети ніхто не передпла-чує. А тут немає нічого дивного. В нашому, наприк-лад, багатоквартирному будинку є лише один пе-редплатник. Листоноша ходити відмовляється через одну газету. І це в Одесі! Ну, покажуть «світ», а да-лі що? Схоже, таким хлопцям, як Микола, взагалі подітися нема куди. В селі — важко, навчатися — ліньки, а в армії — погано. Куди такого притулиш?

Явище це аж ніяк не сьогоднішнє. Як тільки в 50-ті роки селянам почали видавати паспорти, по-бігли вони з села, наче від чуми. Вони, справді, тяг-лися до світла, аби тільки не місити сільське боло-то. А в 60-ті роки, коли позбавили людей можли-вості утримувати курку на подвір'ї, залишили без натуроплати, всіляко заохочуючи тих, хто «підсів» на міську «варьонку», процес міграції ще більше посилювся. «Наближення» села до міста змусило переважну частину молоді попрощатися з рідними місцями. Але ж можна було спрямувати молоді ру-ки на будівництво шляхів, газифікацію, облашту-вання соціального побуду на селі, щоб уникнути такого явища, яке потім повернулося бумерангом.

Минули десятиліття, але нічого не змінилося. Мо-лоді так і шукають «світ» у місті, бо село залишаєть-ся темрявою й донині. Безперечно, таким, як Мико-ла, можна дорікнути за інфантильність, лінощі, обло-мовщину... Але чи тільки вони винуваті в цьому? Система з дитинства привчає людину до утрима-ства, позбавляє потреби самостійно мислити, шука-ти та знаходити свою справу. Не один колгоспний селянин, наче раб, звик робити все за вказівкою, от-римуючи на добове харчування, і радий цьому.

Зрозуміло, що ніхто не поїде в село будувати світле майбутнє. Але це можуть зробити ті, хто живе там, за підтримки виваженої державної полі-тики. Якщо село залишиться в'язницею для моло-ді, майбутнього нам не бачити. Тільки досі панує інший принцип: усе найгірше — селу, наче воно завинило перед державою.

А поки що ми виховуємо цілі покоління, яким нічого не треба, тільки б існувати не напружуючи-ся. Про який рух уперед можна мріяти?

Людмила ОПРОНЕНКО.

Одеса.

Міністр України з питань надзвичайних ситуацій Василь Дурдинець розмовляє з місцевою мешканкою

Біда біду перебуде?

Чи не найбільший обсяг відновлювальних та захисних робіт ліг на плечі водогосподарських організацій. Тільки на цей рік перебачалося освоїти 24 мільйони гривень. І за нормального фінансування водники могли зробити це.

— Але отримали тільки 2 мільйони 300 тисяч, тобто навіть не десяту частину передбачуваного, — каже начальник Закарпатського облводгоспу Володимир ЧІПАК. — Якщо відминусувати від цього 1 мільйон 270 тисяч торішнього боргу, то сума вийде справді смішна.

— І це навіть попри те, що на представницькому спільному виїзному засіданні урядової комі-

сії з ліквідації наслідків стихійного лиха в Закарпатській області та профільного Комітету Верховної Ради України, яке відбулося у вересні н. р. в Ужгороді, проблема водників порушувалася особливо гостро?

— Відтоді ми не отримали жодної копійки... На сьогодні за виконані вже роботи маємо 6 мільйонів 560 тисяч боргу. Та попри це продовжуємо працювати, щоб устигнути до зими зробити якомога більше. На наступний рік у Держбюджеті передбачається виділити водгоспові 10 мільйонів гривень. Але до кінця нинішнього року ми матимемо приблизно стільки само боргу! Тож на наступ-

ний рік залишиться нуль.

— Тоді облаштування польдерів та акумулювальних водосховищ і надалі буде лише наміром?

— І це тим паче прикро, що на один польдер та на одне акумулювальне водосховище вже було виготовлено тендерну документацію. У зв'язку з відсутністю коштів довелося все це припинити. Не комплексні, а навіть локальні водозахисні роботи ведуть нас у борговий тупик. Доходить до парадоксу: люди працюють у борг, собі на збиток авансують державу, а їх за це визнають... банкрутами. Саме в такій ситуації опинилося відкрите акціонерне товариство ПМК № 77 з міста Мукачєвого.

— Володимире Петровичу, як відомо, на лікві-

дацію наслідків обох паводків уже витрачено більш як 200 мільйонів гривень. А в скільки обійшовся б водозахист, якби він був профінансований вчасно і в повному обсязі?

— За приблизними підрахунками — у 40 мільйонів гривень. Тепер на комплексну систему захисту від повеней треба набагато більше. Нині нас знову змушують уже вкотре наступати на граблі...

— На біду закарпатців відгукнулися і сусідні держави, і світова спільнота. Велику допомогу надано було й водгоспівцям.

— І ми за неї щиро вдячні. А насамперед — Швейцарській Конфедерації. Вона профінансувала будівництво дамб із захисту села Заріччя Іршавського району, се-

Істину «скупий платить двічі» підтвердив безрезневий паводок 2001 року...

По гарячих слідах листопадового та безрезневого паводків «Голос України» провів на Закарпатті Дні газети. За цей час «повеневій» темі загалом було присвячено більш як 200 публікацій. Стосувалися вони і ходу ліквідації наслідків лиха, і причин, що гальмують найневідкладніші відновлювальні й протиповеневі роботи. Ми прагнули, прагнемо й прагнутимемо привернути увагу і української влади, і міжнародної спільноти до трагедій потерпілих закарпатців, сказати тепле слово про тих, хто прийшов їм на допомогу в скрутну годину і прикре та гірке слово — про байду-жеш і навіть тих, хто з людського горя хотів урвати неправедну копійку.

Отже, чотири роки по листопадовій повені. Є в цьому часовому відтинку місце і для осанни, і, на жаль, для хули.

лища Вишкового Хустського району та міста Рахова. Допомога ця становила 5 мільйонів гривень. Тісно співпрацюємо з Угорською Республікою у створенні та розвитку автоматизованої інформаційно-виміральної системи для прогнозу паводків й управління водними ресурсами в басейні ріки Тиси. Ось і буквально днями, 30 жовтня, в угорському прикордонному місті Загоні міністр охорони навколишнього середовища і водного господарства Угорської Республіки доктор Марія Короді та голова Державного комітету України з водного господарства Віктор Хорєв підписали Угоду «Про співробітництво в межах надання допомоги для розвитку системи протипаводкового за-

хисту та контролю якості води на українській частині басейну ріки Тиси з урахуванням досвіду торішніх паводків та надзвичайних забруднень походженням з третьої країни» (маються на увазі неодноразові викиди шкідливих речовин у Тису золотоперобними підприємствами Румунії).

Гіркий досвід стихійних лих, що обрушилися нещодавно на Європу, вчить: самотужки з ними боротися не під силу навіть найрозвинішим державам. На завершення додаю: для того, щоб водне господарство мало й власні кошти, доцільно було б частину відрахувань водокористувачів акумулювати в Держкомводгоспі, як робиться це у шляховому господарстві.

Окремий

Домашнє завдання для дядьків-урядовців та парламентаріїв

Фото Віктора ПОБЕДИНСЬКОГО (УНІАН).

новосілля. Уроки проходять у кількох тісних пристосованих приміщеннях, хоч до першого дзвоника у новій школі — рукою подати. І він давно пролунав би, якби не ті зникли у нетрях банку і конче потрібні школі гроші. Знають про них і в уряді, і в парламенті. Та й що з того, що знають? Діти дядьків-урядовців та дядьків-парламентаріїв до інших шкіл ходять. Не таких холодних і похмурих...

— Для того, щоб кошти надійшли за призначенням, — вважає начальник управління відновлювальних робіт Закарпатської обласної держадміністрації Михайло ПРИГАРА, — треба не так вже й багато — внести відповідну зміну до Закону України про врегулювання заборгованості за вкладами фізичних осіб—вкладників та інших кредиторів акціонерного комерційного банку «Україна» і ці повеневі кошти віднести до першої, а не до останньої черги виплат. Це саме стосується й 450 тисяч гривень, виділених Швейцарською Конфедерацією на спорудження захисної дамби для однієї з будівельних організацій міста Хуста.

Невдовзі після листопадового паводка Закарпаття було оголошене зоною стихійного лиха. А вже у червні 1999 року в Ужгороді на базі колишнього залізничного батальйону створено Окремий аварійно-рятувальний загін МНС. Успадок йому залишилося все те, про що звикли казати: на тобі, Боже, що мені неогоже...

Облаштування загону належало розпочинати ледь не з нуля. Допомогали і МНС, і обласна влада, і Ужгородська райдержадміністрація, яку тоді очолював нинішній голова облради Микола Андрусь. Загін ніби передчував, що вже у березні 2001 року йому одному з перших доведеться протистояти нещадному паводковому ударові.

— Своєрідну «обкатку» пройшли на ліквідації наслідків небувалого обледеніння, якого зазнало кілька областей України, — згадує командир загону полковник Сергій Крицький. — Та все-таки першим (дай Боже, останнім) справжнім бойовим, точніше, водяним хрещенням для загону став безрезневий паводок. Сюди Сергій Миколайович потрапив з корабля на бал — до того він був заступником командира такого загону, що дислокувався в Рівному.

...Березень 2001-го. Село Текове Виноградівського району. Скидалося воно тоді на Венецію — хоч гондоли пускай на вулиці. Рятівники гондол не мали. Старих, немічних та дітей доводилося виносити з хат на руках. Здебільшого, по груди в холодній воді. Ой як багато всілякої важкої роботи перелопатили тоді солдатські руки! Тисячі й тисячі мішків з піском уклали вони, вивисуючи дамби, розбирали завали й наводили дороги. А посеред центру села, вимученого безсонними ночами, диміла польова кухня — воїни готували гарячі страви не лише собі, а й тим, хто разом із житлом позбувся і кухонь, і навіть хатнього начиння. Провували солдатський харч і міністр Василь Дурдинець, і його заступники. Хвалили кухарів за майстерність. А ті жартували: то ми навіть із сокири борщ зваримо!

Вони були справді всюдисущі — на розчищенні русел річок і на зміцненні берегів, на розвантаженні будматеріалів для зведення нових

жител замість зруйнованих і в ролі підсобників майстрам-будівельникам...

Сергій Крицький назвав імена тих, хто особливо відзначився на рятувальних відновлювальних роботах:

— Старший лейтенант Микола Комарницький нагороджений орденом «За мужність». Човен, у якому він перевозив че-

рез бурхливу річку вісьмох потерпілих, перекинувся, але всі залишилися живі. Відзнак МНС удостоєні майори Олександр Дворник, Анатолій Мартинюк, капітан Володимир Прокопик, старшина Юрій Бришовський, а заступнику командира загону капітану Миколі Рисуку достроково присвоєно звання майора.

— Не обійдено увагою і рядових та молодших командирів. Відслуживши строкову, вони звільнилися в запас. Але в історію загону, хоч йому лише три роки, вписані назавжди — додає начальник штабу Едуард Братко. Будучи тоді ще у Вінниці, протягом тільки дев'яносто восьмого він чотири місяці допомагав Закарпаттю.

...Тільки-но вода спала, взялися солдати за марудну і брудну в прямому розумінні роботу — розчищати подвір'я людські не лише від того, що донедавна було хатами, а й від того, що наніс паводок. У багатьох дворах нарівні з

дев'яносто восьмого: й на завтра

Мовою документа

Із відкритого
листа-звернення
трудового
колективу ВАТ
«ПМК-77»

адресованого Держкомводгоспу, МНС України, народному депутату України Віктору Балозі, облдержадміністрації, Мукачівській об'єднаній податковій інспекції та Мукачівському районному відділенню Пенсійного фонду України:

Мукачівська ПМК-77 створена у червні 1946 року. За час її існування відвернено не одне стихійне лихо. Побудовано та зміцнено сотні кілометрів дамб, десятки насосних станцій, виконано колосальний обсяг робіт з ліквідації наслідків повеней та паводків.

За протиповеневі роботи, виконані останнім часом, держава в особі її уповноважених центральних та місцевих органів виконавчої влади заборгувала нашому ВАТ більш як 830 тисяч гривень. Однак інші уповноважені держави в особі Мукачівської об'єднаній податкової інспекції та Мукачівського районного управління Пенсійного фонду подали до Закарпатського обласного суду позов про визнання ПМК-77 банкрутом у зв'язку із... заборгованістю перед ними на суму, що становить менш як 67 тисяч гри-

вень. Заборгованість ця виникла винятково внаслідок надання у борг ДЕРЖАВІ та її ГРОМАДЯНАМ послуг, пов'язаних з ліквідацією наслідків стихії та протиповеневим захистом населених пунктів...

Борг держави перед ВАТ — майже у 13 разів перевищує його борг перед податківцями та пенсієвниками.

Проте 1 жовтня 2002 року на адресу ПМК надійшла перша податкова вимога за № 35 про обов'язок переказати «узгоджену» (невідомо ким і з ким) суму — 43469,10 грн., до якої входять суми, не визнані судом, та штрафні санкції і пеня, що є порушенням норм Конституції, чинних законів України та рішень чи ухвал суду у зв'язку з провадженням справи про банкрутство...

Ухвалою Господарського суду Закарпатської області від 08. 10. 2002 р. відкрито процедуру санації ВАТ «Мукачівська ПМК-77». Це, згідно зі ст. 1 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», є «системою заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, що спрямована на оздоровлення фінансово-господарського ста-

новища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації підприємства, боргів і капіталу та (або) зміну організаційно-правової та виробничої структури боржника». Тобто практично це примусовий продаж ліквідного майна ПМК для задоволення вимог Мукачівської ОДПІ та перехід управління ВАТ до керуючого санацією, котрий, напевно, краще знає, як ліквідовувати наслідки повеней чи відвернути лихо...

Не треба бути особли- во далекоглядним, щоб зробити висновок, чим це може обернутися для міста Мукачєвого та населених пунктів району в період, традиційно загрозливий у повеневому відношенні. Такі «санації» та «оздоровлення» спрямовані на знищення ПМК...

Текст відкритого листа прийнято на зборах трудового колективу. Голова профкому ВАТ «Мукачівська ПМК-77» Тимошенко О. Г. Голова правління ВАТ «Мукачівська ПМК-77» Соловей Б. І.

Замість коментаря

Запитання «Голосу України», адресоване завзя- тим «санаторам»: то хто, врешті-решт, боржник— той, хто залишився винен 830 тисяч гри- вень, чи той, хто через це не може виплатити зарплату робітникам та вчасно переказати відповідні відрахування податківцям і Пенсійному фондові?

рятувальний

ними працювали й госпо- дарі. Але не у всіх.

— Хлопці, не забудьте дріт із саману зняти і цвяхи повисмикувати. На хазяйстві знадобляться, — наставляв на тецино- му подвір'ї солдатів якийсь запопадливий зять. І солдати, сплюнувши спересердя, взялися ті трикляті цвяхи із саману виймати...

Окремий аварійно-рятувальний живе нині розміреними буднями. До повної бойової після трудів весняно-осінніх доведено бувалу в бу- вальцях техніку. Триває облаштування території, казарм, солдатської їдальні, медпункту, сол- датського клубу. Заступ- ник командира загону з виховної роботи майор Василь Романець перей- мається і хлібом духов- ним — чи не щонеділі вільні від служби ря- тувальники відвідують ужгородські храми. Приміщення загону прикрашають картини солдатів — самодіяльних художників, а духовий оркестр рятувальників — один з кращих вій- ськових оркестрів Ужго- рода. На базі загону проходять вишкіл пе- редпризovníки з вій- ськово-патріотичного табору «Гроза», що зас- нований обласним вій- ськоматом.

Служать в Окремому

аварійно-ря-тувальному строкову здебільшого юнаки із За- карпаття та сусідніх об- ластей, тож їхні батьки і рідні — в за- гоні часті гості. Для та- ких зустрічей з любов'ю і з комфортом обладнано кімнату. Має загін і своє підсобне гос- подарство — навіть несучок трима- ють. В недале- лій перспективі й теплиця бу- де.

На після- повеневих територіях і в цю пору справ ще ба- гато. Тож н а ш и х хлоп'ят міс- цеве насе- лення вва- жає за своїх. Це засвідчує солідна пап- ка листів та офіційних подяк сільських, селищ- них, міських голів та ке- рівників райдержадмі- ністрацій усіх районів, яких торкнулася своїм

безжальним чорним крилом стихії.

Окрема гордість заго- ну — група піротехніч- них робіт, яку очолює

старший лейте- нант Віталій Гільтайчук. Зай- мається вона, звісно, не феєр- верками. Тільки впродовж остан- ніх чотирьох мі- сяців сапери знешкодили май- же півтисячі ар- тилерійських снарядів, мін, гранат, авіабомб та інших смерто- носних предме- тів, що лежали в землі з минулої війни. А сапер, як відомо, поми- ляється раз у житті.

Під опікою пі- ротехніків і мос- ти краю під час льодоходів, і ті споруди, що під ударами стихії не витримують і мо- жуть загрожувати безпеці.

Запобігти, врятувати, допомогти

— ці слова, що гордо виведені біля входу на те- риторію загону, найповніше ві- дображають високе призначення воїнів, котрі носять синьо-оранже- ві комбінезони з літера- ми «МНС».

СПІВРОБІТНИЦТВО

Тиса стає передбачуваною

Співробітництво між водогосподарськими Організаціями Закарпатської області та прикордонними водогосподарськими підприємствами Угорської Республіки має вже майже десятирічну історію. Ґрунтується і розвива-ється воно на засадах угод між урядами Укра-їни й Угорщини з питань водного господарства на прикордонних водах, що укладені в Буда-пешті в 1993 і 1997 роках. Останнім часом, особливо після двох катастрофічних паводків — листопадового 1998 та березневого 2001 ро-ків, котрі завдали величезної шкоди обом дер- жавам, воно набуло нових, потужніших ім-пульсів.

Два роки тому уряд Угорщини оснастив на За- карпатті автоматизовану інформаційно-вимірю- вальну систему протипаводкового захисту (А І В С — «Тиса»), виділивши для цього 100 мільйонів форинтів. Система має комп'ютерну мережу, на- дійний зв'язок і на всій водозабірній площі Тиси на українській території, і між Ужгородом та Ні- редьгазою, де розташоване Верхньо-Тисайське управління водного господарства, а також дві ав- томатизовані гідрометеорологічні вимірювальні станції. За участі угорської сторони освоєно удосконалене програмне забезпечення для оброб- ки гідрологічної інформаційної системи, а також роботи з даними метеорологічного радара в Ні- редьгазі та перегляду знімків із супутника Meteosat.

А нещодавно відбулася триденна позачергова зустріч уповноважених урядів України та Угор- ської Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах, яка розпочалася в Ужго- роді. Відкрив її вступним словом Уповноважений уряду України Віктор Лелявський. У рамках зу- стрічі проведено й дискусію про стан лісового гос- подарства та його вплив на виникнення паводків у Карпатах.

Результатом зустрічі стало підписання в угор- ському місті Загоні угоди «Про співробітництво між Міністерством охорони навколишнього сере- довища і водного господарства Угорської Респуб- ліки та Державним комітетом України з водного господарства в межах надання допомоги для роз- витку системи протипаводкового захисту та кон- тролю якості води на українській частині басей- ну ріки Тиси з урахуванням досвіду минулоріч- них паводків та надзвичайних забруднень поход- женням з третьої країни» (маються на увазі неод- норазові скиди шкідливих речовин із золотопере- робних підприємств Румунії. — І. Г.).

Угодою передбачено надання угорською сто- роною гуманітарної технічної допомоги Закар- патському облводгоспові на суму 215 мільйонів форинтів (150 мільйонів для подальшого розвит- ку протипаводкової інформаційно-вимірювальної системи та 65 мільйонів — для створення станції з контролю якості води). До 30 жовтня 2003 року буде відкрито дев'ять комплексних гідрометрич- них, три метеорологічні станції та одну автома- тичну з контролю якості води і попередження. Українська сторона надаватиме можливість угор- ській отримувати точніші, з випередженням у ча- сі, дані щодо паводкових хвиль та якості води. Угоду підписали міністр захисту навколишнього середовища та водного господарства Угорської Республіки доктор Марія Короді та голова Дер- жкомітету України з водного господарства Віктор Хорєв.

Почекаємо ставлення нового уряду

Минулого тижня у столиці відбулося засідання комісії Кабінету Міністрів з питань ліквідації наслідків стихійного лиха в Закарпатській облас- ті, яке провів уже колишній Прем'єр-міністр Анатолій Кінах. Зрозуміло, розповідати про його рішення нині немає сенсу. Якою буде позиція нового уряду — в наших наступних публікаціях на цю тему.

Підготував власний
кореспондент
у Закарпатській
області
Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Тел. (03126) 1-73-82.

Особливо важлива лінія

Погляд сягає бань старообрядницької церкви, перебігає сніжне поле і ось уже — в Румунії. Ми — на заставі «Біла Криниця», одній з чотирьох у Глибоцькому районі.

Усе дихає спокоєм. А спокій — свідчення значущості справи, що їй довірено хлопцям. І дівчатам, до речі, теж. Із однією ми знайомі. У сержанта Людмили Сідоряк (знімок внизу) двоє дітей та чоловік, а робота радіотелеграфіста забезпечує стабільний заробіток.

Віталій Лукьянчук, заступник командира частини з виховної роботи — наш гід по заставі. На знімку праворуч угорі він вітається з головою Глибоцької районної ради Трояном Дика.

Як і на інших заставах, тут є власне невеличке господарство. На кухні варять обід та печуть хліб. З вікна бачимо, як на дворі фотокору позує собака Лінда, ніби вихоплена із фільмів нашого дитинства... У спальні «без ніг» відпочивають хлопці, які повернулися з нічного дозору. Ми тихо зачиняємо двері, приставивши палець перпендикулярно до губ. Ми не маємо права на руйнацію спокою. «Тс-с-с!...»

Ті, хто пройшов школу кордону, кажуть, що дідівщина майже не зачепила цей рід військ. Чи правда це — не знаю. Та схилиюся до того, щоб у це повірити. Тут інші цінності, інші вдачі. Бо кордон — це межа. А отже, тонка лінія, на якій перевіряються люди.

Ольга КРАСОВСЬКА.

Консультації тривають

У Києві проходить черговий раунд україно-російських консультацій з виплат компенсацій родичам жертв, загинлих у катастрофі над Чорним морем літака Ту-154. Як раніше заявив глава прес-служби українського МЗС Сергій Бороденков, під час цього раунду Україна «буде готова конкретно вести розмову про юридичний та фінансовий аспекти врегулювання ситуації». «Зокрема, українська сторона готова говорити про конкретні обсяги компенсації потерпілим», — заявив він.

Українську та російську урядові делегації очолюють, відповідно, держсекретар МЗС України Олександр Чалий і статс-секретар МЗС Росії Валерій Лошинін. Українська делегація має намір дати російським колегам відповіді на запитання, що містяться в меморандумі МЗС Росії про врегулювання питань, пов'язаних із катастрофою літака Ту-154. Водночас Олександр Чалий нагадав, що Росія ще не передала Україні всієї необхідної інформації про родичів загинлих у катастрофі.

Фото АП.

Мекка для біженців

Швейцарці на референдумі висловилися проти посилення правил надання політичного притулку в країні. Більшість кантонів країни проголосувала за запровадження нових правил. Проте коли було підраховано голоси по всій країні, з'ясувалося, що 50,1 відсотка швейцарців відкинули це нововведення. Підтримали нові заходи мешканці Цюриха.

Ініціатором проведення референдуму стала права Народна партія, представники якої висловлюють побоювання у зв'язку з надмірним припливом іммігрантів на швейцарський ринок

праці. Торік майже 21 тисяча біженців прибула до країни. До речі, серед охочих спробувати щастя у Швейцарії чимало вихідців з України, зокрема українських циган.

Народна партія хоче покласти край спробам мігрантів оселитися в країні, відомій своїми широкими соціальними пільгами. Згідно із запропонованими реформами, швейцарська влада могла б відмовити в розгляді заявки на отримання притулку, якщо чиновники дійшли висновку, що мігрант подав або міг подати таку заявку в сусідній зі Швейцарією країні, яка вважається «безпечною».

Правоконсервативна коаліція зберегла більшість

Правляча в Австрії правоконсервативна коаліція збереже за собою більшість місць у парламенті. Про це свідчать результати підрахунку 60% голосів на дострокових парламентських виборах. Австрійська народна партія (АНП) лідирує з результатом 42,3%. Далі — Соціал-демократична партія (СПА) — 37,1%,

Австрійська партія свободи (АПС) — 9,9% і зелені — 8,8%. Таким чином, співвідношення сил у новому складі парламенту може становити 97 проти 86 на користь коаліції АНП—АПС.

На знімку: канцлер Австрії і голова Австрійської народної партії Вольфганг Шюссель приймає поздоровлення.

Джугашвілі не Рабинович!

Тбіліський окружний суд виніс рішення про публічне спростування тверджень голови міжнародного товариства «Сталін» Григола Оніані про самозванство онука Сталіна — Євгена Джугашвілі.

Скандал спалахнув торік, коли Оніані, який заснував аж три організації імені Йосипа Сталіна, в інтерв'ю одній із грузинських газет заявив, що колишній полковник Радян-

ської Армії, котрий нині мешкає в Тбілісі і є керівником іще однієї «сталінської» організації, Євген Джугашвілі насправді не онук Сталіна, а самозванець. До того ж на прізвище... Рабинович. Ім'я «самозванця» Оніані вирішив не змінювати. Але мало не «мамою поклявся», що може довести це документально.

Мало того, згідно із заявою Оніані, Євген Рабинович отримав спе-

ціальне завдання від сіоністських кіл видати себе за онука Сталіна з метою дискредитувати ім'я «вождя народів». Джугашвілі відреагував цілком конкретно, назвавши обвинувача і конкурента в комуністичному русі «хворим на голову». Але до суду все-таки подав. Хоча й сказав, що «судитися з Григолом Оніані було принизливо, однак пройти через це довелося».

Проте рішенням суду Джугашвілі задоволений не сповна. Він хотів підкріпити прояснення свого родоводу моральною компенсацією в 50 тисяч ларі (25 тисяч доларів), але суд цієї вимоги не задовольнив. Не вдоволений і Григол Оніані, який має намір оскаржити вирок у Верховному Суді Грузії і довести, що Джугашвілі — все-таки Рабинович.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.
Тбілісі.

В Іраку не воюватимуть? Чи все-таки...

Німеччина не змінила своєї позиції щодо неучасті сил Бундесверу в можливій майбутній інтервенції Сполучених Штатів проти Іраку. Зокрема, шість німецьких танків типу «Фукс», які базуються в Кувейті з часів початку війни в Афганістані, не використовуватимуть у бойових операціях проти режиму Саддама Хусейна. Канцлер Герхард Шрьодер, беручи участь у саміті НАТО в Празі, не залишив партнерам щодо цього жодних сумнівів. Незважаючи на те, що США просять союзників про допомогу щодо використання німецької військової техніки.

Після завершення консультацій НАТО в Празі канцлер підкреслив, що «Фуки» застосовуватимуться лише для захисту від терористських нападів. У рамках операції «Ендюрінг фрідом» вони мають здійснювати розвідувальні

акції з розшуку терористів і запобігати їхнім нападкам. Іракський конфлікт не є частиною цієї операції. Продовжений 16 листопада Бундестагом ще на один рік мандат має стосуватися лише до операції «Ендюрінг фрідом». Канцлер не відповів на запитання щодо збільшення кількості танків, які базуються в Кувейті.

Шрьодер підтвердив, що американський уряд у листі в Берлін, як і до інших союзників, просив допомоги. Якого характеру має бути ця допомога, канцлер не вважає за потрібне пояснити. Оскільки США ніколи не вели переговори з Німеччиною про конкретну військову участь в операціях проти Іраку, то мова може йти лише про надання їм прав на перельоти над країною та використання військово-повітряних баз на території Німеччини.

Канцлер також заявив, що Німеччина не

обмежуватиме «свободу пересування американських друзів». А від членів американської делегації стало відомо, що Берлін пообіцяв брати активну участь у відбудові Іраку, якщо в цьому буде потреба.

Водночас міністр оборони федеративної республіки Петер Штрук у недільному інтерв'ю каналу Центрального німецького телебачення теж висловив позицію уряду щодо можливих воєнних дій США проти Іраку: «Ми не братимемо участі в можливих заходах проти Іраку». Керівник оборонного відомства заявив також, що Німеччина не збільшуватиме ані кількості танків, ані кількості воїнів, які нині базуються на іраксько-кувейтському кордоні. Шість танків типу «Фукс», що їх обслуговує 52 воїни, виконують розвідувальні завдання в рамках боротьби з тероризмом, заявив міністр оборони.

Проте в понеділок у німецькій пресі з'явилося повідомлення про те, що держсекретар міністерства оборони Ганс Георг Вагнер в одному з інтерв'ю сказав: «Звичайно, якщо Сполучені Штати розпочнуть воєнні операції в Іраку, то танки «Фукс» буде в них задіяно». У фракції «зелених» в Бундестазі, які виступають проти будь-якого насилля над людиною і проти війни, завдяки чому ця партія й пройшла в парламент, розпочалися дискусії.

Лідер «зелених», міністр закордонних справ Йошка Фішер у понеділок і вівторок відвідує Узбекистан, а також Афганістан, де дислокуються миротворчі підрозділи Бундесверу. Спостерігачі зауважують, що цей візит відбувається і у зв'язку з майбутньою конференцією з проблем Афганістану, яка відбудеться 2 грудня в Петербурзі поблизу Бонна.

Валентина ПИСАНЬКА.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Сеул

Підпал на військовій базі

Учора численна група демонстрантів, застосовуючи каміння й пляшки із запалювальною сумішшю, атакувала територію американської військової бази «Кемп Грей» у Сеулі. Демонстранти у такий спосіб протестували проти виправдального вироку двом американським військовикам, через яких внаслідок ДТП загинули дві корейські школярки.

■ Нью-Йорк

Удари по Іраку неминучі

За повідомленням «Ньюс оф зе уорлд», військо-ве командування США, незалежно від результатів інспекції ООН, готове завдати удару по Іраку. Термін військової операції — з 16 грудня 2002 року до кінця січня 2003 року.

■ Ісламабад

Передчуття війни

Іракську еміграційну владу завалили заявами на видачу віз на вїзд з Іраку. Тисячі людей намагаються покинути країну з огляду на майбутнє американське вторгнення. Прибуття міжнародних інспекторів до країни лише посилює панічні настрої.

■ Кіто

Перегнав

бананового короля

Лусіо Гутьєррес переміг у другому турі президентських виборів в Еквадорі, що відбувся у неділю. За 45-річного полковника еквадорської армії у відставці, інженера за фахом Гутьєрреса віддали голоси 54,4 відсотка громадян. За його суперника, «бананового короля» Альваро Нобoa, якого вважають найбагатшим у країні, проголосували 45,6 відсотка виборців. Гутьєррес брав участь у путчі 2000 року і недовго перебував при владі після повалення глави держави Джахміля Мауада.

■ Пхеньян

Розміновувати зарано?

КНДР бойкотувала чергові контакти з Південною Кореєю з розмінування коридорів всередині демілітаризованої зони, що розділяє Корейський півострів, для сполучення корейських залізниць. Представники Сеулу повідомили, що Пхеньян відмовився від взаємного обміну делегаціями військових представників.

■ Віфлеєм

Літургію відмінено

Ізраїльські війська виставили кордон навколо площі Храму Різдва Христового у Віфлеємі, заблокувавши його і не допустивши віруючих на недільну літургію. З минулої п'ятниці у Віфлеємі діє комендантська година. Її було оголошено після теракту в Єрусалимі, здійсненого у четвер смертником із Віфлеєма. Внаслідок теракту загинуло 11 осіб.

■ Париж

Страйк транспортників

У Франції почався загальнонаціональний страйк далекобійників та авіадиспетчерів. Переговори влади з лідерами профспілок закінчилися провалом. Після того, як вимоги транспортників про підвищення платні на 20 відсотків було відхилено, сотні вантажівок почали блокувати магістралі, ринки та бензоколонки. Десятки авіарейсів до Франції відмінено.

На знімку: тепер до цього магазину на околиці Лілля під'їхати неможливо.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств. ▼

Не без оптимізму...

Повертаючись додому після товариського матчу між збірними Словаччини та України, поспілкувався з наставником нашої збірної Леонідом Буряком про подальші плани нашої головної команди.

— У календарі УЄФА 11 й 12 лютого наступного року значаться як дати для проведення товариських матчів. Отож кожний клуб зобов'язаний відпустити гравців до їх національних збірних, — каже Леонід Йосипович. — Я звернувся з пропозицією до ФФУ та ПФЛ, щоб наша команда зібралася не 9 лютого, а на чотири дні раніше, щоб з футболістами, котрі виступають в Україні відлетіти до Єгипту. 7 лютого без легіонерів могли б там зіграти товариський матч з одним із місцевих клубів. А через два дні, коли до нас приєдналися б «іноземці», провели запланований поєдинок на рівні національних збірних з єгиптянами.

На жаль, не порозумілися. Деякі керівники українських клубів цю пропозицію сприйняли нормально, з розумінням, знаючи біди національної збірної. Адже що частіше ми збиратимемося, то краще для справи. Деякі ж не хочуть про таке навіть чути...

Далі всі дати в нас розписано. Зокрема, в календарі значаться домашні товариські зустрічі з Латвією та Румунією. Але більше турбують, звісно, турнірні поєдинки: у березні з Іспанією та в червні з Вірменією. Вважаю, що вони — визначальні

для нас. Бажано виступити так переконливо й упевнено, як проти Греції, постаратися взяти максимум очок.

Я вже переглянув чимало матчів з участю збірної Іспанії. До речі, 12 грудня вона в Мадриді гратиме з німцями. Планую обов'язково подивитися той поєдинок. Не варто говорити про те, яка сильна іспанська дружина. Але і в неї є слабкі сторони.

Також відомо, що ціла група футболістів завершила виступи за збірну Іспанії. Зокрема, такі гранди, як Йерро, Луїс Енріке. За всієї поваги до тих, які замінили ветеранів, у них є чимало проблем, бракує досвіду.

Якщо ми підійдемо до матчу з Іспанією в оптимальному складі, то можемо розраховувати на позитивний результат. Особливої різниці між Грецією та Іспанією я не бачу. До речі, дивився гру між ними. Виграли гості. Однак і в господарів були шанси на перемогу.

— Ви сказали про те, що до весни мають відновитися всі наші травмовані футболісти. Може так статися, що ми знову отримаємо збірну, складену з гравців кийівського «Динамо» й колишніх динамівців Лужного, Шевченка і Реброва?

— Ми не діємо так примітивно. Якщо, мовляв,

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

перед нами футболіст кийівського «Динамо», то його негра треба

включати до збірної. Причому, наші погляди з динамівськими тренерами на Олександра Радченка помітно відрізняються. Ми залуцаємо цього футболіста до своєї команди, вважаємо, що він дуже перспективний гравець. І річ не в тім, що кілька разів брали його до основного складу. Між іншим, в Ірландії на цю позицію був вибір. Але віддали перевагу Радченкові. Він, вважаю, гідно провів матч, зігравши проти сильного футболіста, вартого великих грошей. За всієї поваги до Скрипника і Несмачного, гадаю, у нас було б дуже багато проблем на тому фланзі, якби поставили туди не Радченка, а когось іншого. В Олександрі є потенціал, він дуже добре себе зарекомендував, пропонує ефективні нестандартні ходи.

— Пане Буряк, а яка тепер ситуація з Бахаревим? Президент країни надав йому українське громадянство. Але у складі збірної його щось не видно.

— Усі документи цього футболіста ми направили до спеціального відділу ФІФА. Нас попросили зачекати. Щойно питання вирішиться, нам одразу повідомлять.

Лисогор любить трійцю

Плавання. Кубок світу. Нью-Йорк. Українець Олег Лисогор відзначився потрійною перемогою, вигравши дистанції 50 і 100 метрів брасом і 100-метровку у комплексному плаванні.

І щастя буває багато...

Бокс. Минулої суботи о 6-й ранку в Лос-Анджелесі дружина зіркового українського атлета Віталія Кличка — 27-річна Наталя Єгорова — народила доньку (у родині Кличків уже є дворічний син Єгор-Даніель). Того самого дня на рингу «Вестфаленгалле» в німецькому Дортмунді щасливий Віталій у десятому раунді поєдинку за пояс інтерконтинентального чемпіона за версією WBA виграв нокауту у 36-річного темношкірого американця Ларрі Доналда. Отож 31-річний двічі батько зробив перший подарунок своїй донечці. Виходить, що інколи і щастя буває багато. І можна лише радіти, бо це стосується дуже порядної, красивої і талановитої людини.

Промоутер переможця Клаус-Пітер Коель повідомив, що найближчими днями він зустрінеться з представниками суперчемпіона Леннокса Льюїса з Великої Британії. Найпевніше, високі договірні сторони підпишуть контракт.

— Сподіваюся, що через три-чотири місяці, — каже Віталій КЛИЧКО, — ми зустрінемося з Льюїсом. Зроблю все, щоб перемогти британця.

Аргументи? На думку тренера братів Кличків Фрітца Здукека, якщо Віталій на сто відсотків застосує свою реактивну швидкість, відмінний фізичний стан і потужний влучний удар, то неодмінно виграє.

Подвійний успіх

Баскетбол. Збірні України здобули перемоги у відбіркових матчах чемпіонату Європи-2003. Жінки в Запоріжжі переграла команду Польщі — 58:47, а чоловіки в Києві взяли гору над збірною Нідерландів — 88:62.

Завтра для підопічних Геннадія Зашука — черговий серйозний іспит. Вони на майданчику столичного Палацу спорту прийматимуть збірну Туреччини — срібного призера попереднього європейського чемпіонату. Результат цього поєдинку матиме велике значення для розподілу місць у груповому турнірі. Початок гри о 19.00.

НП під завісу

Футбол. Матчі-відповіді 1/4 фіналу Кубка України. «Металург» (Донецьк) — «Волинь» (Луцьк). 2:0. 6 000 глядачів. Голи: Черчер, 22, Ткаченко, 90+1. Перший матч — 0:3.

«Дніпро» (Дніпропетровськ) — «Арсенал» (Київ). 2:0. 12 000. Назаренко, 11, Максимюк, 83. Перший матч — 0:0.

«Ворскла» (Полтава) — «Динамо» (Київ). 0:4. 9 000. Дмитрулін, 20, Шацьких, 56, Мелашенко, 62, Рінкон, 63. Перший матч — 0:1.

«Шахтар» (Донецьк) — «Кривбас» (Кривий Ріг). 4:1. 21 000. Зубов, 39, з пенальті, Белік, 43, 75, Старостяк, 64 — Мусолітін, 25. Вилучення з поля гравців «Кривбасу»: Остапенка, 45+1 (захват обома руками асистента арбітра), Платонова, 45+1 (поштовх асистента арбітра руками), Грановського, 45+2 (два попередження). Перший матч — 2:2.

Не можемо ми жити спокійно і край. Бійки на наших футбольних полях останнім часом стали регулярними. А оце під завісу першої полови-

ни сезону не обійшлося і без надзвичайної події. У додатковий час першого тайму (фактично впродовж якоїсь хвилини) поєдинку «Шахтаря» з «Кривбасом» кийівський арбітр Ігор Ярменчук вилучив одразу трьох футболістів команди гостей. Погодьтеся, таке трапляється вкрай рідко.

Отже, на турнірному шляху залишилися: «Ворскла», «Дніпро», «Динамо» і «Шахтар». Вони поміряються силами вже наступного року. А жеребкування півфінальних пар проведуть у ПФЛ сьогодні.

У пустелі хліб не родить

Хокей. Континентальний Кубок. Братислава (Словаччина). «Сокіл» (Україна, Київ) — «Філлах» (Австрія). 6:2. «Сокіл» — «Слован» (Словаччина, Братислава). 2:6. «Сокіл» — «Дунаферр» (Угорщина). 4:4.

Кийівські хокеїсти програли головний матч — господарям. Адже лише одна команда з підгрупи виходить до фінального турніру. Але давайте дивитися на речі реально. У словаків — сотні ковзанок, тисячі хокеїстів. Зрештою, вони, а не ми, — чемпіони світу! І один з найменітших клубів цієї хокейної країни не має права виступати інакше. Хоча інколи трапляються несподіванки.

У нас — одна-дві ковзани, що діють, один клуб, котрий змушений виступати в СЕХЛ — далеко не найсильнішому у Європі чемпіонаті. Наша збірна, котра поки що гідно представляє країну у вищій лізі світового хокею, і «Сокіл» існують лише завдяки тому, що надбано і закладено у радянські часи. Що буде через рік-два — неважко собі уявити. Адже в пустелі хліб не родить...

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ОГОЛОШЕННЯ

ТОВ «Торговий Будинок «Чернівчанка»
код ЗКПО 14261974
повідомляє про зменшення статутного фонду. Претензії приймаються за адресою: м. Чернівці, вул. Червоноармійська, 2в.

Частное предприятие «Укринвест»,
03164, г. Киев, ул. Лесорубная, 1, код 31167800, зарегистрированное Ленинградской районной государственной администрацией г. Киева 20 сентября 2000 г. за № 6474, объявляет о своей ликвидации. Претензии принимаются в течение месяца.

ТОВ «Трейдком»
(код ЄДРПОУ 30576785) ліквідується. Претензії приймаються протягом 2-х місяців по тел. (044) 444-61-43.

Дочірнє підприємство «Херсон-Петроліум»
товариства з обмеженою відповідальністю «Альянс-Україна» (Україна, м. Київ, вул. Івана Франка, 6, код ЄДРПОУ 31958539) повідомляє про свою реорганізацію у товариство з обмеженою відповідальністю.

Господарський суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) порушив провадження зі справи № 12/12-Б про банкрутство Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Агромир-3» с. Новомиколаївка Іванівського району Херсонської області, вул. Гагаріна, 2, р/р № 260091073 в Каховській філії АППБ «Аваль», МФО 352509, код 31332677. Розпорядником майна призначено Потапенка Б. П., адреса: 95034 м. Сімферополь, вул. Рєпіна, 122. Претензії кредиторів і санаторів приймаються протягом місяця від дня публікації оголошення.

Господарський суд м. Києва, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 446 Постановою по справі № 24/341-6 від 01.10.2002 р. порушив справу про банкрутство боржника Товариства з обмеженою відповідальністю «Елар» (адреса: м. Київ, вул. Героїв Севастополя, 5а, код ЄДРПОУ 30220700), р/р 26000301001486 у АКБ «Мрія» м. Києва, МФО 321767. Розпорядником майна призначено Пальшина Олександра Юрійовича (адреса: 01030, м. Київ, а/с 254, тел. 539-08-92).

Хозяйственным судом Донецкой области (83048, г. Донецк, ул. Артема, 157) возбуждено дело № 3/198 б, о банкротстве Коллективного предприятия «Специализированное торговое агенство» код ЄДРПОУ 30465834, р/с 260020158980 в АБ «Донецчина» г. Донецк, МФО 334969, юридический адрес — 83012, г. Донецк, ул. Словацкая, 55. 6.11.2002 введена процедура распоряжения имуществом должника. Распорядитель имущества — Трибрат Т. А. (лиц. 250367). Претензии принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

В публікації від 21.11.2002 р. про порушення справи про банкрутство КСП «Безлюдівка» замість слів: «с. Н. Мерчик, Валківський р-н» слід читати: «смт Безлюдівка, Харківський р-н».

Господарським судом м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) ухвалою від 15.11.2002 порушено провадження у справі № 15-161-6 про визнання банкрутом Товариства з обмеженою відповідальністю «Творчий-рекламно-виробничий центр «Дипор» (11103, м. Київ, вул. Дружби народів, 28-а, код. ЄДРПОУ 21463566, р/р 2600883 у 5 КФ АППБ «Аваль», МФО 322614) розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Качкурова Фаріта Васильовича, ліцензія серія АА № 250136, видана Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України 12.12.2002 (04053, м. Київ, вул. Артема, 40-а), тел. 8-044-4619707. Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. С. Тюленіна, 21) Постановою у справі № 5/3/132-02 від 31.10.2002 р. визнав банкрутом відкрите акціонерне товариство «Мелітопольський завод «Автогідроагрегат» (72312, м. Мелітополь Запорізької області, вул. Державинського, 21, код ЄДРПОУ 00231975) та відкрив ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Лозицького Анатолія Федоровича (ліцензія серія АА № 047872 від 19.10.2001р.) 69035, м. Запоріжжя, вул. Панфіловців, 5, тел./факс (0612) 32-28-89).

ДТГО «Південно-Західна залізниця» інформує про введення з 01.12.2002 року нових роздрібних тарифів на електроенергію без урахування податку на додану вартість.
Роздрібні тарифи для категорій споживачів на території розташування ДТГО «Південно-Західна залізниця», крім населення, населених пунктів, з напругою живлення становлять:

Групи споживачів	Тариф грн. за 1 МВт/год		Групи споживачів	Тариф грн. за 1 МВт/год	
	1 клас	2 клас		1 клас	2 клас
Промислові та прирівняні до них споживачі з приєднаною потужністю 750 кВт і більше	145,35	221,36	Електрифікований залізничний транспорт	145,35	221,36
Промислові та прирівняні до них споживачі з приєднаною потужністю до 750 кВт	145,35	221,36	Непромислові споживачі	145,35	221,36
			Виробничі с\г споживачі	145,35	221,36

Згідно з Постановою НКРЕ від 29.12.1998 р. № 1676 для визначення рівня ставок тарифів, диференційованих за періодами часу, встановлюються такі тарифні коефіцієнти: нічний період — 0,25; напівнічний період — 1,02; піковий період — 1,80.

Тарифи на електричну енергію, яка відпускається на потреби опалення та гарячого водопостачання (на 1 та 2 класі), визначаються шляхом множення встановленого ринкового тарифу для споживачів на відповідний тарифний коефіцієнт:
Нічний період — 0,4; денний — 1,8.

Роздрібні тарифи розраховані згідно з умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом на підставі таких даних:		
Прогнозована оптова ринкова ціна на розрахунковий період грн./Мвтгод	121,08	Постанова НКРЕ № 1281 від 21.11.02.
Коефіцієнт нормативних технологічних втрат (1 клас напруги 35-110 кВ) %	2,68	Постанова НКРЕ № 990 від 09.09.02.
Коефіцієнт нормативних технологічних втрат (2 клас напруги 0,4-10 кВ) %	14,95	Постанова НКРЕ № 990 від 09.09.02.
Тариф на передачу електроенергії (1 клас напруги 35—110 кВ) грн./МВтгод	18,66	Постанова НКРЕ № 816 від 25.07.02.
Тариф на передачу електроенергії (2 клас напруги 0,4—10 кВ) грн./МВтгод	72,76	Постанова НКРЕ № 816 від 25.07.02.
Тариф на постачання 1 група (грн./МВтгод)	2,04	
Тариф на постачання 2 група (грн./МВтгод)	10,22	Постанова НКРЕ № 816 від 25.07.02.
Прогнозована середня закупівельна ціна (грн./МВтгод)	121,31	

Раїса Богатирьова: «Для успішної взаємодії уряд і парламент мають усі передумови» ...І наш «донецький патріотизм» цьому не завада

— Ви лідер фракції, яка висунула В. Януковича на пост прем'єра і доклала дуже багато зусиль, щоб переконати парламентську більшість проголосувати за нього. Не знаю, як інші фракції, але «Регіони України» то вже точно нестинуть «солідарну відповідальність» з новим Кабінетом Міністрів за ситуацію в країні, за політику виконавчої влади. Одне слово, під якою політикою ви «підписалися»?

— Узагалі новий уряд буде коаліційний. А це означає, що в цілому його програма і політика відображатимуть погляди та підходи всієї урядової коаліції. Я вважаю, В. Янукович достатньо комплексно виклав їх у своєму виступі перед Верховною Радою. А щодо «Регіонів України», то і я, і мої колеги по фракції багато разів викладали наше бачення соціально-економічної ситуації та шляхів виходу з неї. Сьогодні в нас є всі підстави вважати, що у своїй роботі новий уряд зважатиме на наші пропозиції.

Коротко, ми вважаємо, що Україна нині перебуває у так званій «точці біфуркації». Від того, які кроки найближчим часом зробить держава, залежатиме майбутнє української економіки на багато років наперед: чекає нас подальше піднесення чи обвальне падіння.

У країні мають нарешті розпочатися ті структурні реформи, про які в нас багато років говорять на всіх можливих рівнях. Зволікаючи з ними, ми неминуче повернемо країну в тривалу соціально-економічну стагнацію, перекреслимо досягнення останніх років. Тягнути з податковою реформою далі немає куди. Держава зобов'язана налагодити нормальні, взаємовигідні відносини з платниками податків, стимулювати легальну економічну діяльність громадян, пожвавити приватне споживання. Потрібні капітальні, в прямому і переносному розумінні, перетворення в кредитно-фінансовій сфері. Я вже писала, що це ганьба, коли обсяг усього ринку цінних паперів України дорівнює капіталізації одного пивзаводу «Балтика». За такого стану справ ми можемо чекати приходу інвестицій і модернізації промисловості та інфраструктури до морквяних заговин.

Давно назріло питання про докорінні зміни в системі державного управління, про реалізацію на практиці засад «бюджетного федералізму», про підпорядкування виконавчої піраміди принципів «субсидіарності» (передавання управлінських повноважень униз) тощо.

Звісно, першочерговою проблемою для уряду буде значне збільшення бюджетних надходжень, з якими цього року ми спостерігаємо цілковитий провал. Не можна допустити нового нарошення державних боргів у соціальній сфері. Крім того, без достатнього фінансового забезпечення будь-які масштабні державні перетворення стають фікцією. І сьогодні, коли країна стоїть на порозі глобальної політичної реформи, ми мусимо це чітко розуміти. У зв'язку з цим наша фракція вже запропонувала переглянути акцизні ставки на тютюн та алкоголь у бік підвищення. Втім, не забігати вперед. Переконана, що програма нового уряду стане гідною відповіддю на виклики та вимоги сучасної ситуації. Власне, після підписання договору про урядову коаліцію йдеться вже не тільки про програму дій Кабінету Міністрів, а, по суті, про документ, який за змістом наближається до конституційного закону про основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики, про необхідність прийняття якого вже давно точаться дебати.

— Укладений новим прем'єром договір з фракціями про створення коаліційного уряду сьогодні називають проривом у відносинах виконавчої і законодавчої влади і першим кроком на шляху формування парламентської республіки. На ваш погляд, чи зможе «коаліційний уряд» В. Януковича стати чимось більшим, ніж різношерстою командою представників різних політичних партій і фінансово-промислових кланів, що ми вже не раз спостерігали?

— Придивімося до суті того, що відбувається. В Україні починається най-

важливіший державний «експеримент». Підписавши договір про коаліцію, домовившись про пропорційний розподіл портфелів і про солідарну відповідальність, більшість та уряд, по суті, розпочали розробку моделі взаємодії виконавчої і законодавчої гілок влади в умовах парламентсько-президентської республіки. Тобто сьогодні ми на практиці розпочинаємо реалізацію основних ідей заявленої Президентом України конституційної реформи.

Тому успіх чи неуспіх уряду Януковича — це врешті-решт не тільки і не так перемога чи поразка тих або тих ідей, тих або тих політичних груп. Якщо з якихось причин уряд і більшість не порозуміються, під запитанням опиниться політична реформа загалом, а з нею і майбутнє українського парламентаризму. Отож політичні ставки дуже високі.

Водночас я вважаю, що сьогодні для успішної взаємодії уряд і парламент мають усі передумови — і ідейні, і організаційні. Кабінету Міністрів буде забезпечена підтримка законодавців. У більшості, в свою чергу, з'являться гарантії того, що уряд не почне грати «свою гру» на шкоду інтересам фракцій, які його підтримали.

— Але водночас основні претензії, які пред'являлися до кандидатури В. Януковича, саме й полягали в побоюванні, що донецький губернатор почне діяти передусім в інтересах свого регіону, на користь промислово-фінансових сил Донбасу.

— Останнім часом я ба-

гато спілкувалася з Віктором Федоровичем. І можу вас запевнити, що він, як ніхто інший, розуміє, наскільки це безперспективний і, головне, шкідливий для самого Донбасу шлях. Отож ніхто не збирається наступати на граблі імені Павла Івановича Лазаренка. В. Янукович буде Прем'єр-міністром всієї України, всіх регіонів, без поділу на Захід, Схід, Південний Схід тощо. В цьому питанні він цілком солідарний з нашою фракцією і партією «Регіони України», одним з головних програмних завдань якої є створення в нашій країні єдиного соціально-економічного простору. І наш «донецький патріотизм» цьому не завада.

Зверніть увагу: Донбас — це той регіон України, який найбільш концентровано представляє всі соціально-економічні проблеми і суперечності України. Це і головний фінансовий донор країни, і депресивний шахтарський регіон, це найпотужніший промисловий комплекс з величезним науково-технічним потенціалом і регіон, що найбільше постраждав у 90-ті роки від економічної кризи. Донбас перший потерпає від некваліфікованих рішень Києва, соціально-політична стабільність у Донецьку зрештою визначає рівень стабільності в Україні загалом. Я хочу сказати, що в Донбасу немає інтересів, які суперечили б інтересам всієї країни. Навпаки, поліпшення ситуації в Донбасі — це запорука піднесення в Україні загалом. Загальне піднесення в державі — це успіх Донбасу.

Людмила РУДНИЦЬКА.

ПАМ'ЯТЬ

Від батька до сина

Учора виповнилося 85 років від дня народження відомого українського письменника, поета, педагога, літературознавця Михайла Григоровича Івасюка. В історію нашої культури він увійшов ще й тим, що подарував світові чудового сина — Володимира Івасюка, видатного композитора, творця пісень, які стали естрадною класикою, — «Червона рута», «Водограй», «Я піду в далекі гори», «Пісня буде поміж нас», «Два перстені». Батько — мужній буковинський інтелігент, людина енциклопедичного розуму був причетний до становлення цієї непересічної особистості. Під його впливом формувався синівський характер, відганювався його талант.

Ім'я Михайла Івасюка більш відоме у Західній Україні, оскільки тут він робив свої перші кроки в літературу, друкував свої твори. Народився Михайло Івасюк у містечку Кіцмань Чернівецької області. Тут навчався в місцевому ліцеї, де викладали румунською мовою. Адже Буковина тоді була під окупацією королівської Румунії. Потім продовжив навчання в Чернівецькому ліцеї. У 1939 році вступив до тамтешнього університету, але був виключений за неспроможність заплатити за навчання. Щоб не потрапити до румунського війська, перетнув кордон і опинився в Галичині, що була вже під радянською владою. Проте його звинуватили в шпигунстві, заарештували і відправили до концтабору на території Комі АРСР.

У 1946 році Михайло Івасюк повернувся до Кіцмані. Там певний час він учителює у місцевій десятирічці та сільськогосподарському технікумі. В цей час продовжує навчатися в Чернівецькому університеті. З 1964 року викладає українську літературу в цьому вузі. Захистив дисертацію про життя і діяльність буковинського письменника та громадського діяча С. Яричевського. Не полишав і літературної творчості. У цей період вийшли кращі його книжки — «Балада про вершника на білому коні», «Вирок», «Лицарі великої любові», поетична збірка «Елегії для сина». Цікава така деталь. В їх творенні брав участь і Володя. Так, він написав дві глави до роману «Балада про вершника на білому коні», які промовисто засвідчують, що син досить майстерно володів пером. За підготовку книжки «Сидір Воробкевич. Твори», а також за редактування сценічного варіанта п'єси цього автора «Гнат Приблуда», постановку якої здійснив Чернівецький музично-драматичний театр імені Ольги Кобилянської у 1993 році, Михайлу Івасюку було присуджено літературно-мистецьку премію імені Сидора Воробкевича. Крім того, він був непоганим перекладачем. У періодиці не раз з'являлися його переклади творів румуномовних поетів Буковини.

Він важко переживав трагічну смерть Володимира. На певний час відійшов від творчості. Але згодом написав чудові спогади «Монолог перед обличчям сина», які були опубліковані в журналі «Жовтень». Це найповніше мемуарне видання про становлення молодого композитора Володимира Івасюка. На жаль, книжка побачила світ уже після смерті Михайла Григоровича. Він пішов з життя 5 лютого 1995 року.

Буковинці широко відзначають 85-ліття від дня народження Михайла Івасюка. Пам'ятні вечори відбулися в Чернівцях та Кіцмані. А в Чернівецькій обласній бібліотеці, що носить ім'я письменника, відбулася наукова інтернет-конференція про життя та творчість славного земляка. Вшанували Михайла Івасюка в своєму прес-клубі й буковинські журналісти. Спогадами про батька поділилася з ними дочка письменника Оксана, яка викладає нині в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Василь БАБУХ.

На знімку: Михайло та Володимир Івасюки. Фото друкується вперше.

«Дублер» сідає за кермо, прем'єр радить «пахати»

(Початок на 3-й стор.).

Під час прес-конференції Віктор Янукович заявив про три пріоритети в роботі нового Кабінету Міністрів: боротьба з бідністю, економічне зростання України та боротьба з корупцією. Прем'єр піддав критиці бюджет на наступний рік:

— Такий бюджет не буде прийнято ані урядом, ані Президентом. У мене нині тривають консультації з фракціями парламенту, і я в обов'язковому порядку обговорюватиму це питання. Ми повинні домовитися і сказати, що припиняємо обманювати один одного і обманювати україн-

ський народ. Треба не надувати шоки, а надувати доходну частину бюджету. Для цього треба всім «пахати», і дуже добре. Таку програму пропонуватимемо. Конкретну.

Віктор Янукович спростував твердження про те, що розглядає пост Прем'єр-міністра як стартовий майданчик

для майбутніх президентських виборів. Голова уряду також заявив, що не бачить проблем у стосунках регіонів: «Це стара карта, яку намагаються розігрувати політики. Не може бути відмінності між учителем, лікарем, учнем у Західній та Східній Україні».

Ліна КУЩ.

Розлучення по-царичанськи

Інвестор, який прийшов у село з благородними намірами, тепер тікає з нього. А його ще й намагаються оголосити злочинцем.

Поява «Гермесу» воістину була до речі

Кілька років тому у Дніпропетровську вишукували підприємства, які могли б надати допомогу селу. На предмет постачання сільгоспвиробників пально-мастильними матеріалами. Пам'ятаєте часи, коли ні орати, ні сіяти, ні збирати не було чим? То ось доручення голови облдержадміністрації Миколи Швеця від 31 грудня 1999 року: влаштовували навіть конкурс на право стати оператором із закупівлі та постачання нафтопродуктів селянам. Серед п'яти найпотужніших це право здобула тоді і виробничо-комерційна фірма ТОВ «Гермес і К».

— І на весну наступного року ми завезли у різні сільгосппідприємства області дизпалива більше, ніж на два мільйони двісті тисяч гривень, — згадує директор цієї фірми Володимир Карпушкін. — Довго і вперто пожинали потім клопоти з оплатою, бо розраховуватися селяни не спішили, радше не мали чим. Одна справа, що ми витратили власні кошти, і зовсім інша, що довелося сплачувати і штрафи за нечасно відшкодовані позички. Мусили навіть створювати у фірмі відділ повернення боргів. Але ці та інші прикросі не порівняти з тим задоволенням, яке одержували від своєї причетності до збереження сільськогосподарського виробництва в регіоні.

Того ж року влітку та восени вже серед чотирьох підприємств фірму «Гермес і К» призначили на Дніпропетровщині і оператором із закупівлі та постачання зерна на внутрішній продовольчі потреби області. З чим вона, не маючи досвіду співпраці з сільгоспвиробниками, впоралася ще успішніше. Може, це й слугувало тому, що фірма Володимира Карпушкіна незабаром побажала виступити постійним партнером та інвестором одного з аграрних підприємств області.

Тут дещо треба пояснити. Саме відбувалася довгоочікувана земельна реформа. На Дніпропетровщині вона мала свої особливості. В новоутворені господарства область залучила стільки своїх доморощених інвесторів, скільки не залучила жодна інша. Запрошували найудачливіших підприємців та бізнесменів, банкірів і комерсантів у «високі» кабінети і радили «брати новоутворені агроформування на буксир». Без вас вони, мовляв, пропадуть. На різних умовах пішов неабиякий капітал на село в регіоні, та суть залишалася одна: селянам, що вже отримали землю у приватну власність і ще чекали на розпаювання майна, спроможні і ділові люди нового покоління з міста бра-

лися підсобляти своїми грошима. Отож інвесторів тут усіляко підтримували — співали їм оди і мало не оспівдувалися в коханні.

Що й не дивно, якщо тепер простежити і наміри, і справи, до яких долучилася з селянами і фірма «Гермес і К». Підопічних собі вона не вибирала: район підказали в обласній держадміністрації, господарство — в районній. Так «Гермес» опинився у Прядівці Царичанського району, де на розвалинах КСП імені Калініна вже діяло товариство «Лан». Генеральний директор «Гермесу» Карпушкін увійшов 16-м засновником «Лану». Прядівська жінка-трудівниця і мати двох дітей Надія Давиденко сказала нам так: «Ми повірили, що інвестор завітав до нас усерйоз і надовго, і були від цього неймовірно щасливі та раді. Адже своїх багатих меценатів у нас не було».

Ще б пак! «Лан» саме підсумовував перший рік власного пореформеного господарювання. А втішатися не було чим. Більше мільйона трьохсот тисяч гривень нових, уже своїх, збитків. З п'яти з половиною тисяч гектарів земель 4 тисячі взимку лишилися незораними. Для худоби кормів не запасли, дійне стадо корів ще й хворіє на лейкоз. Нарешті, шість останніх місяців і в «Лані» люди не отримували платні... То поява «Гермесу» воістину була до речі. Адже він одразу погасив найпекучіші борги, які парализували перед цим усю діяльність господарства. Також — і борги із заробітної плати, що дуже сподобалося. І негайно приступив до ремонту і оновлення техніки, реставрації виробничих приміщень, мехмайстерні, а також приміщень контори та ідальні.

Хотіли чи ні, та мусили

Хотіли чи ні, та мусили ліквідувати і 800 голів старих і хворих на лейкоз корів. Отримана виручка за реалізацію яких і пішла на погашення затриманої платні людям. Але ж не залишати село без тваринництва! Придбали натовість півтори тисячі племінних свиней. І уже щоб провести весняну посівну компанію, «Гермесу» довелося брати кредити. Купляйте отож усе, що треба, не майте жодних проблем — тільки працюйте з насолодою, любі селяни!

У підсумку вийшло, що торік фірма у Прядівці витратила 9 мільйонів 672 тисячі гривень, а «Лан», зібравши доволі високі врожаї, від реалізації всього вирощеного та виробленого отримав лише 8 мільйонів 765 тисяч гривень виручки...

Воно й зрозуміло: за один рік диво статися і не могло. То не можна казати, що від таких результатів і

інвестор упав у розпач. Але з'ясувати, якою мірою підсумки закономірні та, особливо, як бути, щоб надалі господарство працювало набагато ефективніше, вирішив над усе. Вирішив сам «покопатися», як же прядівці хазяйнують. «Гермес» з-поміж інших засновників «Лану» хоч і володів 92,5 відсотка його статутного фонду, та господарською практикою в сільгоспгосподарстві не займався. Залишався лише благодійником-«спонсором». Виконавчим директором спочатку працював Вадим Гаркуша, нині — Анатолій Живодьор — місцеві аграрії. Отож не довіряти фахівцям своєї справи фірма також не могла. І перш за все, аналізуючи тепер ситуацію, побачила власні помилки та прорахунки.

— Ми зрозуміли, що протягом одного календарного року справді не можна звести з колін розвалене і занедбане господарство, — каже Володимир Карпушкін. — Тому почали міняти свої взаємини з банківськими структурами, короткотермінові позички яких ні нас, ні селян вочевидь не влаштовували...

Однаке мусили пильніше вникнути і в суто господарську практику в товаристві. Скажемо точніше: «Гермес» не міг тепер не зацікавитися, як же витрачаються його кошти. І не випадково, бо, намагаючись стати селянам у пригоді, генеральний директор фірми і його заступник під взяті кредити навіть заклали свої власні житлові помешкання. Перевірка, як стверджують генеральний директор і його заступник, проведена в товаристві після зведення річного балансу, спонукала схопитися за голову: «Лан» досі не що інше, як дірява діжа, в якій з обліком, економічною доцільністю та елементарними порядками аж ніяк не все гаразд.

— Для мене це стало громом серед ясного неба, — зізнається Володимир Карпушкін. — Після тривалих роздумів я вперше твердо дійшов висновку: сільськогосподарський бізнес у нас надмірно ризикований не через якісь погодно-кліматичні умови, а через специфіку і не кращу спадщину тих традицій, поганих звичок і менталітету сільських людей, які залишила після себе соціалістично-колгоспна система господарювання. Селяни сьогодні — фахівці чи керівники, та й рядові механізатори, — все ще не знають, не розуміють, як це бути господарями на своїй землі, коли вони тільки від себе залежні. Сільські люди звикли до іншого, до того, що все навкруги начебто нічیه і все, що не так лежить, можна брати, а нищіння реформа, хоч і добряче вжалила багатьох, однак ще не змінила психології. Ще й не клюнув півень, що масниця котові

минулася, і такого, щоби «дармові» гроші сипалися без ліку та звіту, вже не буде ніколи...

А впливати на все це, підсумував Карпушкін, коли не живеш і не працюєш у селі постійно чи не маєш тут своїх надійних повпредів, практично неможливо. В самій Прядівці з думкою Володимира Ілліча не всі погоджуються. Багато хто тлумачить і зовсім протилежне. У селян навіть уже ніби склалося враження, що «Гермес» хоч і прийшов з добрими намірами і планами, та тепер, коли зрозумів, як складно, обтяжливо і витратно інвестувати сільське господарство, про всі свої наміри геть забув і швидко захотів «завертати голоблі назад». Так вважають переважно старші. Яких «Гермес» наче дуже образив. Це коли він за наполяганням податкової інспекції нагадав, що, одержавши орендну плату за земельні паї, пенсіонери мусять тепер осіб сплачувати податки на прибуток — 20 відсотків від одержаного.

Але не всі так гадають. Наші люди, кажуть зазвичай молодші віком, не винні, що аграрна реформа досі нічого їх не навчила. Бо, по-перше, у Прядівці зокрема і Царичанському районі загалом до саміснької весни 2000 року бажання хай поодиноких селян господарювати самостійно з усіх сил стримували, якщо й не забороняли. Не можна і квит — не розвалюйте колгоспів! У фермери не пускали. Табу! І прикладів тепер тут вільного господарювання на землі, які були б очевидними та повчальними, катма. З другого боку, сама реформа в районі на словах здійснювалася наче задля людей, а насправді без їхньої участі. Які часи настають, селянам відверто ніхто не пояснював. Як було з колгоспом-КСП імені Калініна? Приїхали, зібрали збори і заявили: був у вас колгосп, тепер його немає. Тепер товариство з обмеженою відповідальністю «Лан». Але ви, мовляв, не бійтеся, нічого страшного не відбувається: все залишається, як і було — ви купіли на своїй землі і у своєму селі... Отож фактично жодного вибору для людей, жодних волевиявлень та бажань. Мов овець отару, перегнали з однієї кошари в іншу...

Але якщо це так, то до чого тут «Гермес і К»? Це вже, даруйте, реалії і проблеми суто районні. Інвестор спробував «вплинути на всі негаразди, з якими зіткнувся» — спершу зажадав порядку та ретельного збереження і обліку, а потім виплатити людям зарплату — хоч цим мало кліпотатися винятково керівництво «Лану» — і реалізації усіх тих «лишків», які були закуплені невідомо для чого. Якщо виконавча дирекція ТОВ «Лан» фактично змарнувала більше мільйона гривень, то чому не

повинна тепер їх повернути? В господарстві натовість завирували «антигермесівські» настрої. Це «Гермес» винен, це він, інвестор, вас, люди добрі, ображає, і квит. Ці настрої, отже, несподівано посіяли і підтримали, стверджує Володимир Карпушкін, не лише керівники «Лану» у Прядівці, а й керівники району в Царичанці.

Отож про примирення годі й казати

Майже після річних намагань якось «вплинути на ситуацію» «Гермес», образно кажучи, тепер змотує вудки — залишає село. Не замовчуючи, поперше, чому та з яких насправді причин, а по-друге, воліючи бодай не цілком, бодай частково, та відшкодувати свої збитки. Що логічно і законно. Чомусь у цей час «розлучення» царичанський прокурор негайно порушив кримінальну справу персонально проти гендиректора Дніпропетровської фірми Володимира Карпушкіна. Звинувативши його водночас і в перевищенні своїх службових обов'язків, і в зловживанні ними, і навіть у службовій підробці. Через які начебто «Лан» має тяжкі наслідки — збитків ледве не на 5 мільйонів гривень.

Про що ж ідеться? Про якусь обгородку чи пограбування, вчинене Карпушкіним? Ні, це ТОВ «Лан» реалізувало вирощене збіжжя — насіння соняшнику та кукурудзи і цукрові буряки. Які й вирощувало, зауважимо, щоб реалізувати і мати прибутки. Та щоб платити людям зарплату та розвивати господарство далі. А слідчий прокуратури, уявіть собі, це й розцінив як операцію, котра завдала великих збитків. Нісенітниця? Абсурд? Тим паче що з приводу продажу окремо соняшнику, кукурудзи і буряків були рішення засновників товариства. Який же стосунок мав до цих рішень Карпушкін?

Такий, як і всі інші співзасновники. Не більше і не менше. Правда, саме протоколи зборів засновників, на яких приймали згадані рішення, обвинувачення, і вважає підробленими, до того ж не киномось, а... Карпушкіним. На суді директор «Лану» Анатолій Живодьор свідчив, що ініціатива «складати ці протоколи» належала йому. Він же в «Лані» директор, а не Карпушкін, і все тут правильно — виростили, отже, і продали, — але прокурор і далі наполягав на своєму.

Так-от, Царичанський місцевий суд, заслухавши цю справу, не зрозумів та кож, до чого тут піп, коли в селі кури дохнуть. Особливо не зрозумів, якими повноваженнями зловживав генеральний директор зовсім не прядівської фірми «Гермес і К», якщо у ТОВ «Лан» у Прядівці він жодної посади не обіймав. Що його фірма інвестор, а

він співзасновник господарства — це одна річ. Це одні стосунки, взаємини і повноваження. Але посади гендиректора фірми «Гермес» у товаристві «Лан» просто не існувало і не існує. То й третє звинувачення, висунуте навздогін — у зв'язку з тримісячною затримкою з виплатою зарплати — стосовно Карпушкіна теж нелогічне і вочевидь безпідставне. Він тут зовсім «не крайній». Це звинувачення перед тим висувалося щодо виконавчого директора «Лану» Анатолія Живодьора. Потім кримінальну справу було припинено. Бо «Лан» розраховувався зі своїми людьми. А борги КСП імені Калініна ще з 1995 року zostалися невиплаченими, КСП ліквідовано, а тому навряд чи хтось колись їх поверне. І це нікого в районі, в тому числі і прокурора, не турбує...

Суд, якого «парадоксальні», м'яко кажучи, обвинувальні висновки ні в чому не переконали, а тільки достоту заплутали, повернув справу надорозслідування. Чітко і ясно зажадавши від прокурора А. Скопича з'ясувати: чому продаж вирощеного завдав збитків та які конкретно повноваження при цьому перевищив Карпушкін? Очевидно, настає час і колись ми дочекаємося результатівдорозслідування. Але нас, що побували в Прядівці і на суді, насправді нині більше хвилює інше: що далі буде з «Ланом»? Він уже фактично розпався, за одними свідченнями, на три, за іншими — навіть на п'ять окремих і дрібних господарств. Техніку, відремонтвану ще «Гермесом і К», місцеві «авторитети» «завбачливо» розібрали по своїх дворах — ніби для «її збереження до кращих часів». Господарські ж приміщення ніхто не ремонтує, як це робив «Гермес». А ідальню-кафе, відреставровану свого часу «Гермесом», бідові прядівчани розтягли ледве не по цеглині для «домашніх потреб».

А, як не сумнівається тепер широко занепокоєний Карпушкін, у державі ж немає чіткого бачення розвою аграрного сектору нашої економіки після його реформування. І якщо це не буде, вважає Володимир Ілліч, то це обернеться великою соціальною катастрофою українського села...

Ми ж згодні з одним: у селі, відтак і в районі, справді не все гаразд. А страждають передусім люди. Селяни. Того ж, хто волів селу та селянам добра, судять і намагаються «посадити». І все це відбувається спокійно та чинно, ніхто ніде не кричить і не обурюється, що ж це воно, люди добрі, в нас коїться?! А це дуже страшно і моторошно, якщо ми вже справді в такому суспільстві живемо.

Микола НЕЧИПОРЕНКО, Анатолій ПОНОМАРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Господарський суд Сумської області (40477, м. Суми, вул. Рибалко, 2) 25 жовтня 2001 р. порушив справу № 5446 — 6/191 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Промбудоторгмаш» (41300, Сумська область, м. Кroleвeць, вул. Лeніна, 1, р/р 26002301710742 в відділенні «Промінвестбанку», МФО 337869, ЗКПО 13997165.

Розпорядником майна призначений Шевченко Ігор Валерійович, ліцензія № 250069 від 03.12.2001 р., телефон: (0542) 36-52-27, 34-00-05 м. Суми, вул. Харківська, 4/172.

Ухвалою господарського суду Івано-Франківської області по справі № Б-4/260 від 01.11.2002 р. порушено провадження у справі про банкрутство приватного підприємства «Газбудсервіс» (м. Тисмениця, вул. Галицька, 91, ідентифікаційний код 24681683, рахунки 26003445350001 та 26050445350010 в ТВ ІФФ «Приватбанк», МФО 336677 в м. Тисмениця, та 260051645 в ТВБВ ОД «Аваль» в м. Тисмениця), відкрито процедуру санації та призначено керуючим санацією голову правління ПП «Газбудсервіс» — Лесюка Михайла Павловича. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Рудика Ігоря Миколайовича, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька 124/84, ліц. АА № 047639 від 29.09.2001 р.

ІНФОРМАЦІЯ про випуск облігацій Дочірньої компанії "Газ України" Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України"

1. Характеристика емітента

1.1. Повне найменування:

Дочірна компанія "Газ України" Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України" (далі - Компанія або емітент).

1.2. Скорочене найменування:

ДК "Газ України"

1.3. Код за ЄДРПОУ:

31301827

1.4. Місцезнаходження компанії, номери телефону (факсу або електронної пошти):

03035, Україна, м. Київ, вул. Урицького, 45, тел.: (044) 247-42-01, 247-42-37.

1.5. Дата заснування:

Дочірна компанія "Газ України" є дочірньою компанією Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України" і створена за рішенням спостережної ради НАК "Нафтогаз України" від 26 грудня 2000 року № 2 шляхом реорганізації дочірньої компанії "Торговий дім "Газ України" та дочірньої компанії "Укртрансгаз" в частині відокремлення і передачі функцій та майнових прав і обов'язків Головного управління з експлуатації систем постачання природного та скрапленого газу "Головобутгаз".

1.6. Цілі діяльності Компанії:

Компанія створена з метою організації експлуатації розподільних систем газопостачання, реалізації природного та скрапленого газу на території України населенню, комунально-побутовим підприємствам, бюджетним організаціям та іншим суб'єктам підприємницької діяльності, забезпечення розрахунків за їх реалізацію та отримання від своєї діяльності прибутку.

1.7. Предмет діяльності Компанії:

Предметом діяльності Компанії є:

- організація закупівлі природного та скрапленого газу;
- реалізація, постачання природного та скрапленого газу населенню, комунально-побутовим споживачам, бюджетним організаціям та іншим суб'єктам підприємницької діяльності на території України в межах затверджених ресурсів газу та рівня проплат за нього;
- виробництво електричної та теплової енергії;
- реалізація електроенергії по регульованому та нерегульованому тарифу;
- оптова, роздрібна та комісійна торгівля промисловими і продовольчими товарами;
- виробництво і реалізація промислових, продовольчих товарів та лікарських засобів;
- організація громадського харчування;
- діяльність арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів);
- будівельно-монтажні та проектні роботи по газифікації об'єктів;
- зовнішньоекономічна діяльність;
- інші види діяльності, які не заборонені чинним законодавством України.

1.8. Розмір статутного фонду Компанії:

Розмір статутного фонду Компанії складає 733 100 (сімсот тридцять три тисячі сто) грн., сплачений станом на 30.09.2002 р. в розмірі 721 039,01 (сімсот двадцять одна тисяча тридцять дев'ять грн,01 коп.) гривень.

1.9. Чисельність штатних працівників:

Чисельність штатних працівників станом на 30.09.2002 року становить 838 чол. (з урахуванням штатних працівників філій Компанії).

1.10. Чисельність засновників:

Станом на 30.09.2002 року єдиним засновником Компанії є Національна акціонерна компанія "Нафтогаз України".

2. Дані про посадових осіб емітента:

Посадовими особами Компанії є:

Генеральний директор ДК "Газ України" - Кисельов Олександр Володимирович, рік народження - 1953, освіта - вища, кваліфікація - радіофізик, виробничий стаж - з 1970 року, стаж роботи на цій посаді - з 23.04.2002р.

Головний бухгалтер - директор департаменту бухгалтерського обліку та звітності ДК "Газ України" - Супрун Лілія Петрівна, рік народження - 1972, освіта - вища, кваліфікація - економіст, виробничий стаж - з 1989 року, стаж роботи на цій посаді - з 08.02.2002р.

3. Відомості про середню заробітну плату членів виконавчого органу за останній квартал та завершений фінансовий рік:

Згідно статуту виконавчий орган відсутній.

4. Перелік ліцензій (дозволів) емітента на провадження певних видів діяльності:

Вид діяльності	Номер ліцензії (дозволу)	Дата видачі	Державний орган, що видав ліцензію	Дата закінчення дії ліцензії (дозволу)
Постачання природного газу за регульованими тарифами	224165	18/05/01	Національна комісія регулювання електроенергетики України (НКРЕ)	17/05/2004
Оптова торгівля агрохімікатами	312861	18/01/02	Міністерство промислової політики України	18/01/2005
Постачання природного газу за нерегульованими тарифами	224139	18/05/01	Національна комісія регулювання електроенергетики України (НКРЕ)	17/05/2004

5. Відомості про участь емітента в холдингових компаніях, концернах, асоціаціях тощо:

Участі у холдингових компаніях, концернах, тощо емітент не приймає.

6. Відомості про юридичних осіб, у яких емітент володіє більше ніж 10% статутного фонду (активів), у тому числі про дочірні підприємства, філії та представництва емітента:

Емітент володіє 16,26% в статутному фонді БАТ "Азот" (Україна, 18014, м. Черкаси, вул. Першотравнева, 72).

Станом на 30.09.2002 Компанія мала 12 філій.

Дочірніх підприємств, представництв та безбалансових відділень Компанія не має.

7. Опис діяльності Компанії за станом на 30.09.2002 року:

7.1. Обсяг основних видів продукції, послуг або робіт, які здійснює емітент:

Компанія забезпечує ефективне функціонування та подальший розвиток газової промисловості, сприяє структурній перебудові газові та залученню в галузь інвестицій, забезпечує більш повне задоволення потреб промислових і побутових споживачів у природному газі.

Компанія здійснює:

- реалізацію природного газу відкритим акціонерним товариствам з газопостачання і газифікації, промисловим підприємствам, підприємствам теплоенергетики.
- За дев'ять місяців 2002 року Компанія здійснила реалізацію 27442,096 млн. куб.м. природного газу.
- реалізацію скрапленого газу;
- координування діяльності відкритих акціонерних товариств по газопостачанню та газифікації.

7.2. Ринки збуту та особливості розвитку галузі, у якій здійснює діяльність емітент:

Компанія здійснює постачання природного і скрапленого газу промисловим споживачам, бюджетним організаціям, комунально-побутовому сектору, населенню та іншим суб'єктам підприємницької діяльності на території України.

Природний газ широко використовується в промисловості, будівництві, електроенергетиці, сільському господарстві та для комунально-побутових потреб.

В Україні газифіковано 16,2 млн. квартир, в т.ч. 10,9 млн. (72,8%) - у містах і селищах міського типу, 5,3 млн. (24,5%) - у сільській місцевості. Загальна довжина розподільних газових мереж перевищує 157,7 тис. км. Нафтогазова галузь є однією із стратегічних галузей економіки України, яка для свого розвитку та ефективної діяльності потребує значних капіталовкладень.

Особливості розвитку нафтогазової галузі визначені Національною програмою "Нафта і газ України до 2010 року", затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 21.06.2001р. №665.

7.3. Обсяги та напрями інвестиційної діяльності, політика щодо досліджень та розробок:

Станом на 30.09.2002р. Компанія наукових досліджень та розробок не проводила. Емітент володіє 16,26% в статутному фонді БАТ "Азот" (Україна, 18014, м. Черкаси, вул. Першотравнева, 72).

7.4. Перспективи розвитку емітента на поточний та наступні роки:

Перспективи діяльності Компанії на 2002-2003 роки пов'язані з реалізацією Комплексної програми перспективного розвитку НАК "Нафтогаз України" до 2005 року, що була розроблена на виконання Національної програми "Нафта і газ України до 2010 року". В стратегічних планах розвитку Компанії є реалізація природного газу на території України тощо.

7.5. Можливі фактори ризику в діяльності емітента:

- зміни політичної та економічної обстановки в Україні та світі;
- ризик зміни організаційної структури емітента;
- зниження платоспроможності споживачів та погіршення розрахунків контрагентів емітента;
- зміни в чинному законодавстві України;
- коливання ринкової кон'юнктури на світових ринках газу.

8. Дані про випуск облігацій

8.1. Дата і номер рішення про випуск облігацій:

Випуск облігацій ДК "Газ України" здійснюється відповідно до постанови КМУ від 22.07.2002р. №1031 "Про деякі заходи стабілізації роботи нафтогазового комплексу", згідно доручення НАК "Нафтогаз України" від 23.07.2002р. №848/3, наказу НАК "Нафтогаз України" від 24.07.2002р. №288, рішення правління НАК "Нафтогаз України" від 29.10.2002р. та наказу Генерального директора ДК "Газ України" від 30.10.2002р. № 223.

8.2. Загальна номінальна вартість облігацій, що пропонуються до продажу:

3 500 000 000 (три мільярди п'ятсот мільйонів) грн.

8.3. Мета використання фінансових ресурсів, залучених від продажу облігацій:

Всі фінансові ресурси, одержані від продажу облігацій, будуть використані для поповнення обігових коштів. Джерелом погашення облігацій та виплати процентного доходу по облігаціях будуть кошти Компанії, отримані від її господарської діяльності, що залишаються після розрахунків з бюджетом і сплати інших обов'язкових платежів.

Облігації, що випускаються Компанією, не мають забезпечення.

8.4. Зобов'язання емітента щодо невикористання коштів, залучених від випуску облігацій для покриття збитків:

Станом на 30.09.2002р. Компанія має непокриті збитки в сумі 1 514 062,8 тис.грн. Компанія зобов'язується не використовувати кошти, залучені від випуску облігацій, на покриття збитків Компанії.

8.5. Кількість облігацій за видами та категоріями:

350 000 (триста п'ятдесят тисяч) іменних процентних облігацій з обмеженим колом обігу, а саме: облігації ДК "Газ України" можуть бути придбані виключно комерційними банками-резидентами України без права на подальше відчуження ними облігацій на користь третіх осіб за винятком Національного банку України, який може викуповувати облігації у їх власників.

8.6. Форма випуску облігацій:

Облігації випускаються в бездокументарній формі.

8.7. Перелік засновників Компанії, розмір частки кожного із засновників у статутному фонді:

Єдиним засновником та власником Компанії є Національна акціонерна компанія "Нафтогаз України".

8.8. Права, що надаються власникам облігацій:

Власники облігацій даної емісії мають право на погашення облігацій (виплату у встановлений термін номінальної вартості облігацій) та на отримання гарантованого доходу у вигляді відсотку від номінальної вартості облігацій відповідно до умов випуску облігацій.

Власники облігацій не мають права на подальше відчуження облігацій на користь третіх осіб (за винятком випадків викупу облігацій Національним банком України), а також на дострокове погашення облігацій. Облігації не дають їх власникам права на участь в управлінні Компанією.

8.9. Номінальна вартість облігацій:

10000 (десять тисяч) гривень.

8.10. Серії та порядкові номери облігацій:

Усі облігації випуску мають однакові умови і випускаються однією серією А з порядковими номерами від № 000001 по № 350000.

8.11. Адреси місць, дати початку та закінчення продажу облігацій:

Продаж облігацій буде здійснюватися за місцезнаходженням Компанії: 03035, Україна, м. Київ, вул. Урицького, 45.

Продаж облігацій починається з 15.12.2002р. і закінчується 15.12.2012р.

При продажу облігацій Компанія не користується послугами торговця цінними паперами.

8.12. Адреси місць, дати початку та закінчення погашення облігацій та виплати доходу за ними:

Погашення та виплата доходу за облігаціями здійснюється у національній валюті України - гривні та відбуватиметься за місцезнаходженням Компанії на момент погашення та виплати доходу за облігаціями. Дата погашення облігацій - 16.12.2012р.

Виплата процентного доходу за облігаціями здійснюється 1 числа кожного місяця, починаючи з 01.01.2003 року. У випадку, коли перше число місяця припадає на неробочий день, виплата проводиться на наступний робочий день. Остання сума процентного доходу за облігаціями сплачується разом з погашенням облігації.

8.13. Умови та термін обігу облігацій:

Розміщення та обіг облігацій здійснюються на території України. Облігації розміщуються виключно серед комерційних банків-резидентів України без права подальшого їх відчуження утримувачем на користь третіх осіб за винятком Національного банку України, який може викупити облігації у їх власників.

Термін обігу облігацій - 10 років (з 15.12.2002р. по 15.12.2012р.) Дострокове погашення облігацій, а також можливість викупу Компанією облігацій у власників не передбачається.

8.14. Дії, що провадяться у разі несвоєчасного подання облігацій для погашення:

Оскільки облігації випускаються в бездокументарній формі, несвоєчасне подання облігацій для погашення є неможливим.

8.15. Інформація про можливі привілеї власників облігацій:

Власники облігацій привілеїв не мають.

8.16. Запланований курс продажу облігацій та відомості щодо ринкової вартості облігацій емітента, що перебувають в обігу:

Курс продажу облігацій визначається попитом під час розміщення облігацій, але не може бути нижче номінальної вартості облігацій.

До цього часу Компанія не здійснювала випуск облігацій. У зв'язку з тим, що облігації Компанії в обігу немає, дані щодо ринкової вартості облігацій емітента, що перебувають в обігу, відсутні.

8.17. Опис порядку оплати облігацій:

Облігації ДК "Газ України" можуть бути придбані виключно комерційними банками-резидентами України за рахунок власних коштів.

Для придбання облігацій банк подає на ім'я емітента заяву із зазначенням кількості облігацій, що бажає придбати, після чого між Компанією та банком укладається договір купівлі-продажу цінних паперів.

Оплата за облігації здійснюється банком-покупцем відповідно укладеного договору купівлі-продажу шляхом перерахування протягом 10 банківських днів з моменту укладання договору безготівкових коштів у розмірі 100% вартості облігацій на рахунок ДК "Газ України" № 26007302381 в ГОУ Промінвестбанку України, МФО 300012.

Оплата облігацій проводиться в національній валюті - гривнях.

Покупець облігацій відкриває у зберігача рахунок у цінних паперах. Після депонування глобального сертифіката емісії цінних паперів та зарахування облігацій на рахунок емітента у Депозитарії, Компанія надає Депозитарію розпорядження на переказ повністю сплачених облігацій на рахунок у цінних паперах власників. Право власності на облігації, придбані у ході розміщення випуску, виникає з моменту зарахування цих облігацій на рахунок власника у зберігача. Підтвердженням права власності на облігації є виписка з рахунку у цінних паперах, яку надає власникам цінних паперів зберігач.

У разі продажу хоча б однієї облігації емісія вважається такою, що відбулася.

У разі прийняття рішення про відмову від випуску облігацій особам, які уклали з Компанією договори купівлі-продажу облігацій, внесені ними кошти повертаються у строк не пізніш як через 30 днів з дати прийняття такого рішення.

Рішення про відмову від випуску може бути прийнято Кабінетом Міністрів України.

8.18. Заплановані проценти, метод обчислення:

Сума процентного доходу нараховується за попередній календарний місяць за даними Депозитарію. Сума процентного доходу на момент виплати за облігацією обчислюється від номінальної вартості облігацій в розмірі 3% річних.

Доход по облігаціям нараховується з дня оплати покупцем облігацій.

Після запланованої дати погашення облігацій проценти не нараховуються.

8.19. Порядок виплати доходів та погашення, здійснення операцій і депонування:

Виплата номінальної вартості облігацій та процентного доходу по облігаціях здійснюється на підставі зведеного облікового реєстру власників облігацій, який складається Депозитарієм на останню дату календарного місяця та надається Компанії першого числа наступного місяця.

Погашення та виплата відсотків по облігаціям здійснюється Компанією шляхом перерахування коштів на поточний рахунок власника облігацій.

9. Перелік і результати попередніх випусків цінних паперів:

Облігації та акції емітентом не випускалися. Компанія не проводила емісію векселів. Компанія є правонаступником зобов'язань по векселях, емітованих ДК „Торговий дім „Газ України”. Станом на 30.09 2002р. не погашено векселів на загальну суму 630 177,8 тис.грн.

10. Кількість акцій (розмір частки в статутному фонді), що перебувають у власності членів виконавчого органу, та перелік осіб, що мають у статутному фонді частку, що перевищує 5%:

Акції емітентом не випускалися.

11. Відомості про депозитарія:

Депозитарій БАТ "Міжрегіональний фондний союз", 00032, м. Київ, вул. Ветрова, 7-6, тел. (044) 238-61-92, 238-61-93, код ЄДРПОУ 24917996, ліцензія на здійснення депозитарної діяльності депозитарію цінних паперів АА №240690 від 08.10.2001р.

12. Дані про відповідальних за інформацію про випуск цінних паперів осіб:

- президент, Кисельов Олександр Володимирович, Генеральний директор ДК "Газ України";
- президент, Супрун Лілія Петрівна, головний бухгалтер-начальник Управління бухгалтерського обліку та звітності ДК "Газ України";
- президент, Козленко Володимир Григорович, генеральний директор Аудиторської компанії ТОВ "УПК Аудит ЛТД".

13. Дані щодо бірж або позабіржових торговельно-інформаційних систем, на яких продавались або продаються цінні папери цього емітента:

Цінні папери емітента в обігу на біржовому та позабіржовому ринку не перебувають.

14. Дані щодо осіб, відповідальних за проведення аудиту емітента:

Аудиторська компанія ТОВ "УПК Аудит Лтд", 01025, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4-6, тел. (044) 228-68-19, 228-14-42, що діє на підставі свідоцтва про внесення в Реєстр суб'єктів аудиторської діяльності №2228, виданого рішенням Аудиторської палати України №98 від 26.01.2001року.

15. Відомості щодо провадження у справі про банкрутство або про заходи із санації, що застосовувалися до емітента:

04.04.2002 року - порушено справу про банкрутство ДК "Газ України" за заявою НАК "Нафтогаз України" (ухвала господарського суду м. Києва про порушення провадження у справі про банкрутство від 04.04.2002 року по справі №24/194).

08.07.2002 року - заяву НАК "Нафтогаз України" залишено без розгляду, справу про банкрутство ДК "Газ України" припинено (ухвала господарського суду м. Києва від 08.07.2002 року по справі №24/194).

12.07.2002 року - порушено справу про банкрутство ДК "Газ України" за заявою ДП "Укрнафтогазкомплект" (ухвала господарського суду м. Києва від 12.07.2002 року по справі №24/376-6).

14.10.2002 року - заяву ДП „Укрнафтогазкомплект” залишено без розгляду, справу про банкрутство ДК "Газ України" припинено (ухвала господарського суду м. Києва від 14.10.2002 року по справі №24/376-6).

16.10.2002 року - порушено справу про банкрутство ДК "Газ України" за заявою Державного підприємства Заводу 410 Цивільної авіації (ухвала господарського суду м. Києва від 16.10.2002 року по справі №23/368-6, якою введено мораторій на задоволення вимог кредиторів та процедуру розпорядження майном).

16. Баланси ДК "Газ України" та звіти про фінансові результати, що додаються до інформації про емісію облігацій, станом на 31.12.2001 р. та на 30.09.2002 р. достовірні, що підтверджено висновками незалежної аудиторської компанії ТОВ "УПК Аудит Лтд".

Баланс на 31 грудня 2001 р				Форма № 1
Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:				
залишкова вартість	010	215,4	168,1	
первісна вартість	011	336,3	431,8	
знос	012	120,9	263,7	
Незавершене будівництво	020	106,4	295,3	
Основні засоби:				
залишкова вартість	030	24362,5	24817,4	
первісна вартість	031	30371,4	34577,2	
знос	032	6008,9	9759,8	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі				
в капіталі інших підприємств	040	0,0	0,0	
інші фінансові інвестиції	045	0,0	138390,2	
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	1882,2	137449,6	
Відстрочені податкові активи	060	0,0	234236,5	
Інші необоротні активи	070	0,0	0,0	
Усього за розділом I	080	26566,5	535357,1	
II. Оборотні активи				
Запаси:				
виробничі запаси	100	1347,2	781,2	

тварини на вирощуванні та відгодівлі	110	0,0	0,0
незавершене виробництво	120	3585,2	705,3
готова продукція	130	0,0	0,0
товари	140	960339,7	416793,9
Векселі одержані	150	271482,2	86986,1
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	8157122,8	4785677,9
первісна вартість	161	8157122,8	4808952,1
резерв сумнівних боргів	162	0,0	23274,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	33235,0	79409,7
з виданими авансами	180	65958,6	25637,1
з нарахованих доходів	190	0,0	0,0
із внутрішніх розрахунків	200	0,0	4642967,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	33267,0	192079,6
Поточні фінансові інвестиції	220	0,0	0,0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	33231,7	34638,8
в іноземній валюті	240	63,2	0,0
Інші оборотні активи	250	852053,7	393819,3
УСЬОГО за розділом II	260	10411686,3	10659495,9
III. Витрати майбутніх періодів	270	201,0	130,2
Баланс	280	10438453,8	11194983,2

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	733,1	733,1
Пайовий капітал	310	0,0	0,0
Додатковий вкладений капітал	320	0,0	0,0
Інший додатковий капітал	330	31823,3	33152,0
Резервний капітал	340	0,0	0,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	(2820242,1)	(1817169,4)
Неоплачений капітал	360	(12,1)	(12,1)
Вилучений капітал	370	0,0	0,0
УСЬОГО за розділом I	380	(2787697,8)	(1783296,4)
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	0,0	0,0
Інше забезпечення	410	0,0	0,0
Цільове фінансування	420	0,0	2309,8
УСЬОГО за розділом II	430	0,0	2309,8
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	0,0	0,0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0,0	265751,8
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0,0	1401,8
Інші довгострокові зобов'язання	470	38620,7	38620,7
УСЬОГО за розділом III	480	38620,7	305774,3
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	0,0	0,0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0,0	0,0
Векселі видані	520	686353,4	367846,9
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	11974650,2	421299,5
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	230011,6	313946,5
з бюджетом	550	14064,2	7071,3
з позабюджетних платежів	560	2613,7	7,9
зі страхування	570	96,6	152,7
з оплати праці	580	373,9	258,2
з учасниками	590	0,0	0,0
із внутрішніх розрахунків	600	1245,8	11465556,0
Інші поточні зобов'язання	610	278121,5	94056,5
УСЬОГО за розділом IV	620	13187530,9	12670195,5
V. Доходи майбутніх періодів	630	0,0	0,0
Баланс	640	10438453,8	11194983,2

Баланс на 30 вересня 2002 р.				Форма № 1
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:				
залишкова вартість	010	168,1	829,7	
первісна вартість	011	431,8	1801,5	
знос	012	263,7	971,8	
Незавершене будівництво	020	295,3	1077,1	
Основні засоби:				
залишкова вартість	030	24817,4	21310,1	
первісна вартість	031	34577,2	32110,8	
знос	032	9759,8	10800,7	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0,0	0,0	
інші фінансові інвестиції	045	138390,2	138390,2	
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	137449,6	170162,2	
Відстрочені податкові активи	060	234236,5	232800,8	
Інші необоротні активи	070	0,0	0,0	
Усього за розділом I	080	535357,1	564570,1	
II. Оборотні активи				
Запаси:				
виробничі запаси	100	781,2	477,5	
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110	0,0	0,0	
незавершене виробництво	120	705,3	0,0	
готова продукція	130	0,0	0,0	
товари	140	416793,9	291390,2	
Векселі одержані	150	86986,1	83662,8	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:				
чиста реалізаційна вартість	160	4785677,9	4824326,0	
первісна вартість	161	4808952,1	4847600,2	
резерв сумнівних боргів	162	23274,2	23274,2	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
з бюджетом	170	79409,7	78582,7	
з виданими авансами	180	25637,1	26382,4	
з нарахованих доходів	190	0,0	0,0	
із внутрішніх розрахунків	200	4642967,0	4634104,0	
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	192079,6	185519,2	
Поточні фінансові інвестиції	220	0,0	0,0	
Грошові кошти та їх еквіваленти:				
в національній валюті	230	34638,8	6610,6	
в іноземній валюті	240	0,0	0,0	
Інші оборотні активи	250	393819,3	314081,4	
УСЬОГО за розділом II	260	10659495,9	10445136,8	
III. Витрати майбутніх періодів	270	130,2	85,0	
Баланс	280	11194983,2	11009791,9	

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	733,1	733,1
Пайовий капітал	310	0,0	0,0
Додатковий вкладений капітал	320	0,0	0,0
Інший додатковий капітал	330	33152,0	32171,3
Резервний капітал	340	0,0	0,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	(1817169,4)	(1514062,8)
Неоплачений капітал	360	(12,1)	(12,1)
Вилучений капітал	370	0,0	0,0
УСЬОГО за розділом I	380	(1783296,4)	(1481170,5)
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	0,0	0,0
Інше забезпечення	410	0,0	0,0
Цільове фінансування	420	2309,8	2309,8
УСЬОГО за розділом II	430	2309,8	2309,8
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	0,0	0,0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	265751,8	264951,8
Відстрочені податкові зобов'язання	460	1401,8	0,0
Інші довгострокові зобов'язання	470	38648,7	38648,7
УСЬОГО за розділом III	480	305774,3	303600,5
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	0,0	154,0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0,0	0,0
Векселі видані	520	367846,9	365226,0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	421299,5	94902,1
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	313946,5	270704,6
з бюджетом	550	7071,3	6370,4
з позабюджетних платежів	560	7,9	2,9
зі страхування	570	152,7	195,3
з оплати праці	580	258,2	445,9
з учасниками	590	0,0	0,0
із внутрішніх розрахунків	600	11465556,0	11416917,0
Інші поточні зобов'язання	610	94056,5	30133,9
УСЬОГО за розділом IV	620	12670195,5	12185052,1
V. Доходи майбутніх періодів	630	0,0	0,0
Баланс	640	11194983,2	11009791,9

Звіт про фінансові результати за 2001 рік			
Форма № 2			
		Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період 3	За попередній період 4
1	2		
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	10114985,8	8814814,8
Податок на додану вартість	015	(1609645,9)	(1411351,5)
Акцизний збір	020	0,0	0,0
	025		
Інші вирахування з доходу	030	0,0	0,0
Чистий дохід (виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	8505339,9	7403463,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(7512219,1)	(9316496,5)
Валовий:			
прибуток	050	993120,8	0,0
збиток	055	0,0	1913033,2
Інші операційні доходи	060	109669,3	998587,1
Адміністративні витрати	070	(19342,7)	(22279,3)
Витрати на збут	080	(276916,9)	(303521,8)
Інші операційні витрати	090	(33223,0)	(372642,5)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	773307,5	0,0
збиток	105	0,0	1612889,7
Доход від участі в капіталі	110	0,0	0,0
Інші фінансові доходи	120	75,3	0,0
Інші доходи	130	2246,5	0,0
Фінансові витрати	140	(29,1)	(6498,0)
Втрати від участі в капіталі	150	0,0	0,0
Інші витрати	160	(2761,3)	(0,0)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	772838,9	0,0
збиток	175	0,0	1619387,7
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(230493,2)	(12409,2)
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	1003332,1	0,0
збиток	195	0,0	1631796,9
Надзвичайні:			
доходи	200	0,0	0,0
витрати	205	0,0	0,0
Податки з надзвичайного прибутку	210	0,0	0,0
Чистий:			
прибуток	220	1003332,1	0,0
збиток	225	0,0	1631796,9

Продовження додатка			
II ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Найменування показника	Код рядка	За звітний період 3	За попередній період 4
1	2		
Матеріальні затрати	230	1775,1	7895,8
Витрати на оплату праці	240	16814,1	25217,6
Відрахування на соціальні заходи	250	5114,3	8529,2
Амортизація	260	4395,0	4504,3
Інші операційні витрати	270	301384,1	652296,7
РАЗОМ	280	329482,6	698443,6
III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Назва статті	Код рядка	За звітний період 3	За попередній період 4
1	2		
Середньорічна кількість простих акцій	300	0,0	0,0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	0,0	0,0
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	0,0	0,0
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	0,0	0,0
Дивіденди на одну просту акцію	340	0,0	0,0
Звіт про фінансові результати за 9 місяців 2002 р			
Форма № 2			
		Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період 3	За попередній період 4
1	2		
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	6383419,0	6714303,9
Податок на додану вартість	015	(1004643,5)	(1056086,9)
Акцизний збір	020	0,0	0,0
	025		
Інші вирахування з доходу	030	0,0	0,0
Чистий дохід (виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	5378775,5	5658217,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(4847639,4)	(4595843,3)
Валовий:			
прибуток	050	531136,1	1062373,7
збиток	055	0,0	0,0
Інші операційні доходи	060	53325,6	6171,2
Адміністративні витрати	070	(19272,7)	(177509,0)
Витрати на збут	080	(161855,9)	(52693,4)
Інші операційні витрати	090	(25543,8)	(27401,3)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	377789,3	810941,2
збиток	105	0,0	0,0
Доход від участі в капіталі	110	0,0	0,0
Інші фінансові доходи	120	0,0	79,5
Інші доходи	130	775,2	47484,1
Фінансові витрати	140	(7,0)	(29,1)
Втрати від участі в капіталі	150	0,0	0,0
Інші витрати	160	(1611,2)	(2403,8)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	376946,3	856071,9
збиток	175	0,0	0,0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(319,7)	(1325,0)
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	376626,6	854746,9
збиток	195	0,0	0,0
Надзвичайні:			
доходи	200	12,3	0,0
витрати	205	0,0	0,0
Податки з надзвичайного прибутку	210	0,0	0,0
Чистий:			
прибуток	220	376638,9	854746,9
збиток	225	0,0	0,0
Продовження додатка			
II ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Найменування показника	Код рядка	За звітний період 3	За попередній період 4
1	2		
Матеріальні затрати	230	742,7	1259,8
Витрати на оплату праці	240	11263,8	12251,7
Відрахування на соціальні заходи	250	3128,1	3730,4
Амортизація	260	2187,1	3369,3
Інші операційні витрати	270	189350,7	236992,5
РАЗОМ	280	206672,4	257603,7
III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Назва статті	Код рядка	За звітний період 3	За попередній період 4
1	2		
Середньорічна кількість простих акцій	300	0,0	0,0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	0,0	0,0
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	0,0	0,0
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	0,0	0,0
Дивіденди на одну просту акцію	340	0,0	0,0
Я, Генеральний директор Аудиторської компанії ТОВ "УПК Аудит Лтд" В. Г. Козленко, підтверджую достовірність даних, наведених в цій інформації.			
Генеральний директор АК ТОВ "УПК Аудит Лтд" _____ В. Г. Козленко			
Я, головний бухгалтер - директор департаменту бухгалтерського обліку та звітності ДК "Газ України" Л.П. Супрун, підтверджую достовірність відомостей, наведених в цій інформації.			
Головний бухгалтер _____ Л.П. Супрун			
Я, Генеральний директор ДК "Газ України" О.В. Кисельов, підтверджую достовірність відомостей, наведених в цій інформації.			
Генеральний директор _____ О. В. Кисельов			

А Михайло на Михайла

КОНЦЕРТИ

Вечір п'ятниці всі без винятку студенти Київсько-го національного університету культури і мистецтв провели в Національному палаці «Україна». І не лише тому, що всіх гостей у вестибюлі частували шампанським. Просто вечір був присвячений 25-річчю, цитую, «наукової і творчої діяльності» ректора вузу, а віднині й народного депутата України Михайла Поплавського. Такий концерт проходить щороку на святі іменини Михайла Михайловича.

Проте студентська братія університету цього вечора була розділена навпіл. Одна половина гаряче підтримувала М. М. оплесками і квітами із залу. А друга — переважно з хореографічних кафедр та кафедри організації масових свят — створювала масштабність на сцені. І що лишень тут не відбувалося! Танці бальні й спортивні, народні та сучасні; театралізоване сільське гуляння, гучне заспілля та дівочі вечорниці-посиденьки; канкан і латиноамериканський карнавал. Одне видовище змінювалося іншим, і кожне личило до певної конкретної пісні М. М. Одне слово, менш ніж 30 осіб одночасно на сцені

не спостерігалось. Отже, браво режисерові Світлані Деркач та постановнику танців Аніко Рехвіашвілі за майстерно впорядковане багатолюдне дійство!

Враження від нього підсилював туман, що іноді затоплював половину партеру, спалахи феєрверку в особливо урочисті моменти та п'ять велетенських екранів. Вони одночасно демонстрували: центральний — кліп пісні, що звучала; два екрани край сцени — відеоролики, зняті з нагоди вечора; та два обабіч — те, що відбувалося на сцені. Тобто жоден глядач переповненого залу не може пожалітися, що чогось не роздивився.

Саме з відеоролика й

було розпочато вечір. На ньому колеги М. М. по депутатському цеху (дехто з них був присутній і на концерті) розповідали про своє бачення чеснот ювіляра. Наприклад, голова Верховної Ради Володимир Литвин зазначив талант М. М. усюди встигати: мовляв, і в парламенті законотворить, і на телебаченні постійно фігурує, і по радіо звучить.

До речі, що звучало на концерті. Не заглиблюючись у детальний аналіз творчої діяльності, скажу, що її можна чітко розділити на дві теми-течії. Перша — лірико-патріотична — присвячена батьківщині та матері Михайла Михайловича. Щира і особистісна, вона напевне імponує більшості зі слухачів. «Здрастуй, рідне село», «Росте черешня», «Україна»... Останню, до речі, підспівували діти-лауреати фестивалю «Крок до зірок», інформаційним спонсором якого є «Голос України». Серед них ми з радістю впізнали й деяких перемож-

ців редакційного конкурсу «Надія України».

Друга течія — відверто почуттєва й еротична. «Кропива», «Сивина у бороду», «Келих терпкого вина» та нова пісня «Поклич мене». Одне слово, рима «кохання—бажання—сподівання» проникла в кожну навіть неромантизовану душу. Що вже казати про вічно закоханих студентів?

Шоправда, була ще й третя течія. Це коли мелодія давно знайома і улюблена, але слова чужі уперше. Переспівав М. М. українською давні шлягери «Люте замєтіль», «Тум-балалайка», «Хава нагіле», «Покохаю» (оригінал виконують Джіпсі Кінгз). Не переклав тільки «Italiano» Тото Кутуньо, заспівав італійською.

Не дали перехопити творчу ініціативу лише цигани. Вони самі (ах, колоритні артисти!) вийшли на сцену і заспівали здравицю акі Паратову «К нам приехал наш любимый...»

На відміну від інших

Фото Олексі ВАЩЕНКА.

концертів мистецької когорти КНУКіМ, студентів-вокалістів цього разу було мало. Лише біла і пухнаста Ані Лорак адресувала М. М. пісню-заклик «Приголуб мене» та Дмитро Клімашенко приєднався до циганського табору. А от хто потішив публіку, так це пародійний дует «Світязь». Він переспівав надцять творів М. М. в одному номері, додавши до коктейлю коронну пісеньку Вінні-Пу-ха «Хорошо живет на све-

те Винни-Пух. Оттого потет он эти песни вслух...

Ось така історіо-, гео-, та піснеграфія. До того ж (най позаздрять) концерт у режимі non-stop було розпочато і завершено вчасно. І, згідно з європейськими нормами, він паралельно транслювався в інтернет-просторі. Тож, хто не потрапив на свято, міг насолоджуватися вокалом і хореографією (а танцювали всі, навіть ювіляр) у всесвітній павутині.

Юлія ПОТАПЕНКО.

ФЕСТИВАЛІ

Про що співаєш, студенте?

Житомир знову підтвердив репутацію столиці авторської пісні, провівши черговий, уже 17-й, міжвузівський фестиваль «Студентські струни». Більше ста виконавців представляли 19 областей України та Придністров'я. Приз глядацьких симпатій вдруге дістався Олександрові Мартиненку з Києва, а перша премія — квартету «Душа» з Житомирського педуніверситету. Художній керівник фестивалю Володимир Шинкарук, на піснях якого виросла до великої естради його дочка Ірина, відзначив кілька особливостей цьогорічного фестивалю:

— Поменшало тих, хто виступає соло, зате побільшало гуртів. Чи немає яскравих особистостей, чи відбувається вузька спеціалізація: один грає, другий співає, третій пісні складає? А тематика багатьох пісень надто песимістична. Я ще зрозумів би це на переломі віків. А чому молодь співає сьогодні про те, що життя закінчилося, не почавшись? Ми ще вивчатимемо цей феномен. А загалом фестиваль удався, він потрібен і виконавцям, і слухачам.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Свято музики

У традиційно багатому на фестивалі Криму вперше пройшло свято сучасної музики, зіткане з творів місцевих композиторів.

Талановиті партитури Алемдара Караманова, Ільяса Бахшиша, Едема Налбантова, Чен Бао Хуа, Катерини Троценко, Мерзіє Халітової, Олександра Лебедева та багатьох інших виконували найвідоміші музиканти-віртуози.

Прикрасили фестиваль виступи іменитих гостей — муніципального камерного хору «Київ», заснованого в 1990 році. Колектив киян під диригуванням Миколи Гобдича був чотириразовим володарем Гран-прі європейських міжнародних конкурсів, майже 20 разів ставав лауреатом найпрестижніших міжнародних фестивалів. Цілковитий аншлаг. Адже шанувальники хорового співу знають: без «Киева» сучасне музичне мистецтво України уявити неможливо. Тож рівнятися кримським музикантам є на кого, тим більше що вже є домовленість про творчу співдружність, зокрема, про постійну участь киян у кримських фестивалях сучасної музики, які вирішено зробити традиційними.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

ФОТОФАКТ

Об'єднання усіх православних конфесій назвав головним завданням Української Автокефальної православної соборної церкви новопризначений Вселенським патріархом Варфоломієм митрополит Київський і Всія Руси-України владика Мойсей.

Фото УНІАН.

Прощальне золото осені

У Сумах жив художник, котрий умів поєднувати властиві цьому місту, але, здавалося б, непоєднувані речі. А саме — тонкі барокові мотиви з поезією скромних провінційно-дерев'яних парканів. Виходило дуже гармонійно. Його звали Юрій Граділь. Але сорок днів тому він трагічно загинув. Минулих вихідних в обласній філармонії відкрито виставку, присвячену його пам'яті. Тут виставлено кілька живописних робіт самого Граділя. Отих, де є гармонія дочасно залишеного художником міста. А на протилежній стіні зали, ніби для рівноваги, — кілька філософських фотоетюдів сумського органіста й художника Михайла Чичеріна. На одному з них — жінка в сяючому вінку з золотого кленового листа — як прощальний відблиск нинішньої осені.

Владислав ЖМУРКОВ. Суми.

РЕАЛІЇ

Електробунт на трасі

Для мешканців низки житлових будинків Чернігова вихідний день не приніс безтурботного відпочинку. Обурені чернігівчани перекрили рух транспорту на одній з вулиць міста. Нещодавно ВАТ «Чернігівобленерго», від'єднавши за борги від електроживлення більш як десять котелень ВАТ «Облтеплокомуненерго», залишило без тепла понад 160 багатоповерхових житлових будинків обласного центру. Коли без струму залишилися багатоповерхівки з електроплитами, мешканці вийшли на вулицю. На годину було паралізовано роботу низки тролейбусних маршрутів, що завдало істотних збитків комунальному підприємству «Чернігівське тролейбусне управління» та викликало незадоволення пасажирів.

З'ясувалося, що 80 відсотків покараних чернігівців не мали боргів перед енергетиками. Міська влада гостро відреагувала на репресивні заходи підприємства. «Вважаю дії посадових осіб ВАТ «Чернігівобленерго» деструктивними і такими, що грубо порушують інтереси мешканців і територіальної громади міста Чернігова в цілому, — наголосив міський голова Олександр Соколов. — Я особисто звернувся до виконавця обов'язків міського прокурора з проханням провести термінову перевірку зазначених фактів та притягнути винних до відповідальності». Нині електростачання у місті відновлено і ведеться розслідування інциденту.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Де «зелений змій», там і «червоний півень»

СЛУЖБА 01

З початку року в Харківській області зафіксовано майже 500 випадків загорянь, причиною яких стала необережність під час куріння. Дуже часто такі пожежі стають останніми для любителів подиміти.

Черговий доказ — загибель 42-річного чоловіка та його 30-річної співмешканки в райцентрі Вовчанськ Харківської області. Мешкали вони в приватному будинку і регулярно влаштовували розвеселі застілля. Останній раз господар бу-

динку отримав допомогу з безробіття і швидко перевів гроші в спиртвий еквівалент. Свято, за свідченнями сусідів, тривало всю ніч. А ранком до будинку прийшов дільничний, який запідозрив чоловіка в дрібній крадіжці. Але поговорити

з ним уже не вдалося, з усіх вікон валив дим і міліціонерові довелося викликати пожежних. Вони і виявили у майже не пошкодженій від вогню кімнаті два тіла.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Редколегія:
Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Віталій ЖЕЖЕРА,
Іван ІЛЛЯШ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311219.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року. Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4. ☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62. ✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: <http://uamedia.visti.net/golos>